

شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی
استان خراسان رضوی

بسته‌های چالش‌های بودجه‌ای حوزه مدیریت و برنامه‌ریزی

استان خراسان رضوی ارائه شده به معاون محترم رییس جمهور و رییس سازمان برنامه

و بودجه

برگرفته از نظر خبرگان و تشکل‌های بخش‌های اقتصادی استان و کمیسیون‌های تخصصی اتاق بازرگانی

، صنایع، معادن و کشاورزی

”طرح دیکصدوسی و ششمین جلسه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی استان“

دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی

مهر ۱۴۰۴

مقدمه

یکصد و سی و ششمین جلسه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی استان در ساعت ۶:۳۰ عصر روز چهارشنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۷/۰۲ به ریاست جناب آقای دکتر مظفری، استاندار محترم و با حضور جناب آقای دکتر پورمحمدی معاون محترم رئیس جمهور و رئیس محترم سازمان برنامه و بودجه کشور و در محل اتاق بازرگانی صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی برگزار می‌گردد.

دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی استان خراسان رضوی سعی نمود موضوعات اساسی بودجه‌ای، مرتبط با حوزه مدیریت و برنامه‌ریزی در سطح استان و کشور را که با دعوت از خبرگان بخش خصوصی و دولتی و صاحب نظران در دو قالب:

الف: رویکرد استانی

ب: ملی و فراگیر

در دبیرخانه شورا مطرح گردیده بود را تهیه و برای معاون محترم رئیس جمهور و رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور و اعضاء، ارائه نماید.

پیشنهادهای تهیه شده حاوی نکات مهم و اساسی بودجه‌ای استان است که مقرر است در جلسه مطرح و به عنوان مطالبه شورا از سازمان برنامه و بودجه کشور دنبال گردد.

ضمن اینکه پیشنهاد می‌گردد، کارگروهی از حوزه‌های معاونت‌های مختلف سازمان و شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی استان ظرف مدت دو هفته تعیین و حداکثر ظرف یک ماه نشست در سازمان برنامه و بودجه یا در مشهد برگزار نموده و پیرامون سایر پیشنهادات باقیمانده بسته بودجه‌ای استان، تصمیمات لازم اتخاذ و نتایج حاصله از نشست موردنظر به شورای گفت و گوی استان خراسان رضوی منعکس گردد.

دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی

۱. ضرورت تامین اعتبار برای اجرای ماده ۲۵ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار مصوب سال ۱۳۹۰ و آیین نامه اجرایی آن حسب تکالیف قانون گذار و مصوبه دولت،

- چند سالی است که قطع برق و گاز صنایع به یک اقدام قابل پیش‌بینی در تابستان و زمستان تبدیل شده است. این در صورتی است که بر اساس ماده ۲۵ قانون بهبود محیط کسب و کار و آیین نامه اجرایی آن، صنایع نباید در اولویت قطع گاز، برق و خدمات مخابرات از سوی دولت قرار بگیرند و اگر دولت ناگزیر به قطع این خدمات شد ملزم به جبران خسارت صنایع خواهد بود: ماده ۲۵ قانون بهبود محیط کسب و کار عنوان می‌دارد «در زمان کمبود برق، گاز یا خدمات مخابرات، واحدهای تولیدی صنعتی و کشاورزی نباید در اولویت قطع برق یا گاز یا خدمات مخابرات قرار داشته باشند و شرکت‌های عرضه‌کننده برق، گاز و خدمات مخابرات موظف‌اند هنگام عقد قرارداد با واحدهای تولیدی اعم از صنعتی، کشاورزی و خدماتی، وجه التزام قطع برق یا گاز یا خدمات مخابرات را در متن قرارداد پیش‌بینی کنند. هرگاه دولت به دلیل کمبودهای مقطعی به شرکت‌های عرضه‌کننده برق یا گاز یا مخابرات دستور دهد موقتاً جریان برق یا گاز یا خدمات مخابراتی واحدهای تولیدی متعلق به شرکت‌های خصوصی و تعاونی را قطع کنند، موظف است نحوه جبران خسارت‌های وارده به این شرکت‌ها ناشی از تصمیم فوق را نیز تعیین و اعلام کند.»

اما قراردادی از سوی شرکت‌های خدمات رسان وجود ندارد که در آن وجه التزام و یا نحوه جبران خسارت ناشی از قطع خدمات صنایع مشخص شده باشد و قراردادهای تنظیمی به صورت سالانه نیست. ضمن آنکه نکات مهم

مورد اشاره در این بند قانونی یعنی در اولویت قرار نگرفتن صنایع برای قطع برق و گاز و خدمات مخابرات در زمان کمبود این منابع، پیش‌بینی وجه التزام قطع برق، گاز یا خدمات در قراردادهای و همچنین تعیین نحوه جبران خسارات وارده در سال‌های گذشته به مرحله اجرا نرسیده‌اند.

دولت برای عدم اجرای این ماده استناد به تبصره یک ماده ۲۵ است که در آن آمده: «در زمان‌های اضطراری که قطع برق یا گاز واحدهای مسکونی، جان شهروندان را به خطر اندازد، شورای تأمین استان محل ایجاد اضطرار می‌تواند برای حداکثر دو روز که قابل تمدید است، حکم این ماده را نقض کند و دستور دهد بدون تعیین نحوه جبران خسارت‌های وارده، برق یا گاز واحدهای تولیدی قطع شود. در جلسه تصمیم‌گیری در این باره، باید نمایندگان اتاق‌های مرکز استان برای استماع نظراتشان دعوت شوند.» اما تولیدکنندگان و صاحبان صنایع معتقدند این شرایط اضطراری هنوز محقق نشده است. منظور از شرایط اضطراری بلایای طبیعی و یا جنگ و امثال آن است و موقعیتی ویژه است که قابل پیش‌بینی نباشد. در حالی که در چند سال گذشته قطعی گاز و برق صنایع به عنوان دو معضل اساسی از ۱۵ خرداد تا ۱۵ شهریور به دلیل کمبود برق و در ماه‌های سرد پاییز و زمستان هم به دلیل کمبود گاز اجرا می‌شود. بنابراین دولت با عدول از اجرای این ماده، صنایع را در اولویت قطعی قرار داده و خسارتی هم پرداخت نمی‌کند.

اما این در حالی است که در بند ۵ آیین‌نامه اجرایی ماده ۲۵، سازمان برنامه و بودجه مکلف شده تا همه ساله اعتبار لازم برای جبران خسارت شرکت‌های ارائه دهنده خدمات، ناشی از تصمیم دولت برای قطع جبران خدمات به واحدهای تولیدی را در لوایح بودجه سالانه پیش‌بینی کند. لذا پیشنهاد می‌شود:

۱- نظر به اینکه ماده ۲۵ قانون بهبود محیط کسب و کار و آیین نامه اجرایی آن تاکید موکد بر عدم قطع انرژی بدون تصمیم شورای تامین استان ها و آن هم در مواقع خاص حتی یک روزه واحدهای تولیدی دارد، لذا تنظیم هرگونه آیین نامه و دستورالعمل و قراردادی در مغایرت با قانون و اسناد بالادستی موجب ابطال قرار داد می گردد و شرکت های خدمات رسان استان (آب، برق، گاز) مکلفند ظرف مدت یک ماه نسبت به اصلاح قراردادهای تامین انرژی در کلیه فصول سال (۱۲ ماهه) با شرکتهای تولیدی منطبق با ماده ۲۵ و آیین نامه اجرایی آن تنظیم و قرارداد های فعلی کمتر از یک سال است را اصلاح نمایند.

۲- سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان ها با توجه به بند ۵ آیین نامه ماده ۲۵ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار که سازمان برنامه و بودجه ای دارد به عنوان نهاد ناظر بر اصلاح قرارداد ها (۱۲) ماهه و اجرای قرارداد تعیین گردید.

۳- با توجه به تکالیف بند ۵ آیین نامه اجرایی ماده ۲۵، سازمان برنامه و بودجه مکلف است تا همه ساله اعتبار لازم برای جبران خسارت شرکتهای ارائه دهنده خدمات، ناشی از تصمیم دولت برای قطع جبران خدمات به واحدهای تولیدی را در لوایح بودجه سالانه پیش بینی نماید تا با انعقاد قرارداد بیمه ای توسط شرکت های خدمات رسان با شرکت های بیمه ای در مواقع موجه خسارت ناشی از قطع انرژی توسط شرکت های بیمه ای جبران شود و لذا موضوع تامین اعتبار در بودجه سنواتی پیگیری گردد.

۴- با توجه به اینکه راهکار بلندمدت ناترازی انرژی، افزایش تولید برق و گاز است و ضرورت دارد شرکت های خدمات رسان در حوزه انرژی موانع تولید برق و گاز مرتفع شود. برای توسعه انواع نیروگاه های بخش خصوصی

و دولتی، نهاد تنظیم‌گر برای تعیین قیمت منصفانه (با رعایت حقوق تولید کننده برق بخش خصوصی، ایجاد مشوق‌های دولتی در نیروگاه‌های تجدید پذیر و افزایش نرخ خرید نیروگاه‌های تولید پراکنده) ایجاد شود.

۲- عنایت ویژه به تامین اعتبار پروژه مترو مشهد گلبهار و تامین اعتبار دو ایستگاه شهرک صنعتی توس و ماشین‌ابزار با توجه به آثار مثبت آن در صنعت و حمل و نقل

خطوط مترو مشهد به گلبهار در مسیری واقع شده است که حدود ۶۰ درصد صنایع استان و دو شهرک بزرگ صنعتی استان در این منطقه قرار دارد، روزانه هزاران نفر نیروی کار از این منطقه تردد می‌کنند و ترافیک این مسیر بسیار سنگین و موجب هدر رفت منابع زیادی اعم ساعات کار و ترافیک جاده‌ای و آلودگی محیط زیست می‌گردد، اما این پروژه محوری سالانه بودجه مناسبی اختصاص پیدا نمی‌کند، ضمن اینکه ایستگاه شهرک صنعتی توس و ماشین‌ابزار به دلیل عدم تامین اعتبار علیرغم موافقت‌های اولیه در این پروژه‌ها در جانمایی دیده نشده لذا عملاً با راه اندازی مترو کماکان از حجم تردد و آلودگی محیط زیست است چندان کاسته نخواهد شد، لذا درخواست می‌شود

(الف) اعتبار مناسبی برای پروژه اختصاص پیدا کند.

(ب) اعتبار برای دو ایستگاه پیش‌بینی و برای جانمایی و اجرای عملیات اجرایی ابلاغ گردد.

۳- ضرورت تامین اعتبار برای اصلاح شبکه گاز رسانی و انتقال خطوط از مبادی مرکز ی با توجه به بستر فراهم شده در توسعه گاز رسانی به روستاها و فعالیت‌های

جدید اقتصادی و عدم تامین گاز در فصل زمستان که بعضا ناشی از ظرفیت انتقال خطوط است.

بررسی های صورت گرفته و اظهار نظر مسئولان ذی ربط حاکی است روز به روز دامنه مصرف گاز با سرمایه گذاری های جدید و گاز رسانی به روستا ها توسعه پیدا می کند و لیکن ورودی خطوط و ظرفیت انتقال گاز بویژه در فصل زمستان تغییری پیدا نمی کند از آنجاییکه حسب گزارش ارائه شده ، عدم تامین گاز مورد نیاز کارخانجات سیمان و سایر مراکز صنعتی ناشی از وضعیت عدم توازن بین ظرفیت خطوط انتقال و مصرف و توسعه مصارف گاز شهری و روستایی است.

لذا موضوع ظرفیت سازی و اصلاح خطوط انتقال گاز استان از طریق تامین منابع یک ضرورت است که درخواست می شود در بودجه سنواتی استان لحاظ گردد.

۴- تامین سهم دولت در صندوق توسعه بخش کشاورزی با توجه به ارتباط بین منابع بخش دولتی و تامین سهم دولت در صندوق توسعه بخش کشاورزی و ارتباط بین جذب منابع بخش دولتی و ایجاد انگیزه در بخش خصوصی جهت سرمایه گذاری

در اجرای ماده ۱۲ قانون تشکیل وزارت جهاد کشاورزی مصوب ۱۳۷۹/۱۰/۶ مجلس شورای اسلامی وزارت جهاد کشاورزی موظف است در جهت حمایت از توسعه سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی، نسبت به تشکیل صندوقهای حمایت از توسعه بخش کشاورزی با مشارکت تولیدکنندگان اقدام نماید. سرمایه اولیه این صندوقها از محل کمکهای دولت، فروش اموال و امکانات مازاد این وزارتخانه که پس از فروش به خزانه‌داری کل واريز و معادل صد درصد (۱۰۰٪) آن تا مبلغ یکهزار میلیارد (۰۰۰ ۰۰۰ ۰۰۰ ریال تخصیص یافته تلقی می شود ، تأمین می گردد. ، همچنین در ماده ۱۷

وزارت جهاد کشاورزی علاوه بر منابع پیش بینی شده در ماده «۱۲» قانون تشکیل وزارت جهاد کشاورزی و در اجرای بند «د» ماده «۱۸» قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، ۴۹٪ آورده سهم دولت در تشکیل و افزایش سرمایه صندوقهای غیردولتی حمایت از توسعه بخش کشاورزی (بخش، شهرستانی، استانی، ملی، تخصصی و محصولی) را از محل فروش امکانات قابل واگذاری وزارت جهاد کشاورزی و سازمانهای تابعه پس از واریز به حساب خزانه و رعایت مقررات مربوط از طریق شرکت مادر تخصصی صندوق حمایت از توسعه سرمایه گذاری در بخش کشاورزی در سراسر کشور تامین نماید. و با عنایت به تبصره ۳ بند ب ماده ۳۱- قانون احکام دائمی کشور که اعلام می دارد شورای برنامه ریزی استان مجاز است پس از ابلاغ اعتبارات استان حداکثر تا (۵) پنج درصد از اعتبارات تملک دارایی سرمایه ای استان را با پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه استان و تصویب شورای برنامه ریزی در قالب کمکهای فنی و اعتباری برای افزایش سرمایه صندوق توسعه بخش کشاورزی همان استان یا شهرستان اختصاص دهد. و از طرفی از آنجائیکه تشکل های بخش کشاورزی پیگیر افزایش سهم بخش خصوصی در صندوق حمایت از توسعه کشاورزی برای ارائه خدمات و تسهیلات به کشاورزان بوده و عدم تامین سهم دولت موجب گردیده تا به لحاظ ترکیب منابع صندوق نتواند سهم بخش خصوصی در استان نیز جذب نماید لذا ضرورت تامین سهم دولت در صندوق (۴۹ درصد) برای پذیرش سهم بخش خصوصی و ارائه خدمات به کشاورزان یک ضرورت اجتناب ناپذیر است و چنانچه دولت نتواند سهام خود مطابق ساز و کار تعریف شده تکمیل نماید افزایش سهم آورده بخش خصوصی نیز متوقف می گردد. لذا پیشنهاد می گردد.

- با توجه به ۵۱ درصد آورده بخش خصوصی و تاثیر گذاری این صندوق در تلفیق منابع دولتی و خصوصی و ارائه منابع ارزان قیمت

به جامعه هدف سازمان برنامه و بودجه کشور مبلغ ۱۰۵ همت جهت صندوق های بخش کشاورزی استان اختصاص دهد

- سازمان برنامه و بودجه استان ترتیبی اتخاذ نمایند تا کسری وضع موجود سهام دولت به مبلغ ۵۴۰ میلیارد ریال مطابق متن قانون بند ۳۱ احکام دائمی در یک تقویم و بازده زمانی مشخص از سرجمع اعتبارات استان در نظر گرفته شده و عقب ماندگی سهم دولت در صندوق استان تأمین و جبران گردد.

- باعنایت به تبصره ۳ بند ۳ ماده ۳۱- قانون احکام دائمی کشور که اعلام می دارد شورای برنامه ریزی استان مجاز است پس از ابلاغ اعتبارات استان حداکثر تا (۵) پنج درصد از اعتبارات تملک دارایی سرمایه ای استان را با پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه استان و تصویب شورای برنامه ریزی در قالب کمکهای فنی و اعتباری برای افزایش سرمایه صندوق توسعه بخش کشاورزی همان استان یا شهرستان اختصاص دهد. و از طرفی با هدف جذب کامل بودجه استانی و با توجه به عدم وجود بروکراسی در جذب منابع برای صندوق ، مقرر گردد:

- شورای برنامه ریزی و توسعه استان از سرجمع اعتبارات تملک استان به استناد تبصره ۳ بند ۳ ماده ۳۱ قانون احکام دائمی کشور در صدی در سال مطابق درصد تعیین شده در قالب موافقتنامه افزایش سرمایه صندوق حمایت از توسعه بخش کشاورزی اختصاص داده شود و در بودجه سنواتی لحاظ گردد.

۵- اجرای تکالیف ماده ۸۱ قانون الحاق و ماده ۵۴ قانون احکام دائمی با موضوع پیشبینی و تامین منابع لازم برای آماده سازی زیر ساخت های مورد نیاز شهرکهای صنعتی در بودجه سنواتی

ضرورت اجرای ماده ۸۱ قانون الحاق تامین برق و گاز پایدار در شهرک های صنعتی استان " اجرای پروژه های برق و گاز رسانی و زیر ساختی مطابق مواد ۵۴ احکام دائمی و ۸۱ قانون الحاق اجرای از تکالیف دولت است، که به دلیل عدم تامین منابع مورد نیاز مشکلات جدی برای شهرکهای صنعتی استان ایجاد نموده است (ماده ۵۴ احکام دائمی، در راستای حمایت از استقرار صنایع در شهرکها و نواحی صنعتی و رقابت پذیری تولیدات صنعتی و معدنی به دولت اجازه داده می شود در قالب بودجه های سنواتی کمکهای لازم را به شهرکها و نواحی صنعتی دولتی و غیر دولتی به ویژه در امور تامین راه، آب، برق، گاز و تلفن تا ورودی های مستقر در این شهرکها انجام دهد) عدم تامین بودجه موجب غیر فعال بودن تعدادی از بنگاهها گردیده است

سازمان برنامه و بودجه کشور حسب تکالیف ماده ۸۱ قانون الحاق و ماده ۵۴ قانون احکام دائمی موضوع پیش بینی و تامین منابع لازم برای آماده سازی زیر ساخت های مورد نیاز شهرکهای صنعتی در بودجه سنواتی لحاظ نماید.

۶- بهبود سهم استان خراسان رضوی از بودجه های عمرانی در قالب دو شاخص جمعیت و وسعت و با نگاه به محرومیت و سرانه درآمدی

استان خراسان رضوی بیش از ۸ درصدی جمعیت و ۷/۳ درصد وسعت کشور را دارد و حدود ۹۰ درصد سرمایه گذاری بخش خصوصی را داراست، و لیکن ۵/۲ درصد بودجه عمرانی کشور را دارد. لذا

تقاضا می شود در سهم بودجه عمرانی استان از بودجه کشور به میزان حداقل ۸٪ تجدید نظر شود.

۷- عدم اجرای بند ح ماده ۳۱ قانون ششم برنامه پنج ساله توسعه و پیشنهاد جهت برنامه پنج ساله هفتم

ماده ۳۱ برنامه ششم توسعه عنوان می دارد دولت موظف است برای حصول اهداف بندهای ششم و هفتم سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی در جهت تأمین امنیت غذایی و نیل به خودکفایی در محصولات اساسی زراعی، دامی و آبی به میزان نود و پنج درصد (۹۵٪) در پایان اجرای قانون برنامه و افزایش تولیدات کشاورزی به ویژه محصولات دارای مزیت صادراتی، رسیدن به تراز تجاری مثبت، تقویت و تکمیل زنجیره های تولید و توسعه صادرات و ارتقای بهره وری آب و خاک کشاورزی اقدامات زیر را جهت حصول به شاخص های کمی به شرح مندرج در جداول ذیل انجام دهد و در بند (ح) این قانون اخذ عوارض از انواع چربی های وارداتی دارای اسیدهای چرب اشباع و غیراشباعی (ترانس) بیش از حد مجاز و نوشابه های گازدار مصرفی و صرف منابع حاصل از آنها در جهت افزایش سرانه شیر. میزان مصرف و نحوه هزینه در بودجه سالانه با رعایت ماده (۴۸) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب ۴/۱۲/۱۳۹۳ مشخص خواهد شد، مصوب شده اما اجرایی نشده است

لذا پیشنهاد می شود مجدد لحاظ و اجرایی گردد.

۸- ضرورت تامین منابع مالی برای اجرای پروژه های ریلی با توجه به وسعت و جمعیت و ارتباط با کشورهای مختلف و ترانزیت با رویکرد ملی و استانی

اهمیت توسعه خطوط ریلی در شرق کشور و استان خراسان رضوی، برنامه ریزی صحیح جهت توسعه زیر ساخت های استان در حوزه ریلی و مباحث افزایش سرعت حمل بار و افزایش توان کشور در کردیدور ارتباطی محور کشورهای غربی به شرق در حوزه صادرات و ایجاد شاخه هایی برای ارتباط به حوزه آسیای میانه و کشور افغانستان توسعه ریلی از ضروریات حفظ و افزایش قدرت کشور در ژئوپولیتیک حمل و نقل منطقه می باشد. در حال حاضر هفت پروژه در استان در حال انجام است که دارای ردیف بودجه سالانه مطابق ماده ۲۱۵ قانون بودجه هستند، اما به دلیل عدم اختصاص بودجه مورد نیاز پیشرفت پروژه ها بسیار کم می باشد.

حسب گزارش ارائه شده در جلسه، هفت پروژه حوزه ریلی در استان خراسان رضوی، علیرغم تاثیر گذاری استانی و ملی آن، بودجه مصوب قابل دفاعی ندارد، ضمن اینکه تخصیص داده شده تا کنون تقریباً به میزان پرداخت تعدیل به پیمانکاران است و عملاً فعالیت خاصی به لحاظ پیشرفت اجرایی پروژه ها وجود ندارد لذا پیشنهاد می گردد:

الف) برای ۷ پروژه ریلی مهم و اثر گذار بر اقتصاد کشور و استان در دست اقدام منابع لازم اختصاص پیدا کند و به طور ویژه در نظر گرفته شود.

۹- تأمین اعتبار پروژه آزاد راه حرم تا حرم

ضرورت ایجاد زیر ساخت ها و بستر های لازم برای عبور و مرور بیش از سی میلیون زائر در سال و سایر شاخص های توسعه موجب گردید در سال ۱۳۸۹ عملیات اجرایی احداث آزاد راه قم- تهران - مشهد (حرم تا حرم) به عنوان بزرگ‌ترین پروژه تاریخ کشور و منطقه با حضور رئیس جمهور وقت آغاز شود، و بخش‌هایی از این پروژه در مرحله بهره‌برداری و افتتاح قرار گیرد.

هرچند در دولت سیزدهم مجدد اجرای پروژه مورد تاکید قرار گرفت اما تاکنون کلیات پروژه و فاز قطعات خراسان رضوی به سرانجام نرسیده است .

مطابق بررسی های انجام شده و اعلام کارفرما، در سال ۱۳۹۰ مشارکت نامه ای بین وزارت راه و شهرسازی به عنوان سرمایه پذیر از یک سو و قرارگاه سازندگی خاتم النبیا (ص) به عنوان سرمایه گذار از سوی دیگر منعقد گردید که یک آزادراه با نام حرم تا حرم (بین شهر مقدس مشهد تا شهر مقدس قم) ساخته شود. در آبان ماه ۱۳۹۰ کمیسیون ماده ۲۱۵، (به استناد ماده ۲۱۵ قانون برنامه پنجم توسعه پیرامون پیشنهاد بررسی طرح ها و تملک دارایی های سرمایه ای جدید مندرج در لوایح بودجه) اجرای بخش‌هایی از آزادراه حرم تا حرم حد فاصل قم-سمنان و نیشابور-مشهد را به طول ۳۵۰ کیلومتر تصویب نمود و همچنین در مهرماه ۱۳۹۱ مجوز کمیسیون ماده ۲۱۵ مبنی بر اولویت اجرایی قطعه قم-گرمسار از آزادراه صادر شد و اجرای اولین قطعه در سال ۱۳۹۱ آغاز و قرارداد اجرایی پیمانکار ابلاغ گردید .

هدف و سیمای این طرح، ضرورت ایجاد شبکه آزادراهی برای ارتباط مرکز و جنوب، به شمال شرق کشور است و وجود شهر مقدس مشهد به عنوان بزرگترین مرکز جذب گردشگر و زائر داخلی و خارجی و قرارگیری مرزهای سرخس، باجگیران و تایباد به عنوان توسعه دهنده حمل و نقل ترانزیتی در منطقه، موجب شد تا امکان‌سنجی احداث آزادراه در این بخش از کشور، جهت اتصال به شبکه های آزادراهی موجود کشور مورد بررسی قرار گیرد.، حسب پیگیری انجام شده توسط دبیرخانه شورای گفت و گوی استان خراسان رضوی، سرپرست محترم معاونت ساخت و توسعه آزادراه های شرکت مادر تخصصی ساخت و توسعه زیربناهای حمل و نقل کشور در پاسخ مکاتبه فوق طی نامه شماره ۴/۱۴۸۲۳۰ مورخ ۱۳/۰۹/۱۴۰۳ مراحل ساخت پروژه حرم تا حرم و موانع احداث آن را به شرح زیر اعلام نمود:ه اند.

قطعات مطالعاتی مسیر آزاد راه حرم تا حرم :

۱-قطعه قم -گرمسار به طول ۱۵۰ کیلومتر در سنوات گذشته افتتاح و در دست بهره‌برداری است.

۲ -قطعه گرمسار-سمنان به طول ۱۱۴.۵ کیلومتر با پیشرفت فیزیکی ۱۶.۸۹ درصد با مشارکت ۳۰ درصد دولت و ۷۰ درصد سرمایه‌گذار در دست اجراست و برای اتمام آن مبلغی حدود ۱۱.۸۵ همت اعتبار مورد نیاز است .

۳ -قطعه سمنان -دامغان -شاهرود -سبزوار -نیشابور به طول ۵۳۴ کیلومتر است که تاکنون مطالعات آن انجام نشده و مجوز ماده ۲۳ ندارد و برای احداث آن حدود ۷۵ همت اعتبار مورد نیاز است .

۴-قطعه نیشابور -سه‌راهی تربت به طول ۹۰ کیلومتر است که مطالعات مصوب دارد ولی عملیات اجرایی آن شروع نشده است. با تأمین اعتبار حدود ۱۰ همت امکان بهره‌برداری از این قطعه ظرف سه سال پس از شروع عملیات اجرایی وجود دارد.

۵-قطعه سه‌راهی تربت -مشهد به طول ۳۳ کیلومتر با پیشرفت فیزیکی حدود ۱۴ درصد با مشارکت ۳۰ درصد دولت و ۷۰ درصد سرمایه‌گذار در دست اجراست و برای اتمام آن به مبلغی حدود ۷ همت اعتبار مورد نیاز است.

۶ -محور ارتباطی حرم تا حرم -تهران نیز به طول ۱۰۰ کیلومتر در دست بررسی است که برای احداث آن مبلغی در حدود ۱۵ همت مورد نیاز است.

آنچه مشهود است بهره‌مندی استان خراسان رضوی بعد از بیش از ده سال ۳۳ کیلومتر با پیشرفت فیزیکی حدود ۱۴ درصد است، در حالی که برای ۳۵۰ کیلومتر از مسیر به شرح ذیل مشارکت نامه تأمین مالی تنظیم شده است. در این مشارکت نامه

سه‌م سرمایه پذیر ۳۰ درصد و سه‌م سرمایه گذار ۷۰ درصد توافق گردید که البته سرمایه گذار درخواست تقلیل سه‌م خود به ۵۰ درصد را دارد.

ارکان سازمانی این قطعه به شرح ذیل می‌باشد.

کارفرما (سرمایه‌پذیر) : شرکت ساخت و توسعه زیربنای حمل و نقل کشور - معاونت ساخت و توسعه آزادراهها

سرمایه گذار : شرکت احداث، نگهداری و بهره برداری آزادراه حرم تا حرم، (قرارگاه سازندگی خاتم‌الانبیاء (ص) - شرکت تهران گسترش)

مشاور کارفرما: شرکت مهندسی مشاور مه‌اب قدس

پیمانکار: قرارگاه سازندگی خاتم‌الانبیاء(ص) - هلدینگ راه و شهرسازی - موسسه نصر

مشاور مطالعه کننده : مهندسین مشاور طاه‌ا (مطالعات فاز ۱) و مهندسین مشاور پارس (مطالعات فاز ۲)

اعتبار مصوب طرح آزاد راه حرم تا حرم (به همراه قطعه سه راه تربت مشهد) در قانون بودجه سال جاری ۲۵۱۸ میلیارد ریال می باشد که با اعتبار مورد نیاز پروژه به هیچ وجه تطابق ندارد

اجرای این پروژه در حالی است که در برخی از قطعات آن مطالعاتی انجام نشده و تاکنون ماده ۲۳ قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب ۱۳۹۳ را دریافت ننموده است. در صورتیکه دریافت ماده ۲۳ مطابق بند الف این قانون که عنوان می دارد عناوین، اهداف کمی و اعتبارات طرح های تملک دارایی های سرمایه ای جدید با رعایت مواد (۲۲) و (۲۳) قانون برنامه و بودجه مصوب

۱۳۵۱ و رعایت قانون نحوه اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی براساس گزارش توجیهی فنی (حجم کار و زمانبندی اجرا)، اقتصادی، مالی و زیست محیطی و رعایت پدافند غیرعامل از سوی مشاور و دستگاه اجرایی پس از تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور برای یک بار و به قیمت ثابت سالی که طرح‌های مورد نظر برای اولین بار در لایحه بودجه سالانه منظور می‌گردد، به تفکیک سال‌های برنامه‌های توسعه و سال‌های بعد به تصویب مجلس شورای اسلامی می‌رسد، ضرورت دارد.

لذا پیشنهاد شد با توجه به اینکه یکی از چالش‌ها و موانع اصلی در اختصاص بودجه و منابع لازم برای اجرای پروژه آزادراه حرم تا حرم در قطعات واقع شده در استان خراسان رضوی بنا به تأیید همه اعضای جلسه علیرغم وجود مدیران و مسئولان تاثیرگذار استان در حوزه ملی، عدم پیگیری جدی در این ارتباط از طریق ملی می‌باشد که موجب گردیده است علیرغم ایجاد و راه‌اندازی پروژه‌های مشابه طی سالهای اخیر در سایر نقاط کشور با استفاده از بودجه عمومی، به رغم دستور روسای محترم جمهوری اسلامی ایران در گذشته از جمله شهید رئیسی کماکان پروژه آزادراه حوزه استان خراسان رضوی با توقف عملیات مواجه گردد، لذا:

۱- سازمان برنامه و بودجه، موضوع در اولویت قرار گرفتن قطعات خراسان رضوی پیگیری گردد و نیز سهم تاثیرات نمایندگان دستگاه‌های استانی مرتبط برای جذب منابع پروژه‌های ملی مورد ارزیابی قرار گیرد.

۲- مطالبه‌گری به صورت نشان‌دار نمودن مالیات صورت پذیرد، (بر اساس مصوبه هیات وزیران، مالیات دهندگان مشمول تبصره ماده صد یا مودیانی که مالیات خود را سیستمی پرداخت می‌کنند می‌توانند هزینه کرد مالیاتی خود را در پروژه‌های مختلف عمرانی دولت تعیین کنند).

۳- تهاتر نفت برای اجرای پروژه توسط متولیان استانی و ملی پیگیری و اجرایی شود.

۴- اختصاص اوراق مشارکت با تضمین دولت برای سرمایه گذار و بازپرداخت آن از طریق عوارض دریافتی

۵- مطابق تکالیف دولت در تامین زیر ساخت ها از طریق معاونت اقتصادی و عمرانی استانداری و سازمان مدیریت و برنامه استان پیگیری شود دولت در تامین سهم خود از ظرفیت اوراق مشارکت نیز استفاده نماید.

۱۰- ضرورت قرار گرفتن شرکت های خدمات رسان با ماهیت دولتی نیز شرکت های آب و برق در ردیف بخش دولتی که امکان تهاتر مطالبات از دولت و دولت از بخش خصوصی (نظیر شهرداریها و تامین اجتماعی، با بانکها، سازمان مالیاتی وجود دارد

• در کل کشور دفاع از بیت المال و حفظ و حراست از آن را داریم، ولیکن دفاع از حق الناس بویژه واحدهای تولیدی و صنعتی به معنای واقعی کلمه نداریم ، نمونه دستگاه های اجرایی برای مطالبات خود از بخش خصوصی با قید فوریت اقدام حقوقی و قضایی می نمایند ولیکن مطالبات بخش خصوصی در قالب های مختلف از جمله اوراق سهام و بلند مدت داده می شود در هر شکل برای برقراری عدالت در قرار دادها پیشنهاد می گردد بتوان در قبال مطالبات از دولت و دولت از بخش خصوصی بویژه در خصوص، انرژی و...تهاتر شود.

۱۱- ضرورت فراهم نمودن زمینه سرمایه گذاری شرکت های دولتی و خصوصی در استان با توجه به عدم سرمایه گذاری دولتی:

استان‌های تهران، اصفهان، خوزستان و کرمان شرکت‌های بزرگ و عظیمی در زمینه‌های نفت، گاز، فولاد و... دارند که این موضوع موجب می‌شود تا بخش عمده‌ای از منابع درآمدی این استان‌ها از طریق این شرکت‌ها تامین شود. این درحالی است که خراسان رضوی از وجود چنین شرکت‌ها و بنگاه‌های اقتصادی بزرگی بی‌بهره است و در عین حال، بیشترین فعال اقتصادی و بخش خصوصی کشور را داراست لذا درخواست می‌شود این موضوع در دولت محترم مطرح زمینه سرمایه گذاری های بزرگ صنعتی و صنایع پیشران بخش دولتی و هلدینگ های سرمایه گذاری که می‌تواند به دنبال خود کسب کار های خرد به حرکت در بیاورد فراهم گردد.

۱۲- اجرای تکالیف دستگاه های اجرایی در خصوص انرژی تجدید پذیر و ۲۰ درصد مصرف برق از آن محل و عدم تخصیص منابع در این خصوص به بخش خصوصی و در عین حال تبعیض در اعمال جرایم

براساس ماده ۱۶ قانون جهش تولید «صنایع با قدرت مصرف بیشتر از یک مگاوات موظفند معادل یک درصد (۱٪) از برق مورد نیاز سالانه خود را از طریق احداث نیروگاه‌های تجدیدپذیر تأمین نمایند» که بر این اساس اگر واحد تولیدی نسبت به این مساله اقدام ننماید با جریمه مواجه خواهد شد، ضمن اینکه که این قانون با توجه به زمان کوتاهی که از ابلاغ آن می‌گذرد مشکلاتی را برای تولیدکنندگان ایجاد کرده

است، یکی از این مشکلات این است که بانک‌ها به دلیل عدم اعتبار به وعده خود مبنی بر پرداخت تسهیلات جهت ساخت این نیروگاه‌ها به واحدهای تولیدی عمل نکرده‌اند. از طرفی در خصوص تکالیف دستگاه‌های اجرایی در استفاده ۲۰ درصدی از مصرف خود از طریق انرژی‌های تجدید پذیر تاکنون اقدامی بعمل نیامده و این تبعیض بین بخش خصوصی و دولتی وجود دارد لذا

پیشنهاد می‌شود به استناد بند چ ماده ۱۱ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار ارائه پیشنهاد در مورد قراردادهای دستگاههای اجرایی با فعالان اقتصادی بخشهای خصوصی و تعاونی به منظور ایجاد تراضی و منع تحمیل شرایط ناعادلانه به طرف مقابل در این قراردادها ضمن اختصاص مصوبات سفر رئیس جمهور تا برقراری شرایط مساوی از اعمال جریمه خودداری گردد

۱۳- تامین اعتبار برای راه آهن برقی مشهد تهران:

روند احداث و راه اندازی قطار پر سرعت تهران - مشهد که در سال ۸۸ مصوب گردید (۱۷ مهر ۸۹، در سالروز میلاد کریمه اهل بیت حضرت معصومه (س) نیز با حضور رئیس جمهور عملیات اجرایی احداث آزاد راه قم- تهران - مشهد (حرم تا حرم) و قطار سریع السیر تهران- مشهد با سرعت ۳۵۰ کیلومتر در ساعت به عنوان بزرگ‌ترین پروژه تاریخ کشور و منطقه آغاز شد. ۱۹ آذر ۸۹ نیز مدیرعامل وقت راه آهن جمهوری اسلامی ایران از آغاز مذاکرات فنی ایران و چین درباره ساخت راه آهن سریع السیر تهران- مشهد خبر داد) اما تاکنون کلیات پروژه و فاز قطعات خراسان رضوی به سرانجام نرسیده است.

دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی در مکاتبات مختلفی از مبادی مرتبط و دستگاه‌های استانی موضوع را منعکس و اعلام نظر نمود.

مطابق بررسی‌ها و تحقیقات دبیرخانه شورای گفت و گو توسعه راه‌آهن پر سرعت نقش مهمی در کاهش آلودگی‌ها، صرفه‌جویی در زمان و افزایش امنیت حمل و نقل دارد و این فناوری نماد تکنولوژی مدرن در زمینه حمل و نقل و گامی مثبت به‌سوی آینده پایدارتر حمل و نقل جهانی است. ایران نیز در صورت اجرای موفق پروژه‌های راه‌آهن سریع‌السیار در مسیرهای مشهد - تهران، تهران - قم - اصفهان می‌تواند به‌عنوان یکی از کشورهای پیشرو در زمینه حمل و نقل سریع‌السیار در منطقه معرفی شود. راه‌آهن سریع‌السیار (HSR) یکی از تحولات بزرگ در حمل و نقل محسوب می‌شود. این سیستم ریلی با سرعت بالا و تکنولوژی پیشرفته در ساخت و اجرا به‌عنوان یک راه حل مؤثر برای افزایش سرعت و بهره‌وری در حمل و نقل افراد و کالاهای شناخته می‌شود.

این موضوع در حالی است که توسعه راه‌آهن پر سرعت نه تنها به بهبود حمل و نقل کمک می‌کند بلکه نقش مهمی در کاهش آلودگی‌ها، صرفه‌جویی در زمان و افزایش امنیت حمل و نقل دارد. این فناوری نه تنها نماد تکنولوژی مدرن در زمینه حمل و نقل است بلکه به‌عنوان یک گام مثبت به‌سوی آینده پایدارتر حمل و نقل جهانی نیز شناخته می‌شود.

در ایران، تاکنون تلاش‌هایی برای فراهم کردن زیرساخت‌های راه‌آهن پر سرعت صورت گرفته است. اجرای این زیرساخت‌ها، بهبود قابل توجهی در حمل و نقل ایجاد و امکان ارتقای ترانزیت و جابه‌جایی کالا در سطح بین‌المللی را نیز فراهم می‌کنند. با اجرای موفق پروژه‌های راه‌آهن سریع‌السیار در مسیرهای تهران - قم - اصفهان و تهران - مشهد، ایران می‌تواند به‌عنوان یکی از کشورهای پیشرو در زمینه حمل و نقل سریع‌السیار در منطقه معرفی شود.

مجلس شورای اسلامی نیز در آبان ماه ۱۴۰۲ ساخت راه‌آهن سریع‌السیر برای شهرهای پر مسافر و مسیرهای طولانی از جمله مسیر مشهد - تهران را طی برنامه هفتم توسعه الزامی کرد. ساخت راه‌آهن سریع‌السیر در مسیر مشهد - تهران به شرکت راه‌آهن جمهوری اسلامی ایران تفویض و مطالعات اولیه آن آغاز شده است.

همچنین نمایندگان مجلس ساخت راه‌آهن سریع‌السیر برای شهرهای پر مسافر و مسیرهای طولانی از جمله مسیر تهران - مشهد را طی برنامه هفتم توسعه الزامی کردند.

برابر مطالعات مفاد قانون برنامه هفتم توسعه در ماده ۴۸ قانون برنامه هفتم آمده است: به منظور تحقق سیاست‌های کلی از جمله رشد اقتصادی، اجرای طرح‌های عظیم اقتصادی ملی، پیشران، روزآمد و مبتنی بر آینده‌نگری و تکمیل زنجیره ارزش و جهش اقتصادی چند اقدامات باید انجام شود.

بر اساس این مصوبه، سازمان با همکاری وزارتخانه‌های ذیربط مکلف است چند طرح بزرگ اقتصادی ملی و پیشران از جمله دالان‌های راهبردی ترانزیت ریلی و دریایی و قطار سریع‌السیر در مسیرهای طولانی و پر مسافر از جمله تهران - مشهد را تهیه و ظرف ۶ ماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب هیئت وزیران برساند.

ماده ۴۸ قانون برنامه پنج‌ساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران (۱۴۰۷ - ۱۴۰۳)

به منظور تحقق سیاست‌های کلی از جمله رشد اقتصادی، اجرای طرح‌های عظیم اقتصادی ملی، پیشران، روزآمد و مبتنی بر آینده‌نگری و تکمیل زنجیره ارزش و جهش اقتصادی اقدامات زیر انجام می‌شود:

الف - سازمان با همکاری وزارتخانه‌های ذی‌ربط مکلف است چند طرح بزرگ اقتصادی ملی و پیشران از جمله موارد زیر را تهیه نموده و ظرف سه‌ماه از لازم‌الاجرا شدن این قانون به تصویب هیات وزیران برساند: که در بند دوم آن چنین ذکر شده است "قطار سریع‌السير در مسیرهای طولانی و پرمسافر از جمله تهران - مشهد"

حال درخصوص پروژه قطار سریع‌السير تهران - مشهد، کارگروهی ۵ نفره متشکل از معاونت اجرایی، شرکت راه آهن، وزارت نفت، سازمان برنامه و بودجه و استانداری خراسان تشکیل شده است که با توجه به برخورداری پروژه قطار سریع‌السير تهران - مشهد از مجوز ماده ۲۱۵ قانون برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران و ترکیب همه منابع و روش‌های تأمین مالی ممکن از جمله انواع تهاثر نفت، منابع عمومی، مشوق‌ها و امتیازات مالی، تأمین مالی فاینانس، تخفیف سود بازرگانی تجهیزات وارداتی، امتیاز معادن، مولدسازی و غیره نسبت به تهیه سبد متنوع تأمین مالی راه آهن تهران - مشهد و رصد دائم موضوع و پیگیری وظایف محوله در جلسات تا حصول نتیجه اقدام کنند.

لازم به ذکر است ابلاغ مصوبه شورای اقتصاد در خصوص استفاده از تسهیلات مالی خارجی (فاینانس) به منظور تکمیل قطار سریع‌السير اصفهان - قم - تهران با مساعدت وزیر راه و شهرسازی و با پیگیری‌های مجری طرح‌های زیربنایی وزارت راه و شهرسازی در استان اصفهان و تعدادی از نمایندگان اصفهان در مجلس شورای اسلامی، مصوبه شورای اقتصاد درخصوص اصلاح مصوبه موضوع استفاده از تسهیلات مالی خارجی (فاینانس) برای احداث قطار سریع‌السير اصفهان - قم - تهران توسط معاون رئیس‌جمهور و رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور ابلاغ شد. پروژه قطار سریع‌السير اصفهان - قم - تهران یکی از پروژه‌های اساسی و کلان کشور است که از دهه‌های

گذشته در اصفهان طرح و مورد پیگیری قرار گرفته اما به دلیل عدم تأمین فاینانس و مجوزات لازم بر زمین مانده است. در سفر اخیر رئیس جمهور به استان اصفهان این موضوع مورد پیگیری و تأکید قرار گرفت تا پروژه قطار سریع‌السير اصفهان-قم-تهران بعنوان طرح اولویت‌دار کشور مطرح و ابلاغ مصوبه شورای اقتصاد مبنی بر تأمین مالی این پروژه ملی با سرعت بیشتری صورت پذیرد.

از آن جا که در ماده ۴۸ قانون برنامه پنجساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران (۱۴۰۷ - ۱۴۰۳) به منظور تحقق سیاست‌های کلی از جمله رشد اقتصادی، اجرای طرح‌های عظیم اقتصادی ملی، پیشران، روزآمد و مبتنی بر آینده‌نگری و تکمیل زنجیره ارزش و جهش اقتصادی اقداماتی مانند قطار سریع‌السير در مسیرهای طولانی و پرمسافر از جمله تهران - مشهد لازم‌الاجرا می باشد، از طرفی مصوبه شورای اقتصاد در خصوص استفاده از تسهیلات مالی خارجی (فاینانس) به منظور تکمیل قطار سریع‌السير اصفهان-قم-تهران ابلاغ و در فرایند تأمین مالی پروژه می باشد در صورتی که استان خراسان رضوی با حدود ۳۰ میلیون زائر و ۸ درصد مساحت و جمعیت کشور و برخورداری از مجوز ماده ۲۱۵ قانون برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران تاکنون اقدامی صورت نگرفته است لذا پیشنهاد می شود

الف) صرفنظر از تکالیف ماده ۴۸ قانون برنامه هفتم، مجمع محترم نمایندگان استان در مجلس شورای اسلامی در قالب ارتباط با مسئولان محترم ملی از جمله وزارتخانه های راه و شهرسازی، اقتصاد، کمیسیون های دولت، پیگیری نمایند تا پروژه قطار سریع‌السير مشهد-تهران، نظیر اصفهان در شورای اقتصاد کشور مطرح و مصوب گردیده و از روش های ممکن از جمله تهاتر نفت، منابع عمومی، مشوق ها و امتیازات مالی، تأمین مالی فاینانس، تخفیف سود بازرگانی تجهیزات وارداتی، امتیاز معادن، نشان دار نمودن پروژه، منابع لازم تخصیص پیدا کند.

ب) پروژه برقی سازی قطار مشهد- تهران که از سال ۱۳۵۴ آغاز شده و به رغم پیگیری مسئولین استان طی سالیان متمادی قطعه گرمسار -تهران نظیر پروژه حرم تا حرم، اولویت اجرا در نظر گرفته شده است لذا مجمع محترم نمایندگان استان با توجه به شاخص‌های اشاره شده ، پیگیری نمایند تا قطعه مشهد به تهران در اولویت اجرا قرار گیرد.

پ) کریدور شرق به غرب که با هدف تسهیل حمل‌ونقل کالا بین کشورهای آسیایی و اروپایی طراحی شده است فرصت طلایی برای استان است تا با بهره‌گیری از موقعیت جغرافیایی خود، به مرکز ترانزیت کالا بین شرق و غرب تبدیل شود که علاوه بر فرصت‌های جدید شغلی و توسعه اقتصادی می‌تواند درآمدهای ارزی قابل توجهی برای استان داشته باشد. از آنجا که مناطق شرقی استان خراسان رضوی به‌عنوان هاب ترانزیتی کشور شناخته می‌شود با اینکه استان خراسان رضوی دارای ظرفیت احداث بندر خشک ترانزیتی و توسعه بازرگانی می‌باشد، مقرر گردید سرمایه‌گذاری‌های لازم در بخش زیرساخت در نشست شوراها ی گفت و گو شرق کشور مطرح تا سرمایه‌گذاری‌های لازم در بخش زیرساخت ریل و قطار در شرق کشور انجام شود.

ت) کارگروه ارتقاء و توسعه خطوط ریلی ترانزیتی کشور در کریدور شرق-غرب و کریدور شمال-جنوب در سطح مدیران میانی کشور هر دو ماه یکبار تشکیل و موارد مرتبط پیگیری گردد. اعضای این کمیته عبارتند از : وزارت امور خارجه، شرکت مادر تخصصی ساخت و توسعه زیربنای حمل و نقل کشور، سازمان برنامه و بودجه، شرکت راه آهن جمهوری اسلامی ایران، استانداری خراسان رضوی، اداره کل اقتصاد و دارایی استان خراسان رضوی

ج) دبیرخانه ملی ارتقاء و توسعه خطوط ریلی و ترانزیتی کشور در کریدور شرق-غرب و کریدور شمال-جنوب در سطح مدیران ملی به صورت فصلی (هر سه ماه یکبار)

تشکیل جلسه و چالش‌های مرتبط مورد بررسی قرار گیرد. اعضای این دبیرخانه نیز عبارتند از: وزارت کشور-وزارت امور خارجه، وزارت راه و شهرسازی، سازمان برنامه و بودجه، وزارت اقتصاد، شرکت راه آهن جمهوری اسلامی ایران و استانداری خراسان رضوی به عنوان دبیر.

۱۴- بودجه تصفیه خانه های شرکت شهرکهای صنعتی چرمشهر، چناران، کاشمر و

سبزوار

۱۵- اختصاص ۳۰۰ میلیارد تومان جهت تکمیل زیر ساخت های شهرک صنعتی استان

۱۶- مشکلات شرکت های مهندسان مشاور و پیمانکاران در حوزه نظام فنی و اجرایی

پیرامون تشخیص صلاحیت مشاوران و پیمانکاران (آیین‌نامه تشخیص صلاحیت

مهندسان مشاور)

-بر اساس ماده یک آیین-نامه تشخیص صلاحیت مشاوران، مقررات این آیین-نامه برای تشخیص صلاحیت مشاورانی به کار می‌رود که برای انجام پروژه هایی با ویژگی هایی از قبیل ، بیشتر از ۵۰٪ اعتبار آن را دولت تامین کرده باشد و یا اینکه برای انجام آنها موافقتنامه ای با سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور مبادله ای صورت گرفته باشد و یا اینکه واگذاری آنها مستلزم این باشد که قانون برگزاری مناقصات رعایت شود و طرح های ارسال خدمات فنی و مهندسی به خارج از کشور که به تضمین و یا تسهیلات دولتی نیازمند است، گواهینامه دریافت می نمایند.

-شرکت های مهندسان مشاور جهت مشاوره در تخصص-ها و گرایش-های گوناگون، بر اساس این آئیننامه احراز صلاحیت می-شوند و از این طریق می-توانند رتبه دریافت کنند، آن را تمدید نموده و یا آن را ارتقا ببخشند.

- بر اساس آیین‌نامه مشاور به فردی گفته می‌شود که شخصیت حقیقی یا حقوقی دارد که توانسته است گواهی‌نامه تشخیص صلاحیت را دریافت نموده و همچنین خدمات مشاوره ارائه می‌نماید. خدمات مشاوره به خدماتی گفته می‌شود که منطبق یا مرتبط با شرح خدماتی است که در این آیین‌نامه تعریف شده است و توسط مشاوران تشخیص صلاحیت شده در هر تخصص عرضه می‌شود.

- هرچند که تشخیص صلاحیت پایه‌های ۳-۴-۵ پیمانکاران و پایه ۳ مشاوران کلاً به استانها تفویض شده ولی همچنان پایه‌های ۱ و ۲ پیمانکاران و مشاوران در اختیار سیستم نظام فنی اجرایی کشور (تهران) قرار دارد که باعث طولانی شدن تشخیص صلاحیت و اختلال در نظام کسب درآمد می‌شود.

- بر اساس تبصره ذیل بند پ ماده ۱۱ آیین‌نامه تشخیص صلاحیت مشاوران شرکت‌های متقاضی پایه یک بایستی علاوه بر کسب امتیاز تجربه کاری مورد نیاز حداقل یک پروژه شاخص در زمینه طراحی ارایه نمایند و مبلغ این پروژه بایستی بیش از ۷۵ درصد حق الزحمه پایه و تخصص مربوطه باشد. با توجه به اینکه در سنوات اخیر به دلیل کم شدن حجم اعتبارات دولت، پروژه‌های بزرگ در چند فاز تعریف می‌شوند، بنابراین امکان انجام چنین پروژه‌ای برای بسیاری از مهندسين مشاور توانمند کم و یا غیر ممکن شده است. لذا لزوم حذف یا بازنگری در این بند ضروری به نظر می‌رسد.

۱- هرچند که تشخیص صلاحیت پایه‌های ۳-۴-۵ پیمانکاران و پایه ۳ مشاوران کلاً به استانها تفویض شده ولی همچنان پایه‌های ۱ و ۲ پیمانکاران و مشاوران در اختیار سیستم نظام فنی اجرایی کشور (تهران) قرار دارد که باعث طولانی شدن تشخیص صلاحیت و اختلال در نظام کسب درآمد می‌شود.

۲- بر اساس تبصره ذیل بند پ ماده ۱۱ آیین‌نامه تشخیص صلاحیت مشاوران شرکت‌های متقاضی پایه یک بایستی علاوه بر کسب امتیاز تجربه کاری مورد نیاز حداقل

یک پروژه شاخص در زمینه طراحی ارایه نمایند و مبلغ این پروژه بایستی بیش از ۷۵ درصد حق الزحمه پایه و تخصص مربوطه باشد. با توجه به اینکه در سنوات اخیر به دلیل کم شدن حجم اعتبارات دولت، پروژه‌های بزرگ در چند فاز تعریف می‌شوند، بنابراین امکان انجام چنین پروژه‌ای برای بسیاری از مهندسين مشاور توانمند کم و یا غیر ممکن شده است. لذا لزوم حذف یا بازنگری در این بند ضروری به نظر می‌رسد و عملاً مهندسين مشاور استانی امکان اخذ رتبه یک را پس از سال‌های زیادی از فعالیت ندارند.

۳- بر اساس شیوه نامه نحوه ارائه مدارک و نحوه بررسی پرونده‌های شرکت‌های مهندسان مشاور متقاضی تشخیص صلاحیت در سامانه ساجات به شماره ۴۰۶۸۴۹ مورخ ۰۶/۰۸/۱۴۰۲ درخواست همزمان رتبه جدید با تمدید رتبه‌های فعلی امکان پذیر نیست و فاصله صدور گواهینامه تا درخواست بعدی اجباراً ۹ ماه است. از آنجاییکه ۶ ماه فرصت برای تمدید پیش‌بینی شده بدین معنی است که بیش از یکسال و بعضاً تا دوسال (حداقل ۶ ماه + ۹ ماه) طول می‌کشد تا یک شرکت رتبه‌های خود را تمدید کند و سپس رتبه جدید دریافت نماید که این مدت برای توسعه کسب و کار نا‌عادلانه است.

لذا پیشنهاد می‌شود:

- با توجه به وجود پتانسیل امور مشاوران و پیمانکاران، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان‌ها با حضور پرسنل مجرب و با سابقه در امر تشخیص صلاحیت، تفویض اختیار صد در صدی تشخیص صلاحیت مشاوران و پیمانکاران و صدور گواهینامه در پایه ۱ و ۲ به استان‌های شرق و شمال‌شرق کشور صورت پذیرد.

- تبصره ۱ ذیل بند پ ماده ۱۱ آیین نامه تشخیص صلاحیت مشاوران حذف گردد.

- با توجه به اینکه طبق تبصره ۴ قانون تسهیل صدور مجوزهای کسب و کار مصوب سال ۱۴۰۱ مبنی بر اینکه "وضع هر گونه محدودیت و مانع در مسیر صدور مجوز، خارج از چارچوب این قانون باشد به دلایلی از قبیل اشباع بازار، محدودیت ظرفیت و حدود صنفی یا براساس تعداد یا فاصله جغرافیایی دارندگان یا متقاضیان آن مجوز ممنوع است" لذا پیشنهاد می‌گردد مدت زمان انتظار ۹ ماه حذف گردد و امکان درخواست همزمان تمدید و رتبه جدید فراهم شود.

بر اساس تبصره ذیل بند پ ماده ۱۱ آیین نامه تشخیص صلاحیت مشاوران شرکت‌های متقاضی پایه یک بایستی علاوه بر کسب امتیاز تجربه کاری مورد نیاز حداقل یک پروژه شاخص در زمینه طراحی ارایه نمایند و مبلغ این پروژه بایستی بیش از ۷۵ درصد حق الزحمه پایه و تخصص مربوطه باشد. با توجه به اینکه در سنوات اخیر به دلیل کم شدن حجم اعتبارات دولت، پروژه‌های بزرگ در چند فاز تعریف می‌شوند، بنابراین امکان انجام چنین پروژه‌ای برای بسیاری از مهندسین مشاور توانمند کم و یا غیر ممکن شده است. لذا لزوم حذف یا بازنگری در این بند مورد تاکید است.

۱۷- لزوم افزایش میزان حفظ قدرت خرید اسناد خزانه و به روزرسانی و تدوین بخشنامه‌های حق الزحمه مهندسین مشاور و پیمانکاران (تصویب بخشنامه جبران آثار ناشی از نوسانات نرخ تنزیل اسناد خزانه اسلامی)

در بازار سرمایه ایران ابزارهای معاملاتی مختلفی وجود دارد که با استفاده از این ابزار می‌توان خطرات سرمایه‌گذاری را به میزان قابل توجهی کاهش داد. اسناد خزانه اسلامی یکی از ابزارهای معاملاتی مطمئن با ریسک پایین در بازار سرمایه کشور است.

این اسناد که در بازار سرمایه با نام اوراق اخزا شناخته می‌شود، نوعی اوراق بدهی دولتی هستند. اسناد خزانه اسلامی یا اخزا نوعی اوراق با نام دارای قیمت اسمی و سررسید مشخص است که دولت برای تسویه بدهی‌های خود به پیمانکاران طلبکار غیر دولتی واگذار می‌نماید. دولت با استفاده از این روش تا زمان سررسید اوراق می‌تواند زمان پرداخت بدهی‌های خود را به تعویق بیندازد.

اوراق اخزا پرداخت سود (تقسیم سود نقدی) ندارند و سرمایه‌گذاران از تفاوت قیمت خرید و فروش در بازار فرابورس و یا در صورت نگهداری اوراق تا زمان سررسید، سود کسب می‌کنند. به نرخ بازدهی اوراق تا زمان سررسید اصطلاحاً “YTM” گفته می‌شود. اوراق خزانه نقش مهمی در اقتصاد دارند و از جنبه‌های مختلفی مورد استفاده قرار می‌گیرند (تامین مالی دولت، سیاست‌های پولی و شاخص‌گذاری).

از مهمترین و اساسی‌ترین مشکلات موجود در آئین نامه‌های مربوط به اوراق خزانه در حال حاضر، عدم تطابق حفظ قدرت خرید با نرخ تنزیل اوراق در فرابورس است که مشکلات عدیده‌ای را متوجه شرکت‌های مهندسين مشاور و پیمانکار و حتی دستگاه‌های اجرایی می‌نماید. از جمله این مشکلات برای بخش خصوصی، ضرر و زیان بسیار بالای ناشی از ما به التفاوت نرخ تنزیل و حفظ قدرت خرید است که از ۱۶ درصد تا ۴۵ درصد با توجه به تاریخ سررسید اوراق می‌رسد. نتیجه این موضوع، رکود پروژه‌های جاری، عدم تمایل به حضور در مناقصات و بلامتکلیفی و در نهایت گران تمام شدن پروژه‌ها برای دستگاه‌های اجرایی می‌شود.

بعلاوه حق الزحمه شرکت‌های مهندسين مشاور و پیمانکاران در طرح‌های عمرانی بر اساس اسناد خزانه پرداخت می‌گردد و از طرفی شرکت‌های مذکور بابت حق بیمه تامین اجتماعی و مالیات به سازمان‌های مرتبط بدهکار می‌باشند.

لازم به ذکر است در اواخر سال ۱۴۰۰ (در زمان پیشنهاد قیمت بسیاری از پیمانکاران) نرخ متوسط تنزیل سالیانه اسناد خزانه (YTM) طبق تابلوی فرابورس حدود ۲۲ درصد بوده است که با توجه به حفظ قدرت خرید پرداختی (معادل ۱۸ درصد در آن زمان)، زبان سالانه اسنادخزانه بطور متوسط حدود ۴ درصد و پیش بینی زبان برای اسناد خزانه دوساله، حدود ۸ درصد بوده است. بانک‌ها به دلیل تمایل به سرمایه گذاری در صندوق های پولی و دریافت سود بیشتر، اقبالی به خرید اسناد خزانه اسلامی ندارند و لذا قیمت اسناد خزانه اسلامی افت قابل توجهی در چند ماه اخیر داشته است. به طوری که YTM اسنادخزانه اسلامی در تاریخ ۱۴۰۳/۰۳/۲۳ به طور متوسط به حدود ۳۳/۵ درصد رسیده. درحالیکه حفظ قدرت خرید پرداختی تنها به ۲۰/۵ درصد افزایش یافته است در چنین شرایطی زبان اسنادخزانه اسلامی برای هر سال به حدود ۱۳ درصد (۲۰/۵ - ۳۳/۵) و برای اسنادخزانه اسلامی دو ساله به حدود ۲۶ درصد می رسد و بیشتر اسنادخزانه پرداختی ۲/۵ ساله هستند و این خالص به بیش از ۳۲/۵ درصد می رسد. (که با ۸ درصد زبان پیش بینی شده توسط پیمانکار بابت اسنادخزانه ۲ ساله، اختلاف قابل توجه ۲۴/۵ درصدی دارد) این زبان به هیچ عنوان در قیمت پیشنهادی پیمانکاران منظور نگردیده است. با تصمیم دولت مبنی بر کاهش نرخ سود سپرده های بانکی در یکماه گذشته ارزش ریالی اسنادخزانه اسلامی افزایش یافته است بطوریکه YTM اسنادخزانه اسلامی در تاریخ ۱۴۰۳/۰۴/۰۶ به متوسط ۲۹/۵ درصد رسیده است. در چنین شرایطی زبان پیمانکاران برای هر سال ۹ درصد برای اسنادخزانه دوساله ۱۸ درصد و برای اسناد ۲/۵ ساله ۲۲/۵ درصد خواهد بود که با فرض پیش بینی ۸ درصدی پیمانکاران در ضریب بالاسری اختلاف قابل توجه ۱۴/۵ درصدی دارد (با فرض اینکه روش پرداخت در اسناد مناقصه تماماً بصورت اسنادخزانه اسلامی بدون تاریخ سررسید مشخص باشد). به عبارت دیگر نوسانات بازار فرابورس در حوزه اسنادخزانه اسلامی بسیار قابل توجه است ، بدیهی است در صورتیکه

پیمانکار همین امروز و با YTM متوسط $29/5$ درصد (و با اطلاع از شرایط روز) بخواهد در مناقصه شرکت کند و زیان 9 درصدی سالانه اسنادخزانه اسلامی را نیز در قیمت پیشنهادی خود لحاظ کند، می‌بایست ضریب نهایی خود را در $1/23$ ضرب نماید. در اینصورت از آنجا که پیمانکار صرفاً می‌تواند زیان مذکور را در بخش سود بالاسری لحاظ کند، این شائبه برای کارفرما پیش می‌آید که پیمانکار سود نامتعارفی را برای خود در نظر گرفته است و اکثراً باعث رد قیمت پیشنهادی می‌گردد. ضمن اینکه حتی در صورت قبول قیمت پیشنهادی پیمانکاران، قیمت‌های مناقصات بسیار متلاطم و با نوسانات زیادی همراه خواهد بود که می‌تواند نظارت نهادهای نظارتی را نیز (بر واگذاری پروژه هابه قیمت مناسب) دچار اخلاص نماید. به نظر می‌رسد بهترین راه برای شفاف کردن این موضوع ابلاغ بخشنامه جبران هزینه تنزیل در اسنادخزانه اسلامی باشد. (مشابه بخشنامه معکوس تبدیل اسنادخزانه به نقدی و یا مشابه جبران نوسانات نرخ ارز و یا بخشنامه مابه التفاوت قیر، سیمان و...) زیرا در این صورت مبنای پیشنهاد قیمت پیمانکار پرداخت نقدی خواهد بود و در صورت پرداخت با هرگونه اسناد با هر تاریخ سررسید و یا ایجاد هرگونه نوسانات شدید در بازار فرابورس به صورت شفاف حق و حقوق طرفین قرارداد لحاظ خواهد گردید.

در آیین نامه‌های مربوط به اسناد خزانه، پذیرش اسناد مذکور توسط سازمان تامین اجتماعی و سازمان امور مالیاتی جایگزین مطالبات آنها از شرکت‌ها پیش‌بینی نشده است.

عدم تطابق حفظ قدرت خرید با نرخ تنزیل اوراق در فرابورس است که مشکلات عدیده ای را متوجه شرکت های مهندسین مشاور و پیمانکار و حتی دستگاه های اجرایی می نماید.

YTM- اسناد خزانه اسلامی در تاریخ ۱۴۰۳/۰۳/۲۳ به طور متوسط به حدود ۳۳/۵ درصد رسیده. در حالیکه حفظ قدرت خرید پرداختی تنها به ۲۰/۵ درصد افزایش یافته است در چنین شرایطی زیان اسناد خزانه اسلامی برای هر سال به حدود ۱۳ درصد (۲۰/۵ - ۳۳/۵) و برای اسناد خزانه اسلامی دو ساله به حدود ۲۶ درصد می‌رسد و بیشتر اسناد خزانه پرداختی ۲/۵ ساله هستند و این خالص به بیش از ۳۲/۵ درصد می‌رسد. (که با ۸ درصد زیان پیش‌بینی شده توسط پیمانکار بابت اسناد خزانه ۲ ساله، اختلاف قابل توجه ۲۴/۵ درصدی دارد) که منجر می‌شود به پیمانکاران ضرر و زیان فراوان متحمل شوند.

پیشنهادهای می‌شود:

• برای حفظ قدرت خرید در اسناد خزانه اسلامی و کاهش تفاوت نرخ نزول با قدرت خرید حداقل برابر متوسط نرخ واقعی تنزیل سالانه اوراق در سال قبل در فرابورس در نظر گرفته شود.

• در آیین‌نامه‌های مربوط به اسناد خزانه، پذیرش اسناد مذکور توسط سازمان تامین اجتماعی و سازمان امور مالیاتی جایگزین مطالبات آنها از شرکت‌ها پیش‌بینی شود.

• اداره کل امور اقتصادی و دارایی ظرف مدت یک هفته موضوع احیاء جزء ۱ و ۲ بند (ث) تبصره ۶ قانون بودجه ۱۴۰۲ و برنامه ششم توسعه، ظرفیت لازم برای تهاثر مطالبات بنگاه‌های اقتصادی از دولت با شبکه بانکی، بیمه‌ای، مالیاتی و... را از طریق وزارت اقتصاد پیگیری نماید.

• با توجه به اینکه (بخشنامه جبران آثار ناشی از نوسانات نرخ تنزیل اسناد خزانه اسلامی) و سایر موارد مطرح شده به صورت مشترک در سایر استانها نیز وجود دارد

(بخشنامه جبران ناشی از نوسانات نرخ تنزیل اسناد خزانه اسلامی) از طریق شورای مرکز طرح و پیگیری شود.

• در قرارداد پروژه‌های جدید نرخ حفظ قدرت خرید بصورت شناور متناسب با نرخ تابلو فرابورس ایران تعیین گردد.

• در قرارداد پروژه‌های در حال انجام مابه‌التفاوت نرخ تنزیل اوراق براساس بخشنامه حفظ قدرت خرید با نرخ تنزیل در فرابورس در قالب بخشنامه جبران آثار ناشی از نوسانات نرخ تنزیل اوراق خزانه ابلاغ گردد. (مشابه بخشنامه نرخ ارز بصورت شناور)

• طبق آئین نامه‌های مربوط به اسناد خزانه پذیرش اسناد مذکور توسط سازمان تامین اجتماعی و سازمان امور مالیاتی به جای مطالبات آنها از شرکت‌ها تاکید گردد.

به جهت جلوگیری از اخلال یا توقف در اجرای عملیات عمرانی کشور، هرچه سریعتر بخشنامه جبران زیان ناشی از تغییرات و نوسانات نرخ تنزیل در اسنادخزانه اسلامی (مشابه بخشنامه جبران زیان ناشی از تغییرات نرخ ارز) تدوین و به دستگاههای اجرایی ابلاغ گردد. (برای پرداختهایی که در سال ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ و ۱۴۰۳ از طریق اسنادخزانه اسلامی صورت گرفته است)

۱۸- حذف امتیاز سابقه کاری بیش از ۱۵ سال برای شرکت‌ها در سامانه ساجات و ایجاد درگاه در سامانه جامع تشخیص صلاحیت جهت انجام آمایش و پایش پرونده‌های رتبه‌بندی شرکت‌های عضو انجمن

برابر مطالعات و تحقیقات در بخشنامه‌های تشخیص صلاحیت پیمانکاران، سوابق کاری قبل از ۱۵ سال لحاظ نمی‌شود و صرفاً در صورتی که تغییری در اعضای هیات مدیره صورت نگرفته باشد، ۵ درصد به ضریب سابقه کار اضافه می‌گردد.

بعلاوه انجام تشخیص صلاحیت صرفاً بدون نظر انجمن‌ها توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور صورت می‌گیرد و انجمن‌ها هیچ نقشی در پایش و آمایش و تعیین رتبه پیمانکاران و مهندسين مشاور ندارند. در اتحادیه‌های صنفی این مسئولیت مشترکاً به عهده اتحادیه و دستگاه اجرایی مرتبط است.

سامانه ساجات در واقع همان سامانه جامع هوشمند تشخیص صلاحیت عوامل نظام فنی و اجرایی می‌باشد که سال ۱۳۸۸ توسط سازمان برنامه و بودجه کشور راه اندازی شد. اشخاص ذی نفع می‌توانند از طریق سامانه ساجات، رتبه بندی شرکت خود را ثبت و دریافت نمایند. به عبارتی این سامانه مراحل دریافت رتبه را سریع و شفاف کرده است.

اخذ رتبه بالاتر در پیمانکاری به معنای توانایی شرکت در انجام پروژه‌های بزرگ‌تر و پیچیده‌تر است و می‌تواند نقطه عطفی در جذب سرمایه و پروژه‌های جدید باشد. مراجع صدور رتبه پیمانکاران، مانند سامانه جامع تشخیص صلاحیت عوامل نظام فنی و اجرایی کشور (ساجات)، به شرکت‌ها رتبه‌ای بین ۱ تا ۵ اختصاص می‌دهند. این رتبه‌ها بر اساس معیارهایی همچون امکانات فنی، توان اجرایی، و تعداد نیروهای متخصص در شرکت تعیین می‌شوند. شرکت‌هایی که امکانات فنی و نیروی متخصص بیشتری دارند، شانس بیشتری برای دریافت رتبه‌های بالاتر (رتبه ۱ تا ۳) خواهند داشت. در مقابل، اگر شرکتی تنها حداقل معیارهای تعیین شده توسط مراجع مربوطه را برآورده کند، ممکن است پایین‌ترین رتبه یعنی رتبه ۵ را کسب کند.

در این فرآیند، افراد امتیازآور در شرکت نقش کلیدی در تعیین رتبه آن دارند. این افراد، متخصصانی هستند که با دارا بودن مدارک تحصیلی مرتبط، تجربه کاری کافی و مهارت‌های فنی بالا، امتیازات قابل توجهی به شرکت اعطا می‌کنند. آنها معمولاً شامل مهندسان، متخصصان فنی و مدیران با تجربه هستند که توانایی‌های فنی و اجرایی آن‌ها تأثیر مستقیم بر رتبه‌بندی شرکت دارد. هرچه تعداد این افراد در یک شرکت بیشتر و سطح تخصص آن‌ها بالاتر باشد، شانس شرکت برای دریافت رتبه‌های بالاتر افزایش می‌یابد.

بنابراین، برای کسب رتبه بهتر شرکت‌های پیمانکاری و توانایی رقابت در پروژه‌های بزرگ، شناسایی و تأمین نیروهای فنی مجرب و توانمند از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. این افراد به عنوان سرمایه‌های انسانی یک شرکت محسوب می‌شوند و نقش مهمی در موفقیت آن ایفا می‌کنند. به عبارت ساده‌تر، هرچه شرکت شما افراد متخصص و با تجربه بیشتری داشته باشد، به عنوان یک شرکت قوی‌تر و توانمندتر شناخته می‌شود و در نتیجه، شانس بیشتری برای برنده شدن در مناقصه‌ها و کسب پروژه‌های بزرگ را خواهد داشت.

- مطابق ماده ۲ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار دولت مکلف است در مراحل بررسی موضوعات مربوط به محیط کسب و کار برای اصلاح و تدوین مقررات و آیین نامه‌ها، نظر کتبی اتاق‌ها و آن دسته از تشکلهای ذی ربطی که عضو اتاقها نیستند، اعم از کارفرمایی و کارگری را درخواست و بررسی کند و هرگاه لازم دید آنان را به جلسات تصمیم‌گیری دعوت نماید. در حال حاضر انجام تشخیص صلاحیت صرفاً بدون نظر انجمن‌ها توسط سازمان برنامه و بودجه کشور صورت می‌گیرد و انجمن‌ها

هیچ نقشی در پایش و آمایش و تعیین رتبه پیمانکاران و مهندسیین مشاور ندارند که می‌بایست این مساله با اخذ نظر بخش ذینفع انجام گیرد.

- هر سازمانی به منظور دستیابی به هدف یا اهدافی خاصی ایجاد می‌شود و روابط، هماهنگی‌ها و تخصیص منابع به منظور تحقق همان اهداف در سازمان شکل می‌گیرند و این نیروی انسانی است که سازمان‌ها را به اهدافش نزدیک می‌کند. با توجه به اینکه نیروی انسانی مهمترین منبع هر سازمان می‌باشد مدیران باید به آموزش و افزایش دانش و توانمند سازی آنان برای اداره امور سازمان توجه کافی و لازم داشته باشند. با توجه به تغییر و تحولات عصر حاضر، سازمان‌ها به دانش، نظرات و خلاقیت کارکنان نیازمندند، که این امر از طریق برگزاری دوره‌های آموزش به عنوان یکی از ابزارهای مفید ارتقاء کیفی کارکنان قابل تحقق می‌باشد. بنابراین برنامه ریزی دقیق آموزش و رعایت فرآیندهای آموزشی در سازمان به شیوه علمی امری حیاتی است.

محدودیت سابقه کاری ۱۵ سال در رتبه‌بندی شرکت‌ها حذف شود.

در زمان تصمیم‌گیری پیرامون رتبه‌بندی نماینده‌تشکل‌ها و اتاق‌های مرتبط در جلسه با حق رای دعوت بعمل آید.

انجمن‌های مهندسان مشاور و پیمانکاران در درگاه سامانه جامع تشخیص صلاحیت امکان ورود به پایش و آمایش قبل از تصویب رتبه‌بندی داشته باشند.

با توجه به آنکه پیمانکاران جدید طبق بخشنامه‌های صادره موظف به گذراندن دوره آموزش ۱۶ ساعته می‌باشند اما پیمانکاران با سابقه که به دلیل مشکلات شغلی از آئین‌نامه‌ها و دانش فنی حرفه‌ای فاصله گرفته‌اند لازم است در تمدید و یا ارتقاء پایه موظف به گذراندن این دوره‌ها گردند. به منظور کاهش مشکلات اجرایی و حقوقی

و آشنایی با دانش روز دوره های اجباری (طبق نظر سازمان برنامه و بودجه کشور)
جهت پیمانکاران با رتبه های بالاتر نیز دوره های آموزشی در نظر گرفته شود .

۹- به روزرسانی و تدوین بخشنامه های مهندسین مشاور

برخی از بخشنامه‌های مرتبط با حوزه‌ی فعالیت شرکت‌های مشاور بسیار قدیمی بوده و یا منقضی شده است. بنابراین ضرورت دارد سازمان برنامه و بودجه کشور، درجهت به روز کردن و ابلاغ آن‌ها اقدام کند.

آخرین بخشنامه حق الزحمه طراحی و مطالعات ساختمان مربوط به سال ۱۳۷۰ می باشد و جداول آن پاسخگوی نیاز فعلی نیست و از طرفی کاربرد آن در سال ۱۳۸۹ محدود شده است، آخرین بخشنامه حق الزحمه مطالعات پروژه های راه مربوط به سال ۱۳۸۹ می باشد و منقضی شده است، آخرین بخشنامه حق الزحمه مطالعات آب مربوط به سال ۱۳۸۴ بوده و کاربرد آن محدود شده است و جداول آن پاسخگوی مبالغ اجرای پروژه ها نیست.

بخشنامه حق الزحمه طراحی پلهای راه و راه آهن و حق الزحمه طراحی تونل مربوط به سال ۸۳ است و جداول آن پاسخگوی مبالغ اجرای پروژه ها نیست. در بخش مطالعات و طراحی نفت و گاز و حوزه طراحی و مهندسی برق بخشنامه حق الزحمه وجود ندارد.

در خصوص حذف پیشنهاد قیمت های نامناسب و جلوگیری از رقابت ناسالم بخشنامه ی کاربردی وجود ندارد و نیاز به ابلاغ چنین بخشنامه ای بسیار ضروری است (بخشنامه ۱۰۰/۴۹۸۳۴ مورخ ۱۳۸۹/۰۷/۰۳ به هیچ عنوان کارایی ندارد).

روش پرداخت حق الزحمه پروژه‌ها با اسناد خزانه اسلامی به هیچ عنوان با نوع خدمات و پرداخت‌های مهندسیین مشاور تناسب ندارد، لذا ضروری است سازمان برنامه و بودجه کشور نسبت به تجدید نظر و ارایه راهکار در این خصوص اقدام نماید.

بخشنامه تعیین حق الزحمه خدمات نظارت (نظارت یکپارچه) مشکلات و معضلات فراوانی برای مهندسیین مشاور و دستگاه‌های اجرایی فراهم کرده و بروکرایی اداری شدید در رسیدگی به صورت وضعیت‌ها، از بین بردن استقلال مشاور و وابسته کردن آن به پیمانکار، تعارض منافع، نداشتن کارایی مناسب در همه پروژه‌ها و ... دارد.

-طبق بند ۲۰ قانون برگزاری مناقصات و آیین نامه اجرایی انتخاب مشاورین ۱۳۸۸ کارفرمایان می‌بایست قیمت‌های نامناسب را از فرایند پیشنهادات حذف نمایند اما بخشنامه‌ی کاربردی در این زمینه وجود ندارد و نیاز به ابلاغ چنین بخشنامه‌ای بسیار ضروری است.

-در ارتقای پایه شرکتهای مشاور از ۲ به ۱ طبق تبصره ذیل بند پ ماده ۱۱ آیین نامه تشخیص صلاحیت مشاوران باید یک پروژه بیش از ۷۵ درصد مبلغ پایه حق الزحمه پایه ۱ داشته باشند که در شرایط فعلی اقتصادی و بودجه مطالعات شرکتهای مشاور امکان پذیر نمی باشد.

-بسیاری از بخشنامه‌ها از قبیل حق الزحمه طراحی و مطالعات ساختمان حق الزحمه طراحی پلهای راه و راه آهن و حق الزحمه طراحی تونل حق الزحمه خدمات نظارت و ... قدیمی است و نیاز به بازنگری وجود دارد.

•به روز رسانی و تدوین بخشنامه های حق الزحمه طراحی و مطالعات ساختمان، حق الزحمه مطالعات راه، حق الزحمه مطالعات رسته آب، حق الزحمه طراحی پلهای راه و

راه آهن، حق الزحمه طراحی تونل، حق الزحمه مطالعات و طراحی حوزه نفت و گاز، مطالعات و طراحی حوزه مهندسی برق و نیرو و ابلاغ آن در سال جاری صورت گیرد.

• تدوین بخشنامه کاربردی در مورد حذف قیمت های نامناسب در فرآیند انتخاب مشاور از نوع گروه اول و لازم الاجرا و ابلاغ آن در سال جاری انجام شود.

• تجدید نظر و جایگزینی فرآیند پرداخت حق الزحمه های مهندسین مشاور و پیمانکاران با اوراق خزانه اسلامی با پرداخت نقدی با توجه به ناکارآمدی آن و وجود مشکلات عدیده و گران تمام شدن پروژه ها برای دولت ضرورت دارد.

حذف و ملغی کردن بخشنامه تعیین حق الزحمه نظارت جدید و ابقا و ابلاغ مجدد • بخشنامه نظارت کارگاهی قدیم با توجه به اینکه کارایی بسیار بالایی دارد و از بخشنامه های بدون ایراد بوده و به مدت ۳۰ سال کارایی خود را به اثبات رسانده است.

۵- پیش نویس تهیه شده شرایط عمومی پیمان پیمانکاران ظرف یک ماه آینده در اختیار تشکل ها و دستگاه های اجرایی برای بازنگری نهایی قرار گیرد و حداکثر تا ۳ ماه آینده ابلاغ گردد.

۶- پیش بینی دستورالعمل نحوه محاسبه تمدید مدت پیمان ناشی از تاخیر در پرداخت ها و ضمان تاخیر ایفای تعهدات مالی کارفرما که در سال ۱۴۰۱ توسط سازمان برنامه و بودجه تهیه شده، ظرف مدت یکماه آینده مجدداً در اختیار تشکل ها و دستگاه های اجرایی برای بازنگری نهایی قرار گیرد و حداکثر تا ۳ ماه آینده ابلاغ گردد.

۲۰- لزوم پرداخت و دراولویت قراردادن مطالبات مهندسین مشاور در پروژه های

عمرانی

حسب اعلام کمیسیون فنی مهندسی مشاوره ای و عمران اتاق بازرگانی و انجمن مهندسين مشاور عمده هزینه‌های شرکت‌های مهندسين مشاور حقوق و دستمزد، اجاره خودرو، هزینه بلیط، ماموریت، هزینه‌های اجاره دفتر، بهای آب، برق، گاز، تلفن و به طور کلی هزینه‌هایی از جنس هزینه‌های جاری دولت است که می‌بایست ماهانه تسویه شود و پرداخت این هزینه‌ها با اسناد خزانه اسلامی موجب بروز مشکلات عدیده‌ای برای آنها شده است. همچنین، تاخیر در پرداخت های قرار دادهای مهندسين مشاور منجر شده است که ضرورت مطالبات شرکت‌های مشاور مطرح شود..

همچنین امکان برآورد مطالبات شرکت‌های مهندسين مشاور وجود دارد این مساله میبایست توسط شورای برنامه‌ریزی استان مصوب شود تا میزان مطالبات مشاوران مشخص شده و دستگاه‌های اجرایی برنامه‌ریزی لازم را داشته باشند. لذا ضرورت دارد سازمان مدیریت و برنامه ریزی در این خصوص اقدامات لازم را انجام دهد.

همچنین شورای برنامه‌ریزی در خصوص الزام اولویت پرداخت مشاورین مصوبه‌ای را باید ابلاغ کند. همچنین هر ساله در یکی از بندهای دستورالعمل بودجه سنواتی نیز دستگاه‌های اجرایی ملزم به اولویت پرداخت دیون خود هستند. بنابراین مطالبات شرکت‌ها چه در بخش طراحی و نظارت و چه در بخش پیمان با پیشنهاد دستگاه اجرایی در بخش دیون قابل پرداخت است. لذا ضرورت دارد دستگاه‌های اجرایی این پیشنهاد را طرح نمایند.

بعلاوه دستگاه‌های اجرایی طرف قرارداد با شرکتهای مهندس، باید برای پرداخت دیون خود تامین اعتبار کنند و از این حیث، بند و مآخذی را مشخص نمایند. اگر دستگاه‌های اجرایی این دیون را در موافقتنامه‌ها پیش بینی و مصوب کنند، پرداخت مطالبات پیمانکاران به صورت نقدی قابل پرداخت است و محدودیت قانونی ندارد. حال برای آن که دستگاه اجرایی ملزم به رعایت این ضوابط و در اولویت قرار دادن

مطالبات پیمانکاران شود، می‌بایست این مهم در شورای عالی برنامه‌ریزی استان مصوب شود.

-علیرغم اینکه ماهیت پروژه‌ها عمرانی است ولیکن پرداخت‌های مهندسان مشاور از نوع پرداخت‌های جاری و حقوق دستمزد است که حسب ضرورت به صورت ماهانه می‌بایست توسط شرکت‌های مهندسین مشاور و انجمن پرداخت و تسویه گردد و از طرفی عملاً قرارداد مهندسان مشاور به کل پروژه بسیار اندک است (حدود ۲ تا ۵ درصد) است، که می‌بایست این روند اصلاح گردد.

-ضرورت دارد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی مطالبات مهندسین مشاور در قراردادهای دستگاه‌های اجرایی با پیمانکاران را مورد بررسی قرار داده و سازو کار اجرایی و جمع‌بندی نهایی را (سرفصل مطالعات و نظارت از سرفصل هزینه‌های اجرایی پروژه در موافقتنامه طرح) تفکیک و مجوزهای لازم در این خصوص و اولویت پرداخت‌ها به مهندسین مشاور را جداسازی نماید.

-عدم پرداخت دیون دستگاه‌ها به شرکت‌های مهندسین مشاور و پیمانکاران و یا تقسیط آنها نیز مشکلات عدیده‌ای برای این افراد بوجود آورده است.

-سازمان مدیریت به عنوان متولی پروژه‌ها می‌بایست در دو مرحله به پروژه‌ها ورود پیدا کند. نخست آن که هنگام مبادله موافقت‌نامه باید نظارت کافی بر آن داشته باشد و دوم آن که در امکان تخصیص‌های سه ماهه اولویت باید بر پرداخت دیون باشد.

نظر به اینکه اسناد و مدارک موجود نشان می‌دهد علیرغم اینکه ماهیت پروژه‌ها عمرانی است ولیکن پرداخت‌های مهندسان مشاور از نوع پرداخت‌های جاری و حقوق دستمزد است که حسب ضرورت به صورت ماهانه می‌بایست توسط شرکت‌های مهندسین مشاور و انجمن پرداخت و تسویه گردد و از طرفی عملاً قرارداد

مهندسان مشاور به کل پروژه بسیار اندک است (حدود ۲ تا ۵ درصد) است، لذا با توجه به آنچه در مذاکرات مندرج آمده است:

الف) سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان با طرح موضوع در شورای برنامه ریزی و توسعه استان اولویت پرداخت‌های جاری و مطالبات مهندسین مشاور در قراردادهای دستگاه‌های اجرایی با پیمانکاران را مورد بررسی قرار داده و سازو کار اجرایی و جمع بندی نهایی را (سرفصل مطالعات و نظارت از سر فصل هزینه های اجرایی پروژه در موافقتنامه طرح) تفکیک و مجوز های لازم در این خصوص و اولویت پرداخت ها به مهندسین مشاور جداسازی شود.

ب) علاوه بر بند الف، با تاکید و ابلاغ سازمان مدیریت و برنامه ریزی، پرداخت دیون دستگاه‌ها به شرکت‌های مهندسین مشاور و پیمانکاران و یا تقسیط آنها نیز در اولویت قرار گیرد.

ت) سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان ظرف مدت یک هفته موضوع آیین نامه اجرایی تبصره ۵ ماده واحده قانون بودجه ۱۴۰۲ که به موجب آن تمامی دستگاه‌های اجرایی اعم از سازمان امور مالیاتی، تامین اجتماعی و... موظف به پذیرش اسناد خزانه در قبال مطالباتشان شده اند، در خصوص چگونگی پذیرش اسناد خزانه در قبال مطالباتشان در سال ۱۴۰۳ اعم بانکی، مالیاتی، شهرداریها، تامین اجتماعی، شرکت های خدمات رسان اعم از گاز، آب، برق و... مورد بررسی قرار داده و در این ارتباط اعلام نظر نمایند و در صورت لزوم موضوع از سازمان برنامه و بودجه تا حصول نتیجه پیگیری شود.

۲۱- ضرورت تسری ماده ۴۱ قانون تامین اجتماعی در قراردادهای مهندسین مشاور و

پیمانکار

در ماده ۴۱ قانون تأمین اجتماعی مصوب سال ۱۳۵۴ عنوان شده است مواردی که نوع کار ایجاب کند سازمان می تواند به پیشنهاد هیئت مدیره و تصویب شورای عالی سازمان نسبت مزد را به کل کار انجام یافته تعیین و حق بیمه متعلق را به همان نسبت مطالبه و وصول نماید.

با این حال، با توجه به اینکه ضرایب تعیین شده بر اساس مصوبات سال ۱۳۷۰ شورای عالی تأمین اجتماعی است و با تحولات محیط کسب و کار و تغییر الگوهای قراردادی همخوانی ندارد، این ضرایب در بسیاری از موارد (از جمله قراردادهای مهندسی مشاور و پیمانکاران) نامتناسب و غیرواقعی است. همچنین فرایند الکترونیکی شدن فرآیندهای بیمه‌ای و امکان رصد دقیق پرداخت‌ها از طریق سامانه‌های سازمان، نیاز به محاسبه حق بیمه بر اساس نسبت مزد به کل کار را منتفی ساخته است. علاوه بر آن تداوم اجرای این ماده در قراردادهای مهندسی مشاور نه تنها به ارائه لیست‌های غیرواقعی منجر می‌شود، بلکه بار اداری و مالی غیرضروری را به کارفرمایان تحمیل می‌کند.

لذا، با استناد به اصول تناسب قوانین با شرایط روز و رفع موانع تولید و اشتغال، ضرورت دارد قراردادهای مهندسی مشاور و پیمانکاران از شمول ماده ۴۱ قانون تأمین اجتماعی خارج شود تا حق بیمه این گروه بر اساس حقوق واقعی پرداختی محاسبه گردد تا شفافیت مالی افزایش یافته و از گزارش‌دهی غیردقیق جلوگیری شود. این اصلاح نه تنها رویه‌های اداری را تسهیل می‌کند، بلکه همسو با سیاست‌های بهبود فضای کسب و کار و بهره‌وری اقتصادی خواهد بود.

مضاف بر آن در ماده ۱۱ قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی مصوبه سال ۱۳۹۸ نیز به صراحت عنوان شده: «کلیه دستگاه‌های موضوع ماده (۲) این قانون که طرف قرارداد با پیمانکاران، مهندسان

مشاور و سازندگان می‌باشند مکلفند مالیات، عوارض، حق بیمه و بیمه بیکاری مربوط به هر صورت وضعیت را ظرف مدت حداکثر دو ماه پس از دریافت صورت وضعیت پرداخت کنند در غیر این صورت دستگاه مذکور علاوه بر پرداخت اصل مالیات، عوارض، حق بیمه و بیمه بیکاری متعلق، جریمه‌های مربوط به آن را نیز پرداخت می‌کند». این ماده در بخشنامه تنقیح و تلخیص ضوابط بیمه‌ای مقاطعه کاران نیز آمده است و بخش خصوصی خواستار اجرایی شدن آن است؛ در این ماده پروژه‌های عمرانی و غیرعمرانی تفکیک نشده است. لذا ماده مذکور مشمول تمامی پروژه‌هاست.

-وفق ماده ۱۳ قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی مصوب ۱۳۹۸/۰۲/۱۵ کلیه دستگاه‌های موضوع ماده ۲ این قانون که طرف قرارداد با پیمانکاران، مهندسیان مشاور و سازندگان می‌باشند مکلفند مالیات، عوارض حق بیمه و بیمه بیکاری مربوط به هر صورت وضعیت را ظرف مدت حداکثر دو ماه پس از دریافت صورت وضعیت پرداخت کنند در غیر این صورت دستگاه مذکور علاوه بر پرداخت اصل مالیات عوارض حق بیمه و بیمه بیکاری متعلق جریمه‌های مربوط به آن را نیز پرداخت می‌کند. اما در حال حاضر دستگاه‌های طرف قرار داد این موضوع را رعایت ننموده و مهندسین و پیمانکاران می‌بایست بدون آنکه صورت وضعیت‌ها پرداخت شود مطالبات تامین اجتماعی را پرداخت نمایند.

-ضرورت دارد مطابق ماده ۱۳ قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی مصوب ۱۳۹۸/۰۲/۱۵ پرداخت مطالبات در زمان موعود صورت گرفته و چنانچه به هر دلیل دستگاه طرف قرار داد قادر به پرداخت نبود ضرورت دارد پیمانکار از پرداخت مطالبات مبرا باشد.

-بر اساس بخشنامه شماره ۹۴،۱۷۴۷۳۳ مورخ ۱۳۹۴،۰۷،۲۲ سازمان برنامه و بودجه از تاریخ ابلاغ این بخشنامه در طرح‌ها و پروژه‌هایی که مشمول بخشنامه شماره

۱- ۶۷۷۲-۵۴۰۲۸۰۰ مورخ ۱۳۶۴/۰۶/۲۸ می شوند چنانچه دستگاههای اجرایی حداکثر پس از یک ماه از تأیید صورتحساب مهندسان مشاور یا صورت وضعیت پیمانکاران نسبت به پرداخت آنها اقدام ننمایند باید بلافاصله نسبت به واریز نمودن حق بیمه صورت حساب یا صورت وضعیت به حساب سازمان تأمین اجتماعی اقدام نمایند؛ در غیر این صورت چنانچه مشاور یا پیمانکار به دلیل تاخیر دستگاه اجرایی مشمول جریمه دیرکرد در پرداخت حق بیمه و بیمه بیکاری کارکنان شاغل شود دستگاه اجرایی موظف به پرداخت اصل حق بیمه و جرایم حاصل از دیر کرد پرداخت آن خواهد بود که در حال حاضر توسط دستگاه های اجرایی انجام نمی شود.

-ضرایب تعیین شده بر اساس مصوبات سال ۱۳۷۰ شورای عالی تأمین اجتماعی است و با تحولات محیط کسب و کار و تغییر الگوهای قراردادی همخوانی ندارد، این ضرایب در بسیاری از موارد (از جمله قراردادهای مهندسین مشاور و پیمانکاران) نامتناسب و غیرواقعی است.

-الکترونیکی شدن فرآیندهای بیمه‌ای و امکان رصد دقیق پرداخت‌ها از طریق سامانه‌های سازمان، نیاز به محاسبه حق بیمه بر اساس نسبت مزد به کل کار را منتفی ساخته است.

-تداوم اجرای این ماده در قراردادهای مهندسین مشاور نه تنها به ارائه لیست‌های غیرواقعی منجر می‌شود، بلکه بار مالی و اداری غیر ضرور تحمیل می نماید.

دبیرخانه شورا با جمع بندی جمیع جهات پیشنهاد می نماید:

-اداره کل تأمین اجتماعی استان طبق ماده ۱۱ قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور (مصوب ۱۳۹۸/۰۴/۰۲)، پیشنهادات اصلاحی در خصوص عدم تسری

ماده ۴۱ به کل پیمانها از جمله قراردادهای مهندسین مشاور را به مرکز منعکس تا در جهت کاهش و تعدیل ضرایب حق بیمه تامین اجتماعی بازنگری لازم صورت گیرد.

طبق ماده ۳۶ قانون تامین اجتماعی کارفرما مسئول پرداخت حق بیمه سهم خود و بیمه شده به سازمان می‌باشد و مکلف است در موقع پرداخت مزد یا حقوق و مزایا سهم بیمه شده را کسر نموده و سهم خود را بر آن افزوده به سازمان تأدیه نماید. در صورتی که کارفرما از کسر حق بیمه سهم بیمه شده خودداری کند شخصاً مسئول پرداخت آن خواهد بود تأخیر کارفرما در پرداخت حق بیمه یا عدم پرداخت آن رافع مسئولیت و تعهدات سازمان در مقابل بیمه شده نخواهد بود. لذا در خصوص مسدودسازی حساب پیمانکاران، تامین اجتماعی قبل از مسدودسازی مساله را با دستگاه واگذارکننده پروژه مطرح تا حق بیمه از محل مطالبات پیمانکار از کارفرما کسر شود. بایستی برای اجرایی شدن این ماده و تقسیط حق بیمه ادله لازم توسط متقاضی تقسیط ارائه شود تا امکان تصمیم‌گیری توسط اداره کل تامین اجتماعی استان فراهم گردد.

۲۲- مشکلات مربوط به عدم تطبیق شاخص‌های تعدیل با تورم واقعی و نیز تاخیر در

ابلاغ بخشنامه‌های مرتبط

باتوجه به شرایط اقتصادی جامعه و افزایش قیمت‌ها، پیمانکاران خواستار تطبیق شاخص‌های تعدیل با تورم واقعی جامعه هستند تا قیمت‌های تعدیل به صورت واقعی ابلاغ شود. شاخص‌های بانک مرکزی و تورم در بازار مشخص است و هم‌اکنون نرخ‌های تعدیل با نرخ بازار تطابق ندارد. به همین‌خاطر ضرورت دارد بخشنامه‌های مرتبط با این موارد در زمان مناسب ابلاغ و شاخص‌های تعدیل در پایان هر سه ماه (پایان هر فصل) اعلام گردد.

مطابق بررسی های صورت گرفته کلیه تشکل های پیمانکاری به کمبود شاخص های تعدیل در سه ماهه سوم و چهارم سال گذشته معترض بوده و علاوه بر این انتظار داشتند تعدیل های سال جاری نیز به زودی اعلام شود. اما درنهایت از طرف سازمان برنامه و بودجه ناهماهنگی هایی در این مسیر ایجاد شده که موضوع را دچار چالش نموده است.

فعالان حوزه پیمان کاری معتقدند اگر شاخص های تعدیل کنترل نشود، پیمانکاران نمی توانند پروژه را به اتمام برسانند و در نهایت بار مالی بیشتری بر پیمانکاران تحمیل خواهد شد. ضمن آنکه همین سیاست دولت منجر به نگرانی پیمانکاران از استمرار ناعادلانه بودن شاخص های آتی می شود.

-علیرغم پیگیری های مکرر پیمانکاران در خصوص انطباق ضرائب تعديل با ضرائب تورم واقعی، اختلاف زیادی وجود دارد.

—عدم ناشانی هر کدام از فهارست بهای سالهای گذشته بعضا تعديل آنها با فهرست بهای سال جاری وجود دارد.

–تاخیر در ابلاغ شاخص های تعدیل و کاهش شدید نقدینگی در پروژه ها

– علیرغم اینکه شرکت های مهندسین مشاور در پرداخت حقوق و مزایای پرسنل خود تابع قانون کار هستند و این موضوع در بخشنامه های حق الزحمه نظارت سازمان برنامه و بودجه نیز تاکید شده است، لیکن افزایش سنواتی حق الزحمه های مهندسین مشاور هیچ تناسبی با نرخ تورم و همچنین افزایش سنواتی حقوق و دستمزد قانون کار ندارد.

- شاخص تورم اعلامی توسط بانک مرکزی در بازه ۱۰ ساله از سال ۱۳۹۲ تا ۱۴۰۲، مشاهده می شود که افزایش تورم ۱۴۰۰ درصد (۱۴ برابر) شده و با بررسی افزایش

حقوق و دستمزد مصوب شورای عالی کار مشاهده می‌گردد که در بازه ۱۰ ساله از سال ۱۳۹۲ تا ۱۴۰۲ حقوق و دستمزد قانون کار ۱۱ برابر شده در صورتیکه که حق الزحمه عوامل نظارت مهندسين مشاور ۹ برابر شده که مغایرت با قانون کار دارد.

-عدم انطباق شاخص‌ها با قیمت‌های واقعی بازار در بخش تأمین مصالح، دستمزدها، کرایه ماشین‌آلات و غیره، علاوه بر این منطبق نبودن شاخص‌های اعلامی با نرخ‌هایی که از سوی بانک مرکزی اعلام می‌شود به‌عنوان یکی از مواردی که تولید مشکل می‌کند، مطرح است.

دبیرخانه به شورا پیشنهاد می‌دهد تا شورا مقرر نماید:

با توجه به توافق انجام شده بین بخش خصوصی و دولتی طبق توافقات زیر موارد بصورت ملی پیگیری شود:

۱- شاخصهای تعدیل با نرخ واقعی تورم منطبق گردد .

۲- شاخص‌های تعدیل در زمان مناسب یعنی در پایان هر سه ماه (پایان هر فصل) اعلام شود و صحیح تر آن است که به شکل ماهانه اعلام و تخصیص اعتبار و پرداخت نیز به فوریت انجام شود.

۳- حق الزحمه مهندسين مشاور متناسب با نرخ تورم سالانه و افزایش سنواتی حقوق قانون کار مصوب شورای عالی کار منطبق گردد .

۴- با توجه به اینکه سازمان مدیریت و برنامه ریزی سه دوره شش ماهه در خصوص واقعی سازی نرخها از بخش خصوصی استعلام نظر خواسته است لذا ضرورت دارد تشکله‌ها و انجمن‌های تخصصی نظرات خود را با اسناد و اطلاعات صحیح به سازمان

مدیریت و برنامه‌ریزی استان ظرف مدت ۱۰ روز ارسال تا سازمان این اطلاعات را که می‌تواند در واقعی سازی نرخها مثر ثمر باشد به مرکز منعکس نمایند.

۲۳- موانع و مشکلات حوزه مهندسين و مشاوران در نظام فنی و اجرایی مرتبط با سازمان تامین اجتماعی

مطابق با ماده ۳۸ قانون، پیمانکاران در زمره مشتریان سازمان تأمین اجتماعی به حساب می‌آیند. بنابر مفاد این قانون، در قراردادهای پیمانکاری، پیمانکاران موظفند شرایط لازم را برای بیمه‌شدن کارگران خود و پرداخت حق بیمه مربوط به سازمان تأمین اجتماعی فراهم کنند. در برخی مواقع عدم انجام جامع و کامل این وظایف منجر به بروز مشکل بین پیمانکاران و سازمان تأمین اجتماعی می‌شود.

پیمانکاران به‌عنوان جمعی از کارفرمایان جامعه، جایگاه مهمی در توسعه و تحرک چرخه اقتصادی کشور دارند .

قانون تأمین اجتماعی در سال ۱۳۵۴ به تصویب رسیده و دارای ۱۱۷ ماده قانونی است که در حدود ۷ ماده این قانون به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم مرتبط با بیمه پیمانکاران می‌باشد. در این قانون مواد ۳۸ و ۴۱ به‌طور مستقیم و مواد ۴۲، ۴۳، ۴۹، ۵۰ و ۹۷ به‌طور غیرمستقیم با بیمه پیمانکاران در ارتباط است.

مطابق با ماده ۳۸، در مواردی که انجام کار به‌طور مقطعه به اشخاص حقیقی یا حقوقی واگذار می‌شود، کارفرما باید در قراردادهایی که منعقد می‌کند مقطعه‌کار را متعهد می‌کند که کارکنان خود و همچنین کارکنان مقطعه‌کاران فرعی را نزد سازمان تأمین اجتماعی بیمه کند و حق بیمه مربوطه را مطابق با قانون به سازمان تأمین اجتماعی پرداخت کند. پرداخت ۵ درصد بهای کل کار مقطعه از طرف کارفرما

موکول به ارایه مفاسا حساب از طرف سازمان خواهد بود. در مورد پیمانکاری صورت مزد و حق بیمه کارکنان خود را در موعد مقرر به سازمان تسلیم و پرداخت نکنند، معادل حق بیمه پرداخت بنا به درخواست سازمان از منبع مذکور آزاد خواهد شد. هرگاه کارفرما آخرین قسط مقاطعه‌کار را بدون مطالعه مفاسا حساب سازمان بپردازد، مسؤول پرداخت حق بیمه مقرر و خسارات مربوطه خواهد بود و حق دارد وجوهی را که از این بابت به سازمان پرداخت می‌کند از مقاطعه‌کار مطالبه و وصول کند. کلیه وزارتخانه‌ها و مؤسسات شرکت‌های دولتی، همچنین شهرداری‌ها و اطاق اصناف و مؤسسات دولتی و غیردولتی و مؤسسات خیریه و عام‌المنفعه مشمول این ماده می‌باشند.

اما در اردیبهشت سال ۱۳۷۲، از سوی مجلس الحاقیه‌ای به این ماده اضافه شد که براساس آن کلیه کارفرمایان موضوع ماده ۳۸ قانون، مکلفند مطالبات سازمان تأمین اجتماعی از مقاطعه‌کاران و مهندسین مشاوره که حداقل یک سال از تاریخ خاتمه، تعلیق یا فسخ قرارداد آنان گذشته و در این فاصله برای پرداخت حق بیمه کارکنان شاغل در اجرای قرارداد و ارایه مفاسا حساب سازمان تأمین اجتماعی مراجعه نکرده‌اند، را ضمن اعلام فهرست مشخصات مقاطعه‌کاران و مهندسین مشاور، از ۵ درصد کل کار و آخرین قسط نگهداری شده به این سازمان پرداخت کند.

در ماده ۴۱ نیز عنوان شده: در مواردی که نوع کار ایجاب کند سازمان تأمین اجتماعی می‌تواند به پیشنهاد هیأت مدیره و تصویب شورایی سازمان نسبت مزد را به کل کار انجام یافته تعیین و حق بیمه متعلقه را به همان نسبت مطالبه و وصول کند.

مواد ۴۲، ۴۳، ۴۹، ۵۰ و ۷۹ نیز از موادی هستند که به‌طور غیرمستقیم با بیمه پیمانکاران در ارتباط می‌باشد. به‌عبارتی این مواد در ارتباط با کارفرمایان در حالت کلی می‌باشد که پیمانکاران نیز جزیی از این کارفرمایان می‌باشد.

مأخذ حق بیمه پیمان‌های طرح‌های عمرانی به شرح زیر است

طرح‌های عمرانی خود به دو دسته قراردادهای مشاوره‌ای و قراردادهای پیمانکاری (اجرایی) تقسیم می‌شود. حق بیمه قراردادهای مشاوره‌ای مقطوعاً ۱۴ درصد ناخالص کارکرد به اضافه ۱۰۶ درصد به عنوان حق بیمه بیکاری جمعاً به میزان ۱۵۰۶ درصد ناخالص کارکرد می‌باشد. (۳۰۶ درصد سهم مهندس مشاور و ۱۲ درصد سهم کارفرما).

حق بیمه قراردادهای پیمانکاری (اجرایی) مقطوعاً ۶ درصد ناخالص کارکرد به اضافه ۰۰۶ درصد به عنوان بیمه بیکاری جمعاً به میزان ۶۰۶ درصد ناخالص کارکرد می‌باشد (۱۰۶ درصد سهم پیمانکار و ۵ درصد سهم کارفرما). شایان ذکر است طبق مصوبه مورخ ۶۶/۵/۱۸ شورای عالی تأمین اجتماعی در صورتی که پیمانکاران مجری قراردادهای مشمول طرح‌های عمرانی بخشی از اجرای عملیات و موضوع پیمان را طی قرارداد به پیمانکاران فرعی واگذار کنند، چنانچه حق بیمه متعلق به قراردادهای اصلی بر مبنای ناخالص کل کارکرد قرارداد پرداخت شود، در این صورت حق بیمه‌ای بابت قراردادهای فرعی، مطالبه و دریافت نخواهد شد.

در حال حاضر تأمین اجتماعی برای دریافت حق بیمه و تاخیرات پرداختی به سراغ پیمانکاران پروژه می‌رود و یکی از چالش‌های اساسی اداره کل تأمین اجتماعی، عدم پرداخت حق بیمه در قراردادهای عمرانی و غیرعمرانی توسط دستگاه‌های اجرایی است. در قانون ذکر شده است که پرداخت حق بیمه به عهده کارفرماست. ضمانت و جرایم برای دستگاه مربوطه نیز در نظر گرفته شده است. لذا پرداخت حق بیمه باید توسط دستگاه اجرایی انجام شود. در نظر گرفتن تعریف عمرانی و غیرعمرانی مفهومی نداشته و دریافت ماهانه عملکرد پروژه‌های اجرایی ضرورتی ندارد.

بعلاوه در طرح‌های غیرعمرانی پیمانکاری، ۵ درصد حق بیمه به صورت ماهانه توسط دستگاه اجرایی پرداخت نمی‌شود. لذا همانند طرح‌های عمرانی عمل شده و ۵ درصد

حق بیمه محفوظ نگردد و مستقیماً به حساب تأمین اجتماعی واریز شود. این تفاوت به پروژه‌ها صدمه وارد می‌کند. ضروری است دستورالعمل کلی در این حوزه از سازمان تأمین اجتماعی دریافت شود.

• در قراردادهای شرکت‌های مهندس مشاور و پیمانکار با توجه به مفاد ماده ۱۳ قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی که بیان نموده "کلیه" دستگاه‌های اجرائی موضوع ماده ۲ این قانون که طرف قرارداد با پیمانکاران و مهندسين مشاور می‌باشند مکلفند مالیات، عوارض، حق بیمه و بیمه بیکاری مربوط به هر صورت وضعیت را حداکثر ظرف مدت دوماه پس از دریافت صورت وضعیت پرداخت نمایند. در غیر اینصورت علاوه بر پرداخت اصل آنها مکلف به پرداخت جرائم آنها نیز می‌باشند" با توجه به مشکلات اعتباری دولت در طرح‌های عمرانی و غیر عمرانی و تاخیر در پرداخت حق بیمه سهم کارفرما شعب سازمان تأمین اجتماعی از پذیرش لیست‌های بیمه استنکاف ورزیده و مبلغ لیست و حتی جرائم تاخیر را از پیمانکاران مطالبه می‌نمایند.

• پرداخت حق بیمه به استناد آیین نامه طرح‌های عمرانی و به استناد بخشنامه‌های سازمان مدیریت همچنین ماده ۱۳ قانون حداکثر استفاده از توان تولید مصوب ۹۸ به عهده واگذارنده کار است. از آنجاییکه قاعده این است که پرداخت حق بیمه بر عهده واگذارنده کار است، شعب تأمین اجتماعی در طول اجرای قرارداد از پیمانکار مطالبه ای بابت ۲۰٪ انجام نمی‌دهند و پیگیری‌ها بر اساس اسناد خزانه یا هر طریق دیگر از واگذارنده کار انجام می‌شود. در خصوص قراردادهای غیر عمرانی نیز در ماده ۳۸ قانون تأمین اجتماعی بیان شده است که واگذارنده کار پیمانکار و پیمانکاران فرعی ملزم به ارائه لیست به سازمان تأمین اجتماعی می‌باشند و حق بیمه را نیز باید مطابق ماده ۳۸ به سازمان تأمین اجتماعی پرداخت کنند.

• پرداخت حق بیمه باید توسط دستگاه اجرایی انجام شود. در نظر گرفتن تعریف عمرانی و غیرعمرانی مفهومی نداشته و دریافت ماهانه عملکرد پروژه‌های اجرایی ضرورتی ندارد.

• در ارتباط با پرداخت حق بیمه های قراردادهای غیر عمرانی ماده ۳۸ قانون تامین اجتماعی در مواردیکه انجام کار به صورت مقاطعه به اشخاص حقیقی یا حقوقی واگذار می شود کارفرما یعنی واگذارنده کار باید در قراردادی که منعقد می کند مقاطعه کار یعنی پیمانکار را متعهد نماید که کارکنان خود و همچنین کارکنان مقاطعه کاران فرعی را نزد سازمان بیمه نماید و کل حق بیمه را به ترتیب مقرر در ماده ۲۸ قانون پردازد علاوه بر آن ماده ۱۳ حداکثر از توان تولیدی نیز موجود است. زمانیکه قانون خاص داریم قانون عام نمی تواند تخصیص یابد. به لحاظ حقوقی ماده ۱۳ را نمی توان به قراردادهای غیر عمرانی تسری داد و نیازمند اصلاحات قانونی است. مشکل در قراردادهای عمرانی خود دستگاه های اجرایی است و نیازمند ورود سازمان مدیریت و مقررات صریح در اینخصوص هستیم.

لذا پیشنهاد می شود:

• طبق ماده ۳۶ قانون تامین اجتماعی کارفرما مسئول پرداخت حق بیمه سهم خود و بیمه شده به سازمان میباشد و مکلف است در موقع پرداخت مزد یا حقوق و مزایا سهم بیمه شده را کسر نموده و سهم خود را بر آن افزوده به سازمان تأدیه نماید. در صورتی که کارفرما از کسر حق بیمه سهم بیمه شده خودداری کند شخصاً مسئول پرداخت آن خواهد بود تأخیر کارفرما در پرداخت حق بیمه یا عدم پرداخت آن رافع مسئولیت و تعهدات سازمان در مقابل بیمه شده نخواهد بود. لذا در خصوص مسدودسازی حساب پیمانکاران، تامین اجتماعی قبل از مسدودسازی مساله را با دستگاه واگذارکننده پروژه مطرح تا حق بیمه از محل مطالبات پیمانکار از کارفرما

کسر شود. بایستی برای اجرایی شدن این ماده و تقسیط حق بیمه ادله لازم توسط متقاضی تقسیط ارائه شود تا امکان تصمیم‌گیری توسط اداره کل تامین اجتماعی استان فراهم گردد.

• محدودیت در صدور مفاصا حساب برداشته شود.

• با توجه به مشکلات اعتبارات پروژه‌ها تامین اجتماعی قبل از مسدود نمودن حساب پیمانکار مسئله را با دستگاه اجرائی واگذار کننده کار در میان گذاشته تا حق بیمه از محل مطالبات پیمانکار کسر گردد ضمن اینکه شرایط تقسیط مطالبات معوق نیز فراهم گردد.

۲۴- موانع و مشکلات حوزه مهندسين و مشاوران در نظام فنی و اجرایی پیرامون

اصلاح فهرست بهای تجمیعی راه و تبعیض‌های فنی مابین فهرست بهای راه و

ابنیه

در اجرای عملیات عمرانی، دستیابی به مشخصات فنی به طور دقیق و کامل دور از انتظار است. به همین دلیل است که نشریه ۷۷۳ به منظور ارتقای کیفیت و کنترل برای ارزیابی و پذیرش طرح‌ها و پروژه‌ها طراحی شده است. نشریه ۷۷۳ بر اساس استانداردها و مراجع بین‌المللی می‌باشد که در آخرین دستورالعمل‌ها بدون تغییر اصول آن نسبت به مرجع اصلی، تنها در مواردی که انتخاب محدودیت توسط کاربران مجاز بود، مطابق با شرایط کشور و قوانین مربوطه اصلاح شده است.

نشریه ۷۷۳ در رابطه با کیفیت آسفالت، عملیات خاکی و ... استاندارد‌ها را ارائه نموده است. در فهرست بهای تجمیعی ابنیه، خسارت تأخیر بر اساس مترمربع محاسبه می‌شود، اما در فهرست بهای تجمیعی راه، این محاسبه به صورت طولی انجام شده و

سقف آن را نیز ۲.۵ درصد رقم اولیه قرارداد تعیین کرده‌اند. با توجه به طولانی بودن اجرای پروژه‌ها، این میزان خسارت پاسخگوی هزینه‌های ناشی از تورم نیست.

همچنین میزان خسارت تأخیر در پروژه‌های ساختمانی و راه‌سازی بسیار متفاوت است و اگر سقف ۲.۵ درصد حذف شود، هزینه‌های پرداختی به پیمانکاران به حدی بالا می‌رود که دولت توان پرداخت آن را نخواهد داشت.

بعلاوه نامحدود بودن و نداشتن سقف این خسارت غیرقابل قبول است. در بحث‌های ساختمانی، اعداد به دست آمده در حوزه ساختمان‌سازی به طور قابل توجهی با اعداد پروژه‌های راه‌سازی تفاوت خواهد داشت. لذا لازم است سقفی مشخص در نظر گرفته شود چرا که در غیر این صورت، اعداد به دست آمده به حدی خواهد بود که قابل اعلام نیستند.

همچنین زمانی که پیشرفت اجرایی پروژه‌ای به ۹۰ درصد می‌رسد، به صلاح پیمانکار و کارفرما نیست که آن را متوقف کنند و سقف ۲.۵ درصدی خسارت، مبلغ پایینی برای ۱۰ درصد باقی‌مانده پروژه است و دولت نیز باید آن را پرداخت کند.

از طرفی خسارت تأخیر در تادیه ناچیز (سقف ۲/۵ درصد قرارداد) به هیچ عنوان انگیزه کافی در دستگاه اجرائی جهت پرداخت به موقع مطالبات پیمانکار و یا رفع مشکلات تملکی ایجاد نمی‌نماید و لذا ضریب F در عمل نتیجه معکوس داشته است.

فهرست بهای تجمیعی راه و باند به عنوان یک ابزار مدیریتی مهم در پروژه‌های راه‌سازی تعریف می‌شود که هزینه‌های اجرای یک فعالیت مشخص را به صورت کلی و یکجا ارائه می‌دهد. این فهرست به جای محاسبه هزینه‌های هر مرحله به صورت جداگانه (مانند خاکبرداری، بتن‌ریزی و آسفالت)، مبلغ واحدی را برای کل فعالیت در نظر می‌گیرد.

به عنوان مثال به جای آنکه هزینه‌های جداگانه‌ای مانند هزینه حفاری، هزینه بتن‌ریزی و هزینه آرماتوربندی را برای ساخت یک تونل اعلام کنیم، هزینه کل اجرای تونل را به صورت قیمت به ازای هر متر طول بیان می‌کنیم. در واقع، با تقسیم قیمت نهایی حاصل از فهرست بهای پایه، پیمانکار مبلغ خود را به صورت متر طول تمام‌شده یا واحد کلی دریافت می‌کند.

در فهرست بهای تجمیعی راه، برای میزان کارکرد پیمانکار، ضربی در نظر گرفته شده که در صورت عدم تحقق میزان مشخص‌شده، مبلغی از پرداختی او کسر می‌شود. این مسئله بنیه مالی پیمانکاران را ضعیف کرده و روند اجرای پروژه را طولانی‌تر می‌کند. اعمال این ضریب، شرایطی را ایجاد می‌کند که در نهایت باعث فسخ قراردادها می‌شود که این موضوع به زیان هم پیمانکار و هم دولت خواهد بود.

این مساله نکاتی نیز دارد:

۱- رفع تبعیض‌های فی مابین فهرست بهای تجمیعی راه و فهرست بهای سرجمع ابنیه فهرست بهای تجمیعی راه با فهرست بهای سرجمع ابنیه از منظر شکل قراردادی عملکرد مشابهی دارند. لیکن تفاوت و تبعیض‌های قابل توجه در ابلاغ یا بخشنامه‌های صادره باعث بروز مشکلاتی قابل توجه در حوزه پروژه‌های راهسازی گردیده است در حالیکه پیمانکاران حوزه راهسازی همچون پیمانکاران حوزه ابنیه در اجرای پروژه‌های عمرانی کشور، سهیم هستند و تبعیض‌هایی به شرح زیر هیچگونه وجهت قانونی و شرعی ندارد. (بند ۹ اصل سوم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران "رفع تبعیضات ناروا و ایجاد امکانات عادلانه برای همه در تمام هزینه‌های مادی و معنوی از وظایف دولت جمهوری اسلامی ایران است")

۲- تبعیض در محدودیت سقف ۲/۵ درصد برای خسارت ناشی از تاخیر در پرداخت

در فهرست بهای تجمیع راه و سرجمع برای جبران خسارت ناشی از تاخیر در پرداخت، دستورالعمل‌هایی ابلاغ گردیده است. لیکن سقف خسارت مذکور را در هر دو فهرست به ۲/۵ درصد مبلغ اولیه قرارداد محدود نموده اند. لیکن در فهرست سرجمع چنانچه پیشرفت ریالی قرارداد بیش از ۹۰ درصد باشد و یا قرارداد اعمال ماده ۴۸ گردیده باشد، سقف مذکور برداشته می شود. اما سقف ۲/۵ درصد در فهرست تجمیع راه تحت هر شرایطی باقیست و این مسئله باعث زیان هنگفت شرکت‌های راهسازی گردیده و بسیاری از شرکتهای فعال در این حوزه (علی‌الخصوص حوزه راه روستائی) را به ورطه نابودی کشانده است.

لازم به ذکر است براساس مصوبه داخلی فهرست راه و شهرسازی در سال ۹۸ مبنی بر انتقال کلیه قراردادهای راه روستائی از حوزه راه و شهرسازی به حوزه راهداری و حمل و نقل جاده ای علاوه بر اینکه تاکنون وضعیت قراردادی این پیمانکاران در بسیاری از استانها (از جمله خراسان رضوی) در هاله ای از ابهام بوده و مطالبات قراردادی آنها پرداخت نگردیده است (چه مواردی که پروژه اتمام یافته و چه مواردی که ماده ۴۸ گردیده است)، بلکه با توجه به سقف محدودیت ۲/۵ درصد، عملاً خسارت تاخیر در پرداخت بسیار ناچیز است و متاسفانه سرمایه شرکتهای مذکور در تورم بیش از ۱۵۰۰ درصدی ۵ سال، گذشته، بی ارزش گردیده و از بین رفته است.

۳- تبعیض در نرخ تاخیر در پرداخت سالیانه

در فهرست سرجمع نرخ محاسبه تاخیر در پرداخت براساس نرخ تورم اعلام شده توسط بانک مرکزی (و یا شاخص‌های قوه قضائیه) صورت می پذیرد لیکن در فهرست تجمیعی راه نرخ ۱۵٪ سالیانه قید گردیده است. نرخ تورم در سالهای اخیر بطور

متوسط بیش از ۴۰ درصد بوده و این موضوع نیز باعث ایراد خسارت قابل توجهی به پیمانکاران حوزه راهسازی گردیده است.

۴- تبعیض در محاسبه تاخیرات مجاز ناشی از تاخیر در پرداخت

مطابق با بخشنامه فهرست سرجمع در صورت تاخیر در پرداخت، علاوه بر خسارت پرداخت ۵۰ درصد مدت محاسباتی براساس بخشنامه ۵۰۹۰ نیز جز تاخیرات مجاز لحاظ می‌گردد، در صورتی که در فهرست تجمیعی راه، تاخیراتی بابت تاخیر در پرداخت مجاز نمی‌گردد.

۵- بررسی محاسن و معایب ضریب کاهشی F در فهرست بهای تجمیعی راه

ضریب کاهشی F با هدف اعمال فشار و ایجاد انگیزه در پیمانکار جهت اجرای دقیق پروژه مطابق برنامه زمانبندی در بخشنامه فهرست تجمیعی راه منظور گردیده است. لیکن با توجه به مشکلات اعتباری و معارض‌های موجود در پروژه‌های راهسازی، عملاً ضریب مذکور نه تنها باعث افزایش سرعت پروژه و انطباق با برنامه زمانبندی نگردیده است، بلکه اعمال آن باعث کاهش چشمگیر بنیه مالی پیمانکار و به تبع آن کاهش سرعت پروژه از یک طرف و لزوم اصلاحات مکرر و با فاصله زمانی کوتاه در برنامه زمانبندی و افزایش بروکراسی قراردادی گردیده است. بطوریکه بخش قابل توجهی از توان فنی پیمانکار و مشاور صرف اصلاحات مکرر برنامه زمانبندی (به علت تاخیرات ناشی از عدم تزریق به موقع منابع مالی به پروژه و همچنین مشکلات ناشی از معارض اراضی تملیکی در پروژه) می‌گردد تا بتوان مقدار واقعی عدد F را اعمال نمود.

پیشنهاد می‌شود:

۱- در بخشنامه تجمیع راه نیز (همچون فهرست سرجمع)، محدودیت سقف ریالی ۲/۵ درصد در مواردی که پیشرفت ریالی قرارداد بیش از ۹۰ درصد بوده و یا قرارداد اعمال

ماده ۴۸ گردیده است، برداشته شود. ضمناً به جهت جلوگیری از تبعیض می بایست اصلاحیه فوق از تاریخ ابلاغ فهرست سرجمع (۱۳۹۶/۵/۴) برای فهرست های تجمیع راه نیز نافذ گردد.

۲- نسبت به اصلاح نرخ سالانه محاسبه خسارت تاخیر در پرداخت از ۱۵ درصد سالیانه با ضرائب تورمی بانک مرکزی یا شاخص های قوه قضائیه اقدام گردد.

۳- تاخیرات مجاز ناشی از تاخیر در پرداخت ها در فهرست بهای تجمیعی راه لحاظ شود.

۴- نسبت به حذف ضریب کاهشی F اقدام گردد.

۲۵- موانع و مشکلات حوزه مهندسی و مشاوران در نظام فنی و اجرایی پیرامون تصویب نامه شماره ۲۳۳۰۴۱/ت ۶۱۸۹۱ مورخ ۱۶/۱۲/۱۴۰۲ هیئت محترم وزیران (ارائه قبض الکترونیکی باسکول و بارنامه الکترونیکی)

در تصویب نامه شماره ۲۳۳۰۴۱/ت ۶۱۸۹۱ مورخ ۱۶/۱۲/۱۴۰۲ هیئت محترم وزیران عنوان شده است پرداخت حق الزحمه حمل مصالح ساختمانی مصرفی و مواد معدنی طرح (پروژه) های عمرانی دستگاه های اجرایی در شبکه جاده ای کشور (اعم از خام یا تبدیل شده از قبیل شن و ماسه، سنگ، آسفالت، بتن و آجر) به پیمانکاران طرف قرارداد، مشروط و متناسب با ارائه قبض الکترونیکی باسکول و بارنامه الکترونیکی معتبر می باشد.

این درحالی است که در شرکت های پیمانکار، انجام بخشی از حمل ها توسط ماشین آلات شخصی پیمانکاران در مسیرهای آسفالتی است و در برخی مسیر های خارج شهر نیز امکان اخذ بارنامه وجود ندارد.

۱- مطابق با نامه شماره ۴۷۲۲۹/۷۴ مورخ ۱۴۰۳/۳/۲۷ معاونت محترم حمل و نقل سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای، مصوبه هیئت محترم وزیران، وفق قانون الزام شرکت‌های و موسسات ترابری جاده‌ای به استفاده از بارنامه (مصوب ۱۳۶۰/۳/۳۱) تنظیم و ابلاغ گردیده است و از آنجا که ماهیت عملکرد شرکت‌های پیمانکاری با شرکت‌های ترابری متفاوت است، لذا به نظر می‌رسد اعمال این مصوبه بر قراردادهای پیمانکاری وجاهتی ندارد.

۲- در اکثر موارد، حمل در مسیرهای آسفالتی نیز توسط ماشین آلات شخصی پیمانکاران صورت می‌گیرد. هزینه‌های خرید و صدور بارنامه الکترونیکی (حتی با فرض وجود مصوبات قانونی و لزوم اعمال بر قراردادهای پیمانکاری) می‌بایست در شرایط و اسناد منضم به پیمان در قراردادهای آتی درج گردیده و پیمانکار با علم و آگاهی به اعمال چنین مصوبه‌ای اقدام به پیشنهاد قیمت نماید. لذا اعمال مصوبه مذکور در قراردادهای جاری (که هزینه قابل توجهی را به پیمانکار طرح‌های عمرانی وارد می‌نماید) صرفاً در قالب پرداخت از طریق بند ج ماده ۲۹ شرایط عمومی پیمان وجاهت خواهد داشت

۳- اکثر مسیرهای حمل (علی‌الخصوص حمل مصالح سنگی) در محورهای فرعی و داخلی کارخانجات آسفالت صورت می‌گیرد و غالباً احداث و نگهداری این راه‌ها به عهده پیمانکار می‌باشد و امکان اخذ بارنامه الکترونیکی وجود ندارد.

۴- در بسیاری از محورها شرکت حمل و نقل جهت صدور بارنامه وجود ندارد.

۵- در اکثر قراردادهای راهسازی، فواصل حمل به صورت مقطوع می‌باشد و یا براساس فهرست تجمیعی تنظیم گردیده است. در حالیکه مطابق بخشنامه مذکور پرداخت حق الزحمه حمل مصالح "مشروط و متناسب با ارائه قبض الکترونیکی باسکول و بارنامه الکترونیکی معتبر می‌باشد".

به شورا پیشنهاد می‌شود:

۱- نظر به اینکه هدف سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای کشور از پیگیری و ابلاغ مصوبه مذکور، اخذ عوارض تردد از محورهای مواصلاتی (غیر بزرگ راهی) است و با توجه به نیاز محورهای مواصلاتی کشور به نگهداری و ترمیم مداوم، چنین اقدامی بسیار شایسته است. لیکن در قراردادهای آتی پیمانکاری پیشنهاد می‌گردد اخذ عوارض مذکور از طریق اخذ مفاصاحساب از سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای کشور (مشابه اخذ مفاصاحساب از صمت و تامین اجتماعی) صورت پذیرد و آزادسازی سپرده حسن انجام کار در اسناد پیمان منوط به ارائه مفاصاحساب مذکور گردد.

۲- در قراردادهای جاری، هزینه های خرید و صدور بارنامه الکترونیکی در پیشنهاد قیمت پیمانکاران دیده نشده است و پیمانکاران با توجه به شرایط مندرج در اسناد مناقصه، پیشنهاد قیمت خود را ارائه نموده اند (در اسناد مناقصه نیز چنین شرطی وجود نداشته است) لذا در قراردادهای جاری پرداخت هزینه تهیه قبض باسکول و بارنامه الکترونیکی در قالب بند ج ماده ۲۹ شرایط عمومی پیمان صورت پذیرد.

۳- اعمال مصوبات مذکور (و یا اصلاح شده آتی) می بایست در اسناد مناقصه به شرایط قراردادی اضافه گردیده و پیمانکاران هزینه آنرا در قیمت پیشنهادی خود لحاظ نمایند.

۴- حمل مصالح مانند قیر، سیمان و میلگرد و فولاد در کل کشور با ارائه بارنامه و قبض الکترونیکی باسکول صورت می پذیرد و پیمانکاران درخصوص ارائه بارنامه و فیش الکترونیکی این گونه مصالح، مشکلی ندارند.

۲۶- انجام طراحی و نظارت بر پروژه های طرح اقدام ملی مسکن توسط شرکت های

مهندسين مشاور

به استناد ماده ۳۴ قانون احکام دائمی توسعه کشور کلیه طرح ها و پروژه هایی که از وجوه عمومی کشور استفاده می نمایند، مشمول ضوابط نظام فنی و اجرایی کشور می باشد و بر اساس آیین نامه ماده ۳۴ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور (نظام فنی و اجرایی یکپارچه کشور) تصویب نامه شماره ۲۵۲۵۴/ت/۵۷۶۹۷ ه مورخ ۱۴۰۰/۳/۸ هیات محترم وزیران، انعقاد قرارداد با عوامل اجرایی باید مطابق مقررات نظام فنی و اجرایی کشور (تصویب نامه شماره ۴۲۳۳۹/ت/۳۳۴۹۷ ه مورخ ۱۳۸۵/۴/۲۰ هیات وزیران) و قوانین جاری صورت پذیرد. لذا بر این اساس لازم است کلیه تامین کنندگان خدمات و کالا در طرح ها و پروژه های سرمایه گذاری تمامی دستگاه های اجرایی، وزارتخانه ها، موسسات و شرکت های دولتی دارای صلاحیت از نظام فنی و اجرایی کشور باشند و به منظور انجام خدمات طراحی و نظارت و اجرای پروژه ها باید از مشاورین و پیمانکاران دارای صلاحیت از سازمان برنامه و بودجه کشور استفاده گردد. همچنین وفق ماده ۴۱ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان مصوب سال ۱۳۷۴ مجلس شورای اسلامی، قانون برنامه و بودجه و ضوابط منبعث از آن در انجام خدمات طراحی، نظارت و اجرای پروژه های دستگاه های اجرایی نافذ خواهد بود.

علیرغم تاکید قانون و آیین نامه اجرایی آن و با توجه به اینکه پروژه های طرح اقدام ملی مسکن مشمول وجوه عمومی می شوند، لیکن در طراحی و نظارت این پروژه ها از مهندسين مشاور استفاده نمی شود.

لذا پیشنهاد می شود:

سازمان برنامه و بودجه کشور طی بخشنامه ای از نوع گروه اول (لازم الاجرا) کلیه ادارات راه و شهرسازی کشور را به استناد ماده ۳۴ احکام دائمی کشور و آیین نامه اجرایی آن ملزم به استفاده از شرکت های مهندسين مشاور در طراحی و نظارت پروژه های اقدام ملی مسکن نماید تا ضمن عمل به قانون موجب ارتقای کیفیت پروژه ها و جلوگیری از هدر رفت سرمایه های ملی گردد.

۲۷- رعایت مفاد شیوه نامه نحوه صدور پروانه اشتغال بکار موقت شرکت های مشاور

طبق بند «الف» شیوه نامه نحوه صدور پروانه اشتغال بکار موقت شرکت های مشاور توسط وزارت راه و شهرسازی و سازمان برنامه و بودجه کشور مدارک مورد نیاز جهت اخذ پروانه اشتغال به کار عبارتند از: ۱- درخواست متقاضی به اداره کل راه و شهرسازی استان ۲- اصل و تصویر مصدق اساسنامه، آگهی تاسیس و آخرین تغییرات شرکت ۳- اصل و تصویر مصدق گواهینامه معتبر شرکت از سازمان برنامه و بودجه کشور ۴- گواهی عضویت حقوقی شرکت در سازمان نظام مهندسی استان و دریافت هرگونه مدرکی اضافه بر آن از متقاضیان مجاز نمی باشد. متأسفانه اداره کل راه و شهرسازی استان خراسان رضوی با برداشت غیر صحیح از شیوه نامه مذکور و عدم توجه به مفاد آن اعلام می نماید که می بایستی پروانه اشتغال به کار حقیقی اعضا هیئت مدیره شرکت های مشاور جهت دریافت گواهینامه اشتغال به کار حقوقی تحویل راه و شهرسازی گردد و اعضای هیئت مدیره از ظرفیت حقیقی خود محروم گردند.

پیشنهاد می گردد:

اداره کل راه و شهرسازی نسبت به رعایت دقیق مفاد شیوه نامه نحوه صدور پروانه اشتغال بکار موقت اقدام نموده و از اخذ مدارک اضافی خودداری نماید.

۲۸- لزوم آزادسازی مبالغ پرداخت شده توسط پیمانکاران در صورت مزد و حق بیمه کارکنان معادل حق بیمه پرداخت شده هر صورت وضعیت از محل سپرده ۵٪ موضوع ماده ۳۸ قانون تأمین اجتماعی- آیین نامه اجرایی بند (ت) ماده (۴) قانون برنامه پنج ساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران (فهرست تلفیقی مالیات حقوق و کسور بیمه) مصوب ۱۴۰۴، ۰۳، ۱۱ با اصلاحات و الحاقات بعدی بخشنامه جدید شماره ۱۴ در آمد سازمان تأمین اجتماعی مورخ

مطابق اعلام کانون انجمن های صنفی کارفرمایی خراسان رضوی و بررسی های کارشناسی صورت گرفته حوزه خدمات کشور با اشتغال بیش از ۵۰٪ از نیروی کار، نقش مؤثری در اقتصاد ملی ایفا می نماید و بخش قابل توجهی از قراردادهای عمرانی، نفت، گاز و راه توسط پیمانکاران این حوزه در حال اجراست.

با این حال، اخیراً سازمان تأمین اجتماعی مقرر نموده است که پیمانکاران موظفاند همزمان با ارسال لیست بیمه، مبالغ مندرج را به صورت نقدی پرداخت نمایند و هیچ گونه امکان تقسیط نیز پیش بینی نشده است. این موضوع برخلاف فلسفه ماده ۳۸ قانون تأمین اجتماعی است که صراحتاً مقرر می دارد:

پس از پرداخت حق بیمه و تسلیم لیست کارکنان در موعد مقرر، مبلغ پرداختی باید از صورت وضعیت پیمانکاران کسر و مستقیماً توسط دستگاه واگذارنده کار به آنان پرداخت شود.

این رویه در بسیاری از دستگاه های اجرایی رعایت نمی شود و پیمانکاران ناچارند مبالغ کلانی را نقداً پرداخت کنند؛ در حالی که بازگشت آن مبالغ از دستگاه های واگذارنده صورت نمی گیرد.

همچنین در بخشنامه جدید شماره ۱۴ درآمد سازمان تأمین اجتماعی مورخ ۱۳۸۰/۰۵/۰۶، در فصل اول مواد قانونی و در بند ۱ ماده ۳۸، صراحتاً در سطر ششم ذکر گردیده است در صورت پرداخت حق بیمه توسط پیمانکارانی که صورت مزد و حق بیمه کارکنان خود را در موعد مقرر به سازمان تسلیم نمایند، معادل حق پرداختی بنا به درخواست سازمان از مبلغ کسورات آزاد خواهد شد.

عدم توجه به این بند قانونی موجب شده است که میلیاردها تومان از سرمایه شرکت‌های پیمانکاری در این حوزه بلوکه و فریز شود و در نتیجه شرکت‌ها با مشکلات عدیده مالی و اعتباری مواجه گردند.

بعلاوه

۱-در ماده ۳۸ قانون تأمین اجتماعی عنوان شده پرداخت پنج درصد بهای کل کار مقاطعه کار از طرف کارفرما موکول به ارائه مفصاحساب از طرف سازمان خواهد بود. در مورد مقاطعه کارانی که صورت مزد و حق بیمه کارکنان خود را در موعد مقرر به سازمان تسلیم و پرداخت میکنند معادل حق بیمه پرداختی بنا به درخواست سازمان از مبلغ مذکور آزاد خواهد شد حال در برخی موارد دستگاه‌های اجرایی بدین گونه تفسیر می نمایند که آزاد سازی مبالغ ۵٪ در زمان دریافت مفصاحساب می بایست صورت گیرد که خلاف ماده ۳۸ قانون تأمین اجتماعی است.

۲-در بخشنامه ۱۴ جدید درآمد سازمان تأمین اجتماعی (موضوع دستورالعمل حق بیمه قراردادهای پیمانکاری و مهندسین مشاور)، فصل اول، بند ۱ ماده ۳۸، سطر ششم آمده است در صورت پرداخت حق بیمه توسط پیمانکارانی که صورت مزد و حق بیمه کارکنان خود را در موعد مقرر به سازمان تسلیم نمایند، معادل حق پرداختی بنا به درخواست سازمان از مبلغ کسورات آزاد خواهد شد که توسط متولیان نادیده گرفته شده است.

۳- در رویه گذشته و با توجه به آیین‌نامه‌های اجرایی ماده ۳۸، سازمان تأمین اجتماعی پس از دریافت لیست بیمه، به پیمانکار مهلتی برای پرداخت می‌داد. اخیراً با استناد به «بروزرسانی سامانه‌های سازمان»، مقرر شده است که پیمانکار همزمان با ارسال لیست، کل مبلغ را نقدی بپردازد. پیامد موضوع فشار مضاعف نقدینگی بر پیمانکاران، خصوصاً در پایان هر ماه که باید هم هزینه‌های جاری کارگاه و هم حق بیمه را نقداً پرداخت نمایند.

۴- مطابق ماده ۳۸ و بخشنامه‌های اجرایی، دستگاه واگذارکننده موظف است پس از اعلام سازمان، مبالغ ۵٪ را آزاد و در وجه پیمانکار پرداخت نماید. اما در عمل بسیاری از دستگاه‌های اجرایی این مبالغ را حتی در هزینه‌های جاری مصرف می‌کنند. گاهی در پایان پروژه نیز توان بازپرداخت ندارند. پیامد این مساله حبس طولانی‌مدت منابع پیمانکاران؛ بروز اختلافات مالی و حقوقی؛ ایجاد بدهی سنگین برای پیمانکاران در نظام پولی است.

۵- متن ماده ۳۸ ظرفیت تهاتر با سازمان را فراهم کرده است؛ زیرا تأکید دارد پرداخت بیمه می‌تواند از محل ۵٪ کسورات صورت گیرد. اما هیچ سازوکار شفاف، یکپارچه و عملیاتی برای تهاتر بین دستگاه اجرایی و سازمان تأمین اجتماعی طراحی نشده است. این موضوع منجر شده پرداخت نقدی مضاعف توسط پیمانکاران صورت گرفته و حبس منابع در حساب دستگاه‌های اجرایی را به ارمغان بیاورد.

لذا پیشنهاد می‌شود:

نظر به اینکه به موجب :

ماده ۳۸ قانون تأمین اجتماعی ،

مواد ۵ و ۶ آیین نامه اجرایی ماده (۹) آیین نامه اجرایی بند (ت) ماده (۴) قانون برنامه پنج ساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران (فهرست تلفیقی مالیات حقوق و کسور بیمه) مصوب ۱۴۰۴/۰۳/۱۱ با اصلاحات و الحاقات بعدی،

نظریه شماره ۱۹۸۲۹۱ مورخ ۱۴۰۴/۰۴/۲۹ سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان ،

دستورالعمل ۱۴ جدید تامین اجتماعی،

همه موارد حاکی از این است، در مواقعی که پیمانکار به موجب تحکم تامین اجتماعی همزمان با ارسال لیست بیمه اقدام به پرداخت حق بیمه می نمایند، (معادل حق بیمه پرداختی بنا به درخواست سازمان از مبلغ مذکور آزاد خواهد شد) لذا هرگونه برداشت دیگری از جمله ضرورت صدور مفاصا حساب به دلیل شفافیت ماده ۳۸، آیین نامه اجرایی بند (ت) ماده (۴) قانون برنامه پنج ساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران و دستورالعمل ۱۴ جدید در آمد مغایر ضوابط تعیین شده می باشد.

از طرفی حبس میلیاردها تومان منابع تحت عنوان ضمانت پرداخت حق بیمه پیمانکار نزد دستگاه اجرایی آنهم در مواقعی که قانون و آیین نامه اجرایی و دستورالعمل صراحت دارد و ماهانه پیمانکار اقدام به پرداخت حق بیمه می نماید و وضعیت و شرایط سخت بنگاه های اقتصادی برای حفظ و نگهداری بنگاه و عدم امکان تامین مالی در وضعیت موجود شبکه بانکی با هیچگونه اصولی تطابق ندارد، از طرفی آزادسازی معادل رقمی که از تامین اجتماعی وصول می نماید می تواند صرف پایداری بنگاه و نیز تسریع در پرداخت حق بیمه نماید لذا مقرر شد با توجه به صراحت قانون و آیین نامه و دستورالعمل مذکور:

الف) با عنایت به مفاد ماده ۳۸ قانون تامین اجتماعی و مواد ۵ و ۶ آیین نامه اجرایی ماده ۹ آیین نامه اجرایی بند (ت) ماده (۴) قانون برنامه پنج ساله هفتم پیشرفت

جمهوری اسلامی ایران، اداره کل تامین اجتماعی استان، درموقعی که پیمانکار به موجب حکم تامین اجتماعی همزمان با ارسال لیست بیمه اقدام به پرداخت حق بیمه می نمایند، حسب درخواست پیمانکار معادل حق بیمه پرداختی به واگذار کننده کار اعلام نمایند تا از مبلغ مذکور در وجه پیمانکار آزاد شود.

شناسه	قانون - بخشنامه - رویه اجرایی	تاریخ تهیه گزارش	۱۴۰۴/۰۲/۱۳
عنوان موضوع	موانع و مشکلات حوزه مهندسی و مشاوران در نظام فنی و اجرایی پیرامون عدم پذیرش بخشی از اعتبارات مالیاتی پیمانکاران		
مرجع طرح موضوع	کمیسیون فنی مهندسی و مشاوره ای و عمران اتاق بازرگانی		
شرح موضوع	بر اساس نامه شماره ۱۴۰۳/۲۹۳۱/ص مورخ ۱۴۰۳/۰۷/۱۸ کمیسیون خدمات فنی، مهندسی، مشاوره ای و عمران اتاق بازرگانی خراسان رضوی مشکلات شرکت های مهندسان مشاور و پیمانکاران در حوزه نظام فنی و اجرایی در حوزه امور مالیاتی بررسی شد. تاخیر در پرداخت مطالبات پیمانکاران، مشکلات مالی متعددی را برای آنان ایجاد کرده است. این تاخیر، علاوه بر تاثیرگذاری بر نقدینگی پیمانکاران، هزینه های اجرای پروژه ها را نیز افزایش می دهد. مشکل دیگر، عدم پذیرش بخشی از اعتبارات مالیاتی پیمانکاران است. در مواردی، به دلیل تاخیر در پرداخت مطالبات، پیمانکاران به صورت ضرورت می بایست تأمین مواد اولیه از واسطه ها صورت پذیرد. اما به دلیل آنکه اسناد پرداختی آنها با ضوابط سازمان امور مالیاتی همخوانی ندارد، این هزینه ها از سوی سازمان امور مالیاتی پذیرفته نمی شود. در بسیاری از موارد، هزینه های مانند حمل و نقل که شامل مالیات بر ارزش افزوده می شوند توسط پیمانکاران پرداخت می گردد؛ اما فاکتور رسمی توسط کامیون داران برای آنها صادر نمی شود. این مسئله موجب رد اعتبار مالیاتی آنان شده و زیان مالی قابل توجهی به فعالان این بخش وارد می کند. بعلاوه پرداخت مطالبات و صورت وضعیت های پیمانکاران توسط دولت با تاخیر صورت می گیرد (از ۶ ماه تا چند سال) لذا پیمانکاران جهت پیشبرد قرارداد، برخی از اقلام مورد نیاز پروژه را از واسطه های بازار خریداری می نمایند بدین دلیل که امکان خرید اقساطی و چکی از واسطه ها وجود دارد. در حالیکه در فرآیند خرید از کارخانجات و یا بورس، چنین امکانی وجود ندارد. از آنجا که مبلغ ارزش افزوده ی اقلام خریداری شده در مبلغ پرداختی به واسطه ها منظور گردیده است، لذا پیمانکاران از واسطه ها تقاضای فاکتور معتبر جهت اعمال در اعتبارات مالیاتی خود می نمایند. از طرف دیگر کارخانجات و تولیدی هایی که بخش عمده ای از فروش آنها توسط واسطه ها صورت میگیرد، جهت تکمیل مستندات فروش خود می بایست فاکتور فروش در وجه خریدار دارای شناسه مالیاتی ارائه نمایند. در این فرآیند، واسطه ها فاکتور مربوط به کالای فروخته شده را مستقیماً از کارخانه به نام خریدار نهایی اخذ و به خریدار نهایی ارائه می نمایند. طبیعی است در چنین فرآیندی عملیات پرداخت مستقیم از حساب خریدار نهایی به حساب کارخانجات و یا ارائه بارنامه مستقیم از کارخانجات به محل مصرف و حتی زمان واقعی خرید و مصرف با زمان صدور فاکتور با اختلافاتی مواجه می گردد. از طرفی هیچ واسطه ای حاضر به ارائه فاکتور رسمی از طرف خودش برای ارزش افزوده نمی باشد. بنابراین موضوع در پنجاه و چهارمین نشست دبیرخانه شورای گفت و گو که بصورت مشترک با دبیرخانه های شرقی برگزار گردید بررسی شد.		

۱- عدم پذیرش بخشی از اعتبارات مالیاتی پیمانکاران در مواردی که به دلیل تاخیر در پرداخت مطالبات، پیمانکاران به صورت ضرورت می بایست تأمین مواد اولیه از واسطه ها تهیه می گردد. اما به دلیل آنکه اسناد پرداختی آنها با ضوابط سازمان امور مالیاتی همخوانی ندارد، این هزینه ها از سوی سازمان امور مالیاتی پذیرفته نمی شود. ۲- هزینه هایی مانند حمل و نقل آسفالت و ... شامل مالیات بر ارزش افزوده می شوند توسط پیمانکاران پرداخت می شود؛ اما فاکتور رسمی توسط کامیون داران برای آنها صادر نشده و این مسئله موجب رد اعتبار مالیاتی آنان شده و زیان مالی قابل توجهی به فعالان این بخش وارد می کند. ۳- پیمانکاران جهت پیشبرد قرارداد، برخی از اقلام مورد نیاز پروژه را از واسطه های بازار خریداری می نمایند بدین دلیل که امکان خرید اقساطی و چکی از واسطه ها وجود دارد. در حالیکه در فرآیند خرید از کارخانجات و یا بورس، چنین امکانی وجود ندارد. از آنجا که مبلغ ارزش افزوده ی اقلام خریداری شده در مبلغ پرداختی به واسطه ها منظور گردیده است، لذا پیمانکاران از واسطه ها تقاضای فاکتور معتبر جهت اعمال در اعتبارات مالیاتی خود می نمایند که این فاکتور ها نیز مورد پذیرش نیست.	ایرادات و مشکلات مطروحه
نظرات اعضا حاضر در جلسه کارشناسی در پنجاه و چهارمین نشست دبیرخانه شورا: مشکلات پیمانکاران در حوزه سازمان امور مالیاتی و مسائل مرتبط با سازمان مدیریت و برنامه ریزی در حوزه حل اختلافات قراردادی- داوری، عدم پذیرش بخشی از اعتبارات مالیاتی پیمانکاران، عدم تناسب هزینه و درآمد دفاتر پیمانکاران طرح های عمرانی، چالش های قانون مالیات بر ارزش افزوده در قراردادهای مهندسان مشاور و پیمانکاران، مشکلات مربوط به سامانه مودیان و ... در این نشست مورد نقد و بررسی قرار گرفت. لزوم تعامل دولت و بخش خصوصی برای حل مشکلات مالیاتی و حقوقی در منطقه شرق و گلستان علی اکبر لبافی، رئیس دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی خراسان رضوی، در ابتدای جلسه با اشاره به برگزاری نشست های مشترک با استان های هم جوار به صورت برخط، اظهار کرد: در این نشست، علاوه بر بررسی مسائل مالیاتی پیمانکاران، چالش های مرتبط با سازمان مدیریت و برنامه ریزی، از جمله اختلافات قراردادی، اصلاح فهرست بهای تجمیعی راه و مشکلات مرتبط با استانداردهای فنی که موضوعی مشترک بین استان های منطقه شرق و شمال شرق می باشد در دستور کار قرار دارد. «محسن خندان دل» رئیس کمیسیون خدمات فنی و مهندسی اتاق بازرگانی خراسان رضوی نیز بر تعامل منطقه ای برای پیگیری موضوعات مشترک بین استان های منطقه شرق و شمال شرق کشور تاکید نمود. «علیرضا خامه زر» رئیس اتاق بازرگانی خراسان جنوبی نیز با ضروری بر شمردن موضوعات دستور کارهای این جلسه، گفت: پیشنهاداتی در خصوص این موضوع توسط اعضای کمیسیون عمران و مدعوین حاضر در جلسه اتاق بازرگانی بیرجند مطرح می گردد و امید است با پیگیری همکاران نتایج مثبتی حاصل گردد.	جمع بندی جلسه کارگروه تخصصی (کارشناسی) به تاریخ ۱۴۰۳/۱۱/۱۷

تاخیر در پرداخت مطالبات، معضل جدی پیمانکاران است

منوچهری، دبیر انجمن شرکت‌های تاسیساتی خراسان رضوی نیز، ضمن انتقاد از روند پرداخت مطالبات، تاکید کرد: تاخیر در پرداخت مطالبات پیمانکاران، مشکلات مالی متعددی را برای آنان ایجاد کرده است. این تاخیر، علاوه بر تاثیرگذاری بر نقدینگی پیمانکاران، هزینه‌های اجرای پروژه‌ها را نیز افزایش می‌دهد. مشکل دیگر، عدم پذیرش بخشی از اعتبارات مالیاتی پیمانکاران است. در مواردی، به دلیل تاخیر در پرداخت مطالبات، پیمانکاران به صورت ضرورت می‌بایست تأمین مواد اولیه از واسطه‌ها صورت پذیرد. اما به دلیل آنکه اسناد پرداختی آنها با ضوابط سازمان امور مالیاتی همخوانی ندارد، این هزینه‌ها از سوی سازمان مذکور پذیرفته نمی‌شود.

چالش‌های مالیاتی و پیچیدگی‌های اداری

جلال رضایی، نایب رئیس انجمن شرکت‌های تاسیساتی خراسان رضوی نیز با اشاره به مشکلات مالیاتی پیمانکاران در خصوص مبالغ ارزش افزوده ای که پرداخت کرده اند، عنوان کرد: در بسیاری از موارد، هزینه‌هایی مانند حمل‌ونقل که شامل مالیات بر ارزش افزوده می‌شوند، این هزینه‌ها توسط پیمانکاران پرداخت می‌گردد؛ اما فاکتور رسمی توسط کامیون داران برای آنها صادر نمی‌شود. این مسئله موجب رد اعتبار مالیاتی آنان شده و زیان مالی قابل توجهی به فعالان این بخش وارد می‌کند.

وی پیشنهاد کرد که دولت با همکاری بیشتر با پیمانکاران و مشاوران، راهکاری برای کاهش مشکلات مالی و حقوقی این بخش ارائه دهد تا امکان اجرای پروژه‌ها بدون مواجهه با موانع مالی و تاخیر در پرداخت مطالبات فراهم شود.

عدم ابلاغ به موقع شاخص‌های تعدیل؛ معضل دیگر پیمانکاران

«حامد کریم پور فرد» نایب رئیس کمیسیون عمران اتاق بازرگانی خراسان جنوبی نیز با تاکید بر تاثیر تاخیر در ابلاغ شاخص‌های تعدیل، تصریح کرد: این تاخیر باعث زیان‌ده شدن برخی پروژه‌ها شده و از سوی دیگر، ممیزان مالیاتی نیز در بررسی هزینه‌های پیمانکاران، شرایط ناشی از این تاخیرات را لحاظ نمی‌کنند.

او افزود: با وجود پرداخت مالیات بر ارزش افزوده توسط پیمانکاران، همچنان دریافت مطالبات آنها از دولت با مشکلاتی روبه‌رو است. دولت به دلیل بدهی‌های خود، پرداخت این مطالبات را به تعویق می‌اندازد، درحالی‌که مالیات‌های مربوطه از پیمانکاران اخذ شده است.

وی با اشاره به عدم پذیرش بخشی از مالیات‌های پیمانکاران به دلیل عدم تعدیل در شاخص‌ها گفت: این امر سبب گردیده بعضاً هزینه پیمانکاران بیش از درآمد آنها باشد و سود آن‌ها منفی می‌گردد. وی در ادامه افزود: با توجه به این که تاخیر در سال‌های بعد این موضوع، در واقع به سال بعدی موکول می‌گردد و گاهی درآمدهای پیمانکاران را افزایش می‌دهد. کریم پور فرد در ادامه با اشاره به عدم تخصص ممیزان مالیاتی در حوزه پیمانکاری و راه و ساختمان گفت: در حال حاضر مهم‌ترین موضوع اعتبارهای مالیاتی بحث قیر هست که با تفکر صوری بودن فاکتورهای قیر و با توجه به اینکه پالایشگاه‌ها و قیرسازی‌ها این فاکتورها را در سامانه مودیان تایید کرده‌اند و با تفسیر بر این که این قیر مصرف

نگردیده فاکتورهای اعتبار رد می گردد، بنابراین اختلافاتی در این حوزه طرح می گردد و علی رغم اینکه دستگاه کارفرما این مصرف را تایید می نماید، متأسفانه این موضوع برای برخی از ممیزان مورد قبول نیست و آن را رد می نمایند. نایب رئیس کمیسیون عمران اتاق با اشاره به موضوع اعتبارهای مالیاتی، گفت: با توجه به اینکه مطالبات پیمانکاران در حوزه راه بسیار بالاست و در این خصوص پیمانکاران ملزم به پرداخت ارزش افزوده می باشند اما در قبال آن دولت با ضرورتی که به پرداخت این مبلغ توسط پیمانکاران دارد بازهم در پرداخت مطالبات پیمانکار کوتاهی می نماید.

در ادامه این نشست، حاضران بر لزوم اصلاح رویه های مالیاتی، کاهش بروکراسی اداری و افزایش تعامل میان دولت و بخش خصوصی تاکید کردند تا چالش های موجود برطرف شده و شرایط برای فعالیت مؤثر پیمانکاران تسهیل شود.

بررسی شفافیت مالیاتی و چالش های پیمانکاران در سامانه مؤدیان

در بخش دیگری از جلسه، «مجتبی مسکنی»، معاون حسابرسی مالیاتی اداره کل امور مالیاتی خراسان رضوی، با اشاره به سخت گیرانه تر شدن روند بررسی فاکتورها در سال های اخیر گفت: در گذشته، فاکتورهای واسطه ای به راحتی پذیرفته می شد؛ اما به دلیل افزایش شرکت های کاغذی، نیاز به کنترل دقیق تر احساس شد. سامانه مؤدیان که از دی ماه ۱۴۰۲ اجرایی شده است، بخش عمده ای از مشکلات را حل کرده و در صورتی که معاملات در بستر این سامانه انجام شوند و دو طرف تایید نقدی داشته باشند، مورد تایید سازمان امور مالیاتی قرار خواهند گرفت.

وی همچنین به چالش های شرکت های پیمانکاری اشاره کرد و گفت: در صورتی که فرآیندهای مالی به درستی انجام شده و ثبت نام مالیاتی و صدور فاکتور به طور کامل رعایت شوند، مالیات محاسبه شده منجر به شفافیت مالی خواهد شد. وی بر ضرورت حمایت دستگاه های اجرایی از پیمانکاران در تأمین مالی پروژه ها تاکید کرد و خواستار به موقع بودن پرداخت ها شد تا نیاز به واسطه گری کاهش یابد.

«غلامی» نماینده اداره کل امور مالیاتی استان خراسان شمالی بیان نمود: با اجرای سامانه مودیان از دیماه ۱۴۰۲ مشکل در این خصوص حل شده است. اداره کل امور مالیاتی به دنبال شفافیت است یعنی اگر آمار و اطلاعات کامل به امور مالیاتی ارسال و محرز گردد که چنین معامله ای صورت گرفته است و خرید از واسطه برای ممیز مالیاتی محرز گردد مطمئناً اعتبار مالیاتی قابل قبول است به شرط اینکه مشخص گردد کالا از چه کسی خریداری گردیده است و آن شخص مودی ارزش افزوده باشد در غیر این صورت امور مالیاتی به این نتیجه نخواهد رسید که مشمول ارزش افزوده بوده است و طرف مقابل کالا را به چه کسی فروخته است و چطور باید ارزش افزوده ای که پیمانکار پرداخت کرده است را از واسطه وصول نماید که این موضوع از زمان اجرای سامانه مودیان حل گردیده است، قبل از آن زمان هم اگر اسناد و مدارک ارائه گردد و اثبات گردد که چنین معامله ای صورت گرفته است مورد پذیرش خواهد بود.

«علی لطیفی» مدیر نظام فنی روابط سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان خراسان جنوبی مطرح نمود: با توجه به اینکه مطالبات پیمانکاران به عوامل متعددی بستگی دارد و از آنجا که از فرآیند تأمین و تخصیص اعتبار مطلع هستیم، اگر این کار از این طریق قابل انجام بود با پرداخت به موقع مطالبات پیمانکاران، مشکلات مطروحه به راحتی قابل حل بود.

در ادامه این نشست، لبافی، رئیس دبیرخانه شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی استان خراسان رضوی، در جمع‌بندی مباحث مطرح‌شده تصریح کرد: توافق شد که اخذ مالیات معاملات انجام‌شده پس از دی‌ماه ۱۴۰۲ در بستر سامانه مؤدیان، شفاف و بدون جای اختلاف است؛ اما در خصوص معاملات پیش از این تاریخ، همکاری‌های لازم از سوی ادارات کل امور مالیاتی استان‌های شمال و شرق کشور، مشروط به اثبات اصالت حداقلی معاملات، انجام خواهد شد.

دستگاه‌های استانی دارای نماینده در جلسه:

استان خراسان رضوی: مدیرکل محترم دفتر هماهنگی امور سرمایه‌گذاری و اشتغال استانداری خراسان رضوی، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان خراسان رضوی، معاونت محترم امور مالیاتی خراسان رضوی، رئیس محترم کمیسیون خدمات فنی، مهندسی، مشاوره‌ای و عمران اتاق بازرگانی خراسان رضوی، انجمن صنفی کارفرمایی شرکت‌های ساختمانی و تاسیساتی خراسان رضوی، رئیس هیأت مدیره انجمن مهندسان مشاور خراسان رضوی.

استان خراسان شمالی: معاونت امور اقتصادی و دارایی خراسان شمالی، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان خراسان شمالی، اداره کل امور مالیاتی خراسان شمالی، انجمن پیمانکاران عمرانی استان خراسان شمالی، دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی استان خراسان شمالی.

استان خراسان جنوبی: استانداری خراسان جنوبی، ریاست محترم اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان جنوبی، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی خراسان جنوبی، اداره کل امور مالیاتی، رئیس کمیسیون عمران، انجمن شرکت‌های مهندسیین مشاور استان، انجمن پیمانکاران عمرانی استان، دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی خراسان جنوبی.

استان گلستان: دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی گلستان.

استان سیستان و بلوچستان: انجمن پیمانکاران ساختمان استان سیستان و بلوچستان، دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی سیستان و بلوچستان.

غائبین در جلسه: اداره کل امور اقتصادی و دارایی خراسان رضوی، مشاور مالیاتی اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی.

جمع‌بندی مورد توافق اعضا:

به موجب ماده ۱۶۹ قانون مالیات‌های مستقیم، کلیه اشخاص مشمول، مکلف هستند در سامانه مؤدیان مالیاتی ثبت نام کنند و نسبت به صدور صورتحساب الکترونیکی برای فروش کالا و خدمات خود اقدام نمایند و سازمان امور مالیاتی برای محاسبه مالیات و عوارض فروش کالاها و خدمات برای اشخاص عضو سامانه مؤدیان، از ارزش فروش مندرج در صورتحساب الکترونیکی استفاده می‌کند و در صورت عدم استفاده از سامانه مؤدیان مالیاتی، اشخاص مشمول، از تخفیفات مالیاتی بهره‌مند نمی‌شوند و مشمول جرائم مالیاتی می‌شوند، لذا به صورت منطقه‌ای توافق و مقرر گردید:

- در خصوص معاملاتی که بعد از دی ماه ۱۴۰۲ که تاریخ اجرای قانون سامانه مودیان برای مودیان حقیقی و حقوقی می باشد به دلیل عدم اختلاف نظرجدی بین شرکت های مهندسان مشاور و پیمانکاران حوزه نظام فنی و اجرایی و سازمان امور مالیاتی، ملاک محاسبات مالیات بعد از دی ماه ۱۴۰۲، مدارک مندرج در سامانه مودیان باشد. - در خصوص معاملات قبل از دی ماه ۱۴۰۲ با مساعدت ادارات کل امور مالیاتی استان های شمال و شرق کشور محاسبات مالیات ارزش افزوده مشروط به احراز اصالت معامله با یکی از روش های موجود انجام شود.	
به موجب ماده ۱۶۹ قانون مالیات های مستقیم، کلیه اشخاص مشمول، مکلف هستند در سامانه مودیان مالیاتی ثبت نام کنند و نسبت به صدور صورتحساب الکترونیکی برای فروش کالا و خدمات خود اقدام نمایند و سازمان امور مالیاتی برای محاسبه مالیات و عوارض فروش کالاها و خدمات برای اشخاص عضو سامانه مودیان، از ارزش فروش مندرج در صورتحساب الکترونیکی استفاده می کند و در صورت عدم استفاده از سامانه مودیان مالیاتی، اشخاص مشمول، از تخفیفات مالیاتی بهره مند نمی شوند و مشمول جرائم مالیاتی می شوند، لذا شورا پیشنهاد می شود: - در خصوص معاملاتی که بعد از دی ماه ۱۴۰۲ که تاریخ اجرای قانون سامانه مودیان برای مودیان حقیقی و حقوقی می باشد به دلیل عدم اختلاف نظرجدی بین شرکت های مهندسان مشاور و پیمانکاران حوزه نظام فنی و اجرایی و سازمان امور مالیاتی، ملاک محاسبات مالیات بعد از دی ماه ۱۴۰۲، مدارک مندرج در سامانه مودیان باشد. - در خصوص معاملات قبل از دی ماه ۱۴۰۲ با مساعدت ادارات کل امور مالیاتی استان های شمال و شرق کشور محاسبات مالیات ارزش افزوده مشروط به احراز اصالت معامله با یکی از روش های موجود انجام شود.	پیشنهادهات
۱- نامه شماره ۱۴۰۳/۲۹۳۱/ص مورخ ۱۴۰۳/۰۷/۱۸ کمیسیون فنی مهندسی و مشاوره ای و عمران اتاق بازرگانی استان ۲- صورتجلسه پنجاه و چهارمین نشست دبیرخانه شورای گفت و گو مورخ ۱۴۰۳/۱۱/۱۷	فهرست مستندات و مدارک پشتوانه

شناسه	رویه اجرایی	تاریخ تهیه گزارش	۱۴۰۴/۰۲/۱۳
عنوان موضوع	بخشنامه مربوط به نشریه ۷۷۳ (جرائم آسفالت) و استاندارد آشتو		
مرجع طرح موضوع	کمیسیون فنی مهندسی و مشاوره ای و عمران اتاق بازرگانی صنایع معادن و کشاورزی		
شرح موضوع	کمیسیون خدمات فنی، مهندسی، مشاوره ای و عمران اتاق بازرگانی خراسان رضوی در نامه شماره ۱۴۰۳/۲۹۳۱/ص مورخ ۱۴۰۳/۰۷/۱۸ مشکلات شرکت های مهندسان مشاور و پیمانکاران در حوزه نظام فنی و اجرایی را به دبیرخانه ارسال نمود. بهره گیری از ضوابط، معیارها و استانداردهای ملی در تمامی مراحل طراحی، اجرا، بهره برداری و نگهداری طرحهای عمرانی با رویکرد کاهش هزینه، زمان و ارتقاء کیفیت، از اهمیتی ویژه برخوردار بوده و در نظام جدید فنی و اجرایی طرحهای عمرانی کشور، مورد تأکید قرار گرفته است. استاندارد آشنو یکی از مهم ترین روش های طبقه بندی خاک هاست. بایستی توجه نمود که تحریمها بر واردات تجهیزات و ماشین آلات تأثیر گذاشته و باعث فرسودگی ناوگان حمل و نقل شده است. عمر متوسط ماشین آلات راهسازی در کشور به بیش از ۳۰ سال می رسد. در حالی که استاندارد آشتو که نشریه ۷۷۳ براساس آن تنظیم شده است، با در نظر گرفتن تجهیزات و ماشین آلات استاندارد تنظیم شده است. تراکم آسفالت در این نشریه ۹۷ است اما رسیدن به این سطح از تراکم با امکانات فعلی میسر نیست و ضرورت دارد بازنگری شود. بنابراین موضوع در پنجاه و هشتمین نشست دبیرخانه شورای گفت و گو که بصورت مشترک با دبیرخانه های شرقی برگزار گردید بررسی شد.		
ایرادات و مشکلات مطروحه	۱- تحریم های ظالمانه و فرسودگی ناوگان حمل و نقل و ماشین آلات تولید، پخش و تراکم آسفالت: سالیان زیادی است که کشورمان تحت تحریم های ظالمانه قرار دارد و این موضوع مستقیماً بر واردات تجهیزات و ماشین آلات و تکنولوژی روز دنیا به کشور ما تأثیر گذاشته است. به طوریکه عمر متوسط ماشین آلات راهسازی در کشور ما به بیش از ۳۰ سال می رسد. درحالیکه استاندارد آشتو (که نشریه ۷۷۳ با ترجمه و الگو برداری از آن تهیه گردیده است) با در نظر گرفتن تجهیزات و ماشین آلات استاندارد و با قدرت و کیفیت کافی، تهیه و تنظیم گردیده است. لذا انتظار اجرای عملیات مطابق این استاندارد از تجهیزات کهنه و فرسوده داخلی انتظار منطقی و عملی نمی باشد. ۲- برداشت نامتناسب از استاندارد آشتو به نظر میرسد ترجمه استاندارد مذکور در مواردی بصورت غیر تخصصی صورت گرفته است و برداشت های متفاوتی از استاندارد آشتو را می توان مطرح نمود که با نشریه ۷۷۳ مغایرت دارد همچنین نگاه تیم ترجمه و گرده برداری، بیشتر نگاه نظارتی و تنبیهی بوده است و نه تشویقی (ازجمله حذف یا کاهش درصدهای تشویقی استاندارد آشتو در ترجمه بعمل آمد نشریه ۷۷۳)		

۳- کیفیت نامناسب قیر

از دیگر مشکلات پیش روی پیمانکاران کیفیت نامناسب برخی قیرهای تولیدی داخل کشور است که بعضاً در هنگام پخت تا ۱۰ درصد تبخیر دارند. به عنوان مثال قیر شرق و قیر زرین در خراسان رضوی اختلاف کیفیت قابل توجهی با قیر نفت جی و پاسارگاد دارند که طبیعتاً در اجرای استاندارد آسفالت تأثیر به سزائی دارد.

از طرف دیگر به علت افزایش قابل توجه قیمت قیر در سالهای اخیر، شاهد فک پلمپ تانکرهای قیر و جایگزینی بخشی از قیر با مازوت و پلمپ مجدد تانکرها توسط برخی از رانندگان هستیم و این موضوع نیز در صورت شیوع و فراگیری تأثیر قابل توجهی بر کیفیت آسفالت تولیدی خواهد گذاشت.

۴- فرسودگی تجهیزات آزمایشگاهی

فرسودگی تجهیزات آزمایشگاهی و نحوه ضربات پشت و رو به نمونه و احتمال ورود خطای دستی در تجهیزات آزمایشگاهی فرسوده نیز از دیگر مشکلات پیش روی پیمانکاران است.

۵- محدودیت زمانی

یکی دیگر از مشکلات پیش روی پیمانکاران زمانبر بودن آزمایش PG است به دلیل اینکه دستگاه آزمایش PG برای کیفیت قیر فقط در شهر اصفهان و تبریز وجود دارد و لذا ارسال نمونه قیر تا شهرهای مذکور و انتظار پاسخ در اغلب موارد زمانبر است و لذا پیمانکار زمان کافی برای کنترل قیر نداشته و نتیجه آزمایش PG معمولاً بعد از اجرای آسفالت مشخص می گردد که در چنین شرایطی امکان اصلاح آسفالت وجود ندارد و لذا پیمانکار متحمل جرائم سنگین می گردد.

نظرات اعضا حاضر در جلسه کارشناسی در پنجاه و هشتمین نشست دبیرخانه شورا:

رضایی نماینده انجمن به مشکلات نشریه ۷۷۳ (دستورالعمل ارزیابی عملیات اجرا شده) که هزینه های سنگینی بر پیمانکاران تحمیل کرده است، اشاره کرد و گفت: تحریم ها بر واردات تجهیزات و ماشین آلات تأثیر گذاشته و باعث فرسودگی ناوگان حمل و نقل شده است. عمر متوسط ماشین آلات راهسازی در کشور به بیش از ۳۰ سال می رسد. در حالی که استاندارد آشتو که نشریه ۷۷۳ براساس آن تنظیم شده است، با در نظر گرفتن تجهیزات و ماشین آلات استاندارد تنظیم شده است. از این رو، پیشنهاد می شود که تراکم آسفالت در نشریه ۷۷۳ از ۹۷ به ۹۵ درصد کاهش یابد؛ زیرا در اغلب پروژه ها با تجهیزات موجود امکان تراکم بیش از ۹۵ درصد وجود ندارد.

وی همچنین به کیفیت نامناسب قیرهای تولیدی داخل کشور اشاره کرد و افزود: برخی قیرها در هنگام پخت تا ۱۰ درصد تبخیر دارند که این امر بر کیفیت آسفالت تولیدی تأثیر می گذارد. پیشنهاد می شود بخش های تشویقی استاندارد آشتو در نشریه ۷۷۳ اعمال شود و همچنین ضریب Tsr در نشریه ۷۷۳ از ۷۵ به ۷۰ درصد کاهش یابد.

جمع بندی جلسه
کارگروه تخصصی
(کارشناسی) به تاریخ

۱۴۰۳/۱۱/۱۷

لطیفی، مدیر نظام فنی سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان خراسان جنوبی با اشاره به درخواست بازنگری در بخشنامه مربوط به نشریه ۷۷۳ جرایم آسفالت و برداشت‌های سلیقه‌ای از استاندارد اشتو، گفت که ضابطه ۷۷۳ در اسفند ماه سال جاری از سوی سازمان برنامه و بودجه کشور به استان‌ها ارسال شده است تا نظرخواهی صورت گیرد. همچنین، سازمان مدیریت استان خراسان جنوبی این نامه را نیز به تشکلهای ذی‌ربط ارسال کرده تا نظرات آنها را دریافت کند، و این روند در حال انجام است.

لبافی در این بخش بحث محدودیت واردات ماشین‌آلات با عمر بیش از پنج سال را مطرح کرد و پیشنهادات اصلاحی در خصوص نشریه ۷۷۳ را جمع‌بندی کرد، در نهایت، پیشنهادات برای اصلاح نشریه ۷۷۳ به تصویب دبیرخانه شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی منطقه شرق و شمالشرق کشور رسید.

دستگاه‌های استانی دارای نماینده در جلسه:

استان خراسان رضوی: دفتر هماهنگی امور سرمایه‌گذاری و اشتغال استانداری خراسان رضوی، سازمان مدیریت و برنامه ریزی خراسان رضوی، کمیسیون خدمات فنی، مهندسی، مشاوره ای و عمران اتاق بازرگانی خراسان رضوی، انجمن صنفی کارفرمایی شرکت‌های ساختمانی و تاسیساتی خراسان رضوی، انجمن مهندسان مشاور خراسان رضوی، انجمن شرکت‌های تاسیساتی و تجهیزات خراسان رضوی.

استان خراسان شمالی: سازمان مدیریت و برنامه ریزی خراسان شمالی، شرکت گاز خراسان شمالی، انجمن پیمانکاران عمرانی خراسان شمالی، دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی خراسان شمالی.

استان خراسان جنوبی: استانداری خراسان جنوبی، سازمان مدیریت و برنامه ریزی خراسان جنوبی، اداره کل امور اقتصاد و دارایی خراسان جنوبی، شرکت گاز خراسان جنوبی، انجمن شرکت‌های مهندسين مشاور خراسان جنوبی، دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی خراسان جنوبی.

استان سیستان و بلوچستان: ریاست محترم اتاق بازرگانی سیستان و بلوچستان، انجمن پیمانکاران ساختمان سیستان و بلوچستان، دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی سیستان و بلوچستان.

استان گلستان: سازمان مدیریت و برنامه ریزی گلستان، شرکت گاز استان گلستان، انجمن مهندسان مشاور استان گلستان، دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی گلستان.

غائبین در جلسه: شرکت گاز خراسان رضوی.

جمع بندی مورد توافق اعضا:

۱- با توجه به مشکلات اعتباری پروژه‌ها و به تبع آن ضعیف شدن بنیه مالی پیمانکاران، محدودیت عمر ماشین‌آلات وارداتی از ۵ سال به ۱۰ سال افزایش یابد. زیرا قیمت ماشین‌آلات با عمر کمتر از ۱۰ سال در کشورهای اطراف بسیار ارزان‌تر از ماشین‌آلات با عمر کمتر از ۵ سال است و حتی با در نظر گرفتن تعرفه‌های گمرکی قیمت تمام شده

واردات هر ماشین تا ۷۰ درصد کاهش می یابد. لذا امکان واردات بیشتر با منابع مالی محدود فراهم می گردد و طبیعتاً کیفیت کار با ماشین آلات ۱۰ سال ساخت بسیار بهتر از ماشین آلات ۳۰ سال ساخت می باشد. ۲- بخش های تشویقی استاندارد آشتو در نشریه ۷۷۳ نیز اعمال گردد. ۳- با توجه به کیفیت پایین برخی کارخانجات تولید قیر و مشکلات دیگر ضریب Tsr در نشریه ۷۷۳ از ۷۵ به ۷۰ کاهش یابد. ۴- با توجه به فرسودگی تجهیزات آزمایشگاهی و ماشین آلات پخش و تراکم آسفالت، تراکم مورد نیاز محل در نشریه ۷۷۳ از ۹۷ به ۹۵ کاهش یابد زیرا در اغلب پروژه ها امکان تراکم بیش از ۹۵ درصد با تجهیزات موجود وجود ندارد و صلیبیت و شکنندگی آسفالت را به دنبال خواهد داشت. ۵- آزمایشگاههای مکانیک خاک استان های شرق و شمالشرق کشور به دستگاه آزمایش PG مجهز گردد.	
با عنایت به آنچه در نشست دبیرخانه های شرق کشور مطرح شد، با در نظر گرفتن محدودیت های فعلی کشور و تکالیف استاندارد آشتو، موارد اصلاحی زیر به شورا پیشنهادات می شود: ۱- با توجه به مشکلات اعتباری پروژه ها و به تبع آن ضعیف شدن بنیه مالی پیمانکاران، محدودیت عمر ماشین آلات وارداتی از ۵ سال به ۱۰ سال افزایش یابد. ۲- بخش های تشویقی استاندارد آشتو در نشریه ۷۷۳ نیز اعمال گردد. ۳- با توجه به کیفیت پایین برخی کارخانجات تولید قیر و مشکلات دیگر ضریب Tsr در نشریه ۷۷۳ از ۷۵ به ۷۰ کاهش یابد. ۴- با توجه به فرسودگی تجهیزات آزمایشگاهی و ماشین آلات پخش و تراکم آسفالت، تراکم مورد نیاز محل در نشریه ۷۷۳ از ۹۷ به ۹۵ کاهش یابد زیرا در اغلب پروژه ها امکان تراکم بیش از ۹۵ درصد با تجهیزات موجود وجود ندارد و صلیبیت و شکنندگی آسفالت را به دنبال خواهد داشت. ۵- آزمایشگاههای مکانیک خاک استان های شرق و شمالشرق کشور به دستگاه آزمایش PG مجهز گردد.	پیشنهادهات
۱- نامه شماره ۱۴۰۳/۲۹۳۱/ص مورخ ۱۴۰۳/۰۷/۱۸ کمیسیون فنی مهندسی و مشاوره ای و عمران اتاق بازرگانی استان ۲- صورتجلسه پنجاه و چهارمین نشست دبیرخانه شورای گفت و گو مورخ ۱۴۰۳/۱۱/۱۷ ۳- نشریه ۷۷۳ سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور	فهرست مستندات و مدارک پشتوانه

۴- استاندارد بین المللی آشتو

شناسه	رویه اجرایی	تاریخ تهیه گزارش	۱۴۰۴/۰۲/۱۴
عنوان موضوع	مشکلات شرکت های مهندسان مشاور و پیمانکاران در حوزه نظام فنی و اجرایی پیرامون تشخیص صلاحیت مشاوران و پیمانکاران (آیین نامه تشخیص صلاحیت مهندسان مشاور)		
مرجع طرح موضوع	کمیسیون فنی مهندسی و مشاوره ای و عمران اتاق بازرگانی		
شرح موضوع	کمیسیون خدمات فنی، مهندسی، مشاوره ای و عمران اتاق بازرگانی خراسان رضوی در نامه شماره ۱۴۰۳/۲۹۳۱/ص مورخ ۱۴۰۳/۰۷/۱۸ مشکلات شرکت های مهندسان مشاور و پیمانکاران در حوزه نظام فنی و اجرایی را به دبیرخانه ارسال نمود. - بر اساس ماده یک آیین نامه تشخیص صلاحیت مشاوران، مقررات این آیین نامه برای تشخیص صلاحیت مشاورانی به کار میرود که برای انجام پروژه هایی با ویژگی هایی از قبیل 'بیشتر از ۵۰٪ اعتبار آن را دولت تامین کرده باشد و یا اینکه برای انجام آنها موافقتنامه ای با سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور مبادله ای صورت گرفته باشد و یا اینکه واگذاری آنها مستلزم این باشد که قانون برگزاری مناقصات رعایت شود و طرح های ارسال خدمات فنی و مهندسی به خارج از کشور که به تضمین و یا تسهیلات دولتی نیازمند است، گواهینامه دریافت می نمایند. - شرکت های مهندسان مشاور جهت مشاوره در تخصص ها و گرایش های گوناگون، بر اساس این آیین نامه احراز صلاحیت می شوند و از این طریق می توانند رتبه دریافت کنند، آن را تمدید نموده و یا آن را ارتقا ببخشند. - بر اساس آیین نامه مشاور به فردی گفته می شود که شخصیت حقیقی یا حقوقی دارد که توانسته است گواهینامه تشخیص صلاحیت را دریافت نموده و همچنین خدمات مشاوره ارائه می نماید. خدمات مشاوره به خدماتی گفته می شود که منطبق با مرتبط با شرح خدماتی است که در این آیین نامه تعریف شده است و توسط مشاوران تشخیص صلاحیت شده در هر تخصص عرضه می شود. - هرچند که تشخیص صلاحیت پایه های ۳-۴-۵ پیمانکاران و پایه ۳ مشاوران کلاً به استانها تفویض شده ولی همچنان پایه های ۱ و ۲ پیمانکاران و مشاوران در اختیار سیستم نظام فنی اجرایی کشور (تهران) قرار دارد که باعث طولانی شدن تشخیص صلاحیت و اختلال در نظام کسب درآمد می شود. - بر اساس تبصره ذیل بند پ ماده ۱۱ آیین نامه تشخیص صلاحیت مشاوران شرکت های متقاضی پایه یک بایستی علاوه بر کسب امتیاز تجربه کاری مورد نیاز حداقل یک پروژه شاخص در زمینه طراحی ارایه نمایند و مبلغ این پروژه بایستی بیش از ۷۵ درصد حق الزحمه پایه و تخصص مربوطه باشد. با توجه به اینکه در سنوات اخیر به دلیل کم شدن حجم اعتبارات دولت، پروژه های بزرگ در چند فاز تعریف می شوند، بنابراین امکان انجام چنین پروژه ای برای بسیاری از مهندسین مشاور توانمند کم و یا غیر ممکن شده است. لذا لزوم حذف یا بازنگری در این بند ضروری به نظر می رسد.		

بنابراین موضوع در پنجاه و هشتمین نشست دبیرخانه شورای گفت و گو که بصورت مشترک با دبیرخانه های شرقی برگزار گردید بررسی شد.	
۱- هرچند که تشخیص صلاحیت پایه های ۳-۴-۵ پیمانکاران و پایه ۳ مشاوران کلاً به استانها تفویض شده ولی همچنان پایه های ۱ و ۲ پیمانکاران و مشاوران در اختیار سیستم نظام فنی اجرایی کشور (تهران) قرار دارد که باعث طولانی شدن تشخیص صلاحیت و اختلال در نظام کسب درآمد می شود. ۲- بر اساس تبصره ذیل بند پ ماده ۱۱ آیین نامه تشخیص صلاحیت مشاوران شرکت های متقاضی پایه یک بایستی علاوه بر کسب امتیاز تجربه کاری مورد نیاز حداقل یک پروژه شاخص در زمینه طراحی ارایه نمایند و مبلغ این پروژه بایستی بیش از ۷۵ درصد حق الزحمه پایه و تخصص مربوطه باشد. با توجه به اینکه در سنوات اخیر به دلیل کم شدن حجم اعتبارات دولت، پروژه های بزرگ در چند فاز تعریف می شوند، بنابراین امکان انجام چنین پروژه ای برای بسیاری از مهندسين مشاور توانمند کم و یا غیر ممکن شده است. لذا لزوم حذف یا بازنگری در این بند ضروری به نظر می رسد و عملاً مهندسين مشاور استانی امکان اخذ رتبه یک را پس از سال های زیادی از فعالیت ندارند. ۳- بر اساس شیوه نامه نحوه ارائه مدارک و نحوه بررسی پرونده های شرکت های مهندسان مشاور متقاضی تشخیص صلاحیت در سامانه ساجات به شماره ۴۰۶۸۴۹ مورخ ۰۶/۰۸/۱۴۰۲ درخواست همزمان رتبه جدید با تمدید رتبه های فعلی امکان پذیر نیست و فاصله صدور گواهینامه تا درخواست بعدی اجباراً ۹ ماه است. از آنجاییکه ۶ ماه فرصت برای تمدید پیش بینی شده بدین معنی است که بیش از یکسال و بعضاً تا دوسال (حداقل ۶ ماه + ۹ ماه) طول می کشد تا یک شرکت رتبه های خود را تمدید کند و سپس رتبه جدید دریافت نماید که این مدت برای توسعه کسب و کار ناعادلانه است.	ایرادات و مشکلات مطروحه
نظرات اعضا حاضر در جلسه کارشناسی در پنجاه و هشتمین نشست دبیرخانه شورا: غیب دوست، رئیس انجمن مهندسان مشاور خراسان رضوی، به مشکلات در فرایند تشخیص صلاحیت پیمانکاران و مهندسان مشاور اشاره کرد و گفت: در حال حاضر، تشخیص صلاحیت پیمانکاران پایه ۳، ۴ و ۵ به استانها تفویض شده، اما برای پیمانکاران پایه ۱ و ۲ همچنان سازمان برنامه و بودجه مسئول است. این موضوع مشکلات زیادی به همراه دارد، از جمله طولانی شدن زمان بررسی پروندهها و ایجاد صفهای طولانی در سازمانهای مربوطه. وی پیشنهاد داد که تشخیص صلاحیت برای همه پیمانکاران و مهندسان مشاور به طور کامل به استانها تفویض شود، چرا که در استانها افراد متخصصی برای انجام این کار وجود دارند. غیب دوست همچنین، به تبصره یک ذیل بند پ ماده ۱۱ آیین نامه تشخیص صلاحیت مهندسان مشاور اشاره کرد که طبق آن، مشاوران پایه یک باید پروژه شاخصی ارائه دهند که مبلغ آن حداقل ۷۵ درصد حق الزحمه پایه باشد. این الزام باعث می شود که بسیاری از مهندسان مشاور به دلیل کمبود پروژههای بزرگ، نتوانند این شرایط را برآورده کنند. او خواستار حذف یا بازنگری این تبصره شد.	جمع بندی جلسه کارگروه تخصصی (کارشناسی) به تاریخ ۱۴۰۳/۱۲/۲۱

وی افزود: در خراسان رضوی، از ۲۸۵ شرکت مهندسی مشاور، فقط ۲۸ شرکت توانسته‌اند رتبه یک را بدست آورند. این نشان می‌دهد که بسیاری از شرکت‌های استان نتوانسته‌اند شرایط سخت این تبصره را برآورده کنند.

غیب دوست همچنین به مشکلات سامانه ساجات اشاره کرد که در آن درخواست همزمان برای رتبه جدید و تمدید رتبه قبلی ممکن نیست.

او گفت: این موضوع باعث می‌شود که فرآیند تمدید رتبه‌ها و دریافت رتبه جدید، بیش از یک سال طول بکشد که این برای توسعه کسب و کار ناعادلانه است. بنابراین، پیشنهاد می‌شود که مدت زمان ۹ ماه برای تمدید رتبه حذف شود و امکان درخواست همزمان تمدید رتبه و دریافت رتبه جدید فراهم گردد.

لطیفی، مدیر نظام فنی سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان خراسان جنوبی در اینخصوص بیان نمود: تشخیص صلاحیت مشاوران و پیمانکاران در استان خراسان جنوبی امکان‌پذیر است و این استان آمادگی خود را در این زمینه اعلام می‌دارد. او افزود که در حال حاضر، پرونده‌ها برای پالایش به یک استان معین ارسال می‌شوند و پیمانکاران از زمان بردن این فرآیند گلایه دارند. با این حال، با توجه به توانایی استان خراسان جنوبی در انجام پالایش، این اقدام به مرکز استان واگذار نمی‌شود. بنابراین، ما اعلام می‌داریم که استان خراسان جنوبی با حجم کاری کمتری مواجه است و قابلیت انجام این پالایش را دارد و آماده ایم تا پالایش پرونده‌های خود و همچنین پرونده‌های سایر استان‌ها را به عنوان استان معین انجام دهد.

دستگاه‌های استانی دارای نماینده در جلسه:

استان خراسان رضوی : دفتر هماهنگی امور سرمایه گذاری و اشتغال استانداری خراسان رضوی، سازمان مدیریت و برنامه ریزی خراسان رضوی، کمیسیون خدمات فنی، مهندسی، مشاوره ای و عمران اتاق بازرگانی خراسان رضوی، انجمن صنفی کارفرمایی شرکت‌های ساختمانی و تاسیساتی خراسان رضوی، انجمن مهندسان مشاور خراسان رضوی، انجمن شرکت‌های تاسیساتی و تجهیزات خراسان رضوی.

استان خراسان شمالی: سازمان مدیریت و برنامه ریزی خراسان شمالی، شرکت گاز خراسان شمالی، انجمن پیمانکاران عمرانی خراسان شمالی، دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی خراسان شمالی.

استان خراسان جنوبی: استانداری خراسان جنوبی، سازمان مدیریت و برنامه ریزی خراسان جنوبی، اداره کل امور اقتصاد و دارایی خراسان جنوبی، شرکت گاز خراسان جنوبی، انجمن شرکت‌های مهندسين مشاور خراسان جنوبی، دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی خراسان جنوبی.

استان سیستان و بلوچستان: ریاست محترم اتاق بازرگانی سیستان و بلوچستان، انجمن پیمانکاران ساختمان سیستان و بلوچستان، دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی سیستان و بلوچستان.

استان گلستان: سازمان مدیریت و برنامه ریزی 'گلستان، شرکت گاز استان گلستان، انجمن مهندسان مشاور استان گلستان، دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی گلستان.
غائبین در جلسه: شرکت گاز خراسان رضوی.

جمع بندی مورد توافق اعضا:

- با توجه به وجود پتانسیل امور مشاوران و پیمانکاران، سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان ها با حضور پرسنل مجرب و با سابقه در امر تشخیص صلاحیت، تفویض اختیار صد در صدی تشخیص صلاحیت مشاوران و پیمانکاران و صدور گواهینامه در پایه ۱ و ۲ به استان های شرق و شمالشرق کشور صورت پذیرد.
- تبصره ۱ ذیل بند پ ماده ۱۱ آیین نامه تشخیص صلاحیت مشاوران حذف گردد.
- با توجه به اینکه طبق تبصره ۴ قانون تسهیل صدور مجوزهای کسب و کار مصوب سال ۱۴۰۱ مبنی بر اینکه "وضع هر گونه محدودیت و مانع در مسیر صدور مجوز، خارج از چارچوب این قانون باشد به دلایلی از قبیل اشباع بازار، محدودیت ظرفیت و حدود صنفی یا براساس تعداد یا فاصله جغرافیایی دارندگان یا متقاضیان آن مجوز ممنوع است" لذا پیشنهاد می گردد مدت زمان انتظار ۹ ماه حذف گردد و امکان درخواست همزمان تمدید و رتبه جدید فراهم شود.

به شورا پیشنهاد می شود:

- با توجه به وجود پتانسیل امور مشاوران و پیمانکاران، سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان ها با حضور پرسنل مجرب و با سابقه در امر تشخیص صلاحیت، تفویض اختیار صد در صدی تشخیص صلاحیت مشاوران و پیمانکاران و صدور گواهینامه در پایه ۱ و ۲ به استان های شرق و شمالشرق کشور صورت پذیرد.
- تبصره ۱ ذیل بند پ ماده ۱۱ آیین نامه تشخیص صلاحیت مشاوران حذف گردد.
- با توجه به اینکه طبق تبصره ۴ قانون تسهیل صدور مجوزهای کسب و کار مصوب سال ۱۴۰۱ مبنی بر اینکه "وضع هر گونه محدودیت و مانع در مسیر صدور مجوز، خارج از چارچوب این قانون باشد به دلایلی از قبیل اشباع بازار، محدودیت ظرفیت و حدود صنفی یا براساس تعداد یا فاصله جغرافیایی دارندگان یا متقاضیان آن مجوز ممنوع است" لذا پیشنهاد می گردد مدت زمان انتظار ۹ ماه حذف گردد و امکان درخواست همزمان تمدید و رتبه جدید فراهم شود.

پیشنهادهات

بر اساس تبصره ذیل بند پ ماده ۱۱ آیین نامه تشخیص صلاحیت مشاوران شرکت ها ی متقاضی پایه یک بایستی علاوه بر کسب امتیاز تجربه کاری مورد نیاز حداقل یک پروژه شاخص در زمینه طراحی ارایه نمایند و مبلغ این پروژه بایستی بیش از ۷۵ درصد حق الزحمه پایه و تخصص مربوطه باشد. با توجه به اینکه در سنوات اخیر به دلیل کم شدن

حجم اعتبارات دولت، پروژه های بزرگ در چند فاز تعریف می شوند، بنابراین امکان انجام چنین پروژه ای برای بسیاری از مهندسين مشاور توانمند کم و یا غیر ممکن شده است. لذا لزوم حذف یا بازنگری در این بند مورد تاکید است.	
۱- نامه شماره ۱۴۰۳/۲۹۳۱/ص مورخ ۱۴۰۳/۰۷/۱۸ کمیسیون فنی مهندسی و مشاوره ای و عمران اتاق بازرگانی استان ۲- صورتجلسه پنجاه و هشتمین نشست دبیرخانه شورای گفت و گو مورخ ۱۴۰۳/۱۲/۲۱ ۳- نشریه ۷۷۳ سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور ۴- استاندارد بین المللی آشتو	فهرست مستندات و مدارک پشتوانه

شناسه	رویه اجرایی	تاریخ تهیه گزارش	۱۴۰۴/۰۲/۱۳
عنوان موضوع	موانع حوزه مهندسی و مشاوران در نظام فنی و اجرایی پیرامون مشکلات مرتبط با سازمان مدیریت و برنامه ریزی - حل اختلافات قراردادی - داوری		
مرجع طرح موضوع	کمیسیون فنی مهندسی و مشاوره ای و عمران اتاق بازرگانی		
شرح موضوع	مطابق نامه شماره ۱۴۰۳/۲۹۳۱/ص مورخ ۱۴۰۳/۰۷/۱۸ کمیسیون خدمات فنی، مهندسی، مشاوره ای و عمران اتاق بازرگانی خراسان رضوی مشکلات شرکت های مهندسان مشاور و پیمانکاران در دبیرخانه شورا بررسی شد. مدیریت پیمان یکی از اصول اساسی در موفقیت پروژه های پیمانکاری است. در پروژه های پیمانکاری، یکی از عوامل کلیدی برای اجرای موفقیت آمیز پروژه ها، رعایت شرایط عمومی پیمان در قرارداد پیمانکاری است. این شرایط مجموعه ای از قوانین و مقررات هستند که به طور دقیق، وظایف، حقوق و مسئولیت های طرفین قرارداد (کارفرما و پیمانکار) را مشخص می کنند. این شرایط به طور خاص برای جلوگیری از بروز اختلافات و ایجاد نظم در تمام مراحل پروژه طراحی شده اند. شرایط عمومی پیمان General Conditions of Contract به مجموعه ای از قوانین و مقررات استاندارد گفته می شود که در قراردادهای پیمانکاری به ویژه در پروژه های ساخت و ساز و عمرانی برای تنظیم روابط میان کارفرما و پیمانکار وضع می شود. این شرایط، به طور معمول شامل مفاهیمی مانند تعهدات طرفین، نحوه فسخ و تعلیق قرارداد، پیش بینی حوادث قهری، و روش های مدیریت تاخیرات مجاز و غیرمجاز است. همچنین چارچوب و اصول کلی برای انجام پروژه ها را تعریف می کنند و در واقع، دستورالعمل هایی هستند که باید توسط کارفرما و پیمانکار در طول اجرای پروژه رعایت شوند و تمامی موارد احتمالی که در طول پروژه ممکن است رخ دهند، از جمله اختلافات، تغییرات، تعلیق یا فسخ قرارداد، را پیش بینی می کنند. شرایط عمومی پیمان در نشریه ۴۳۱۱ سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور منتشر و بر اساس بخشنامه شماره ۸۴۲/۱۰۸۸۵۴/۱۰۲ در تاریخ ۰۳/۰۳/۱۳۷۸ به دستگاه های اجرایی، مهندسان مشاور و پیمانکاران ابلاغ گردید. همانطور که واضح است در قراردادهای پیمانکاری در صورت بروز اختلاف می بایست مطابق قوانین اقدام شود لذا این شرایط در ماده ۵۳ شرایط عمومی پیمان در خصوص حل اختلاف مواردی را عنوان می نماید که به شرح زیر است. الف) هرگاه در اجرا یا تفسیر مفاد پیمان بین دو طرف اختلاف نظر پیش آید، دو طرف می توانند برای حل سریع آن، قبل از درخواست ارجاع موضوع یا موضوعات مورد اختلاف به داوری طبق بند (ج) بر حسب مورد، به روش تعیین شده در بند های ۱ و ۲ عمل نمایند. در مورد مسائل ناشی از برداشت متفاوت دو طرف از متون بخش نامه هایی که به استناد ماده ۲۳ قانون برنامه و بودجه از سوی سازمان برنامه و بودجه ابلاغ شده است، هر یک از دو طرف از سازمان برنامه و بودجه چگونگی اجرای بخشنامه مربوطه را استعلام نماید و دو طرف طبق نظری که از سوی سازمان برنامه و بودجه اعلام می شود، عمل کنند.		

در مورد اختلاف نظرهایی که خارج از شمول بند ۱ است، رسیدگی و اعلام نظر دوباره آنها به کارشناس یا هیات کارشناسی منتخب دو طرف واگذار شود و دو طرف طبق نظری که از سوی کارشناس یا هیات کارشناسی، در چارچوب پیمان و قوانین و مقررات مربوط اعلام می‌گردد، عمل کنند.

ب) در صورتی که دو طرف در انتخاب کارشناس یا هیات کارشناسی موضوع بند ۲، به توافق نرسد یا نظر اعلام شده طبق بند های ۱ و ۲، مورد قبول هر یک از دو طرف نباشد، برای حل اختلاف، طبق بند (ج) اقدام می‌گردد.

ج) هرگاه در اجرا یا تفسیر مفاد پیمان دو طرف اختلاف نظر پیش آید، هریک از طرف‌ها می‌تواند درخواست ارجاع موضوع یا موضوعات مورد اختلاف به داوری به رئیس سازمان برنامه و بودجه ارائه نماید.

تبصره ۱. چنانچه رئیس سازمان یاد شده با تقاضای مورد اشاره موافقت نمود، مرجع حل اختلاف شورای عالی فنی خواهد بود.

تبصره ۲: رسیدگی و اعلام نظر شورای عالی فنی، در چارچوب پیمان و قوانین و مقررات مربوط انجام می‌شود. پس از اعلام نظر شورای یاد شده، طرف‌ها بر طبق آن عمل می‌نمایند.

د) ارجاع موضوع یا موضوعات مورد اختلاف به شورای عالی فنی، تغییری در تعهدات قراردادی دو طرف نمی‌دهد و موجب آن نمی‌شود که یکی از دو طرف به تعهدات قراردادی خویش عمل نکند.

حال ذکر این مساله ضروری است که فرآیند حل اختلاف در برخی موارد به شدت زمان‌بر و متوقف‌کننده است. بند الف-۲ ماده ۵۳ شرایط عمومی پیمان امکان استفاده از کارشناسی طرفین برای حل سریع اختلافات را فراهم می‌کند، اما به دلیل عدم تمایل دستگاه‌های اجرایی به مصالحه، این بند عملاً اجرا نمی‌شود.

در مواردی نیز که اختلاف به کمیته پیمان استان ارجاع می‌شود، این کمیته عمدتاً متشکل از نمایندگان دستگاه‌های اجرایی است که با نگاه کارفرمایی تصمیم می‌گیرند. حتی در صورت ارجاع به شورای عالی فنی، این شورا در موارد مهمی مانند پرداخت مطالبات تأییدشده، خسارت تأخیر پرداخت، و زیان ناشی از تنزیل اسناد خزانه ورود نمی‌کند و پیمانکاران ناگزیر به مراجعه به دستگاه قضایی هستند.

قضات هم با استناد به اینکه داور اختلافات در قراردادهای عمرانی، شورای عالی فنی است، از رسیدگی خودداری می‌کنند و پیمانکاران باید چرخه شورای عالی فنی را طی کنند تا بتوانند به دادگاه مراجعه نمایند.

همچنین در این مدت هیچ تعدیل یا سودی به پیمانکاران تعلق نمی‌گیرد که فشار مالی شدیدی ایجاد می‌کند. بعلاوه ضرورت دارد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی مبالغ محکومیت دستگاه‌ها را از اعتباراتشان کسر و به حساب پیمانکار واریز کند، اما این اختیار هنوز به استان‌ها تفویض نشده است.

ضمن آنکه در ماده ۵۳ شرایط پیمان (بند الف) به‌رغم تأکید بر کارشناسی، عملاً موضوع اجرا نمی‌شود که از داوری‌های تخصصی و خصوصی برای حل اختلافات استفاده شود،

موضوع در پنجاه و چهارمین نشست دبیرخانه شورای گفت و گو که بصورت مشترک با دبیرخانه های شرقی برگزار گردید بررسی شد.	
۱- روال حاکم بر حل اختلاف قراردادهای زمان بر و متوقف کننده است، بند الف-۲ ماده ۵۳ شرایط عمومی پیمان که امکان استفاده از ظرفیت کارشناسی را برای طرفین مهیا می سازد و در زمان کوتاهی اختلافات طرفین را حل و فصل می نماید، اما به دلیل عدم امکان مصالحه برای دستگاه های اجرایی، مهجور مانده و قابلیت اجرایی ندارد. ۲- در مواردی که در خصوص تفسیر متون و بخشنامه ها می باشد و به کمیته پیمان در سازمان مدیریت و برنامه ریزی هر استان ارجاع می گردد، کمیته پیمان متشکل از کارشناسان قراردادی دستگاه های اجرایی بوده و طبیعتاً نگاه کارفرمایی (زیر سایه نهادهای نظارتی) در آرا و تفاسیر صادره از طرف کمیته مذکور تاثیر به سزایی دارد. ۳- مواردی که به شورای عالی فنی ارجاع می گردد علاوه بر اینکه مشمول اطلاع دادرسی می گردد، شورای عالی فنی در موارد مهمی همچون پرداخت مطالبات تایید شده، خسارت تاخیر در پرداخت مطالبات مازاد بر ۱۲۵ درصد قرارداد، زیان ناشی از تنزیل اسناد خزانه اسلامی و اوراق مالی اسلامی خسارت تاخیر در تادیه ناشی از عدم اجرای رای ورود نمی نماید و پیمانکاران مجبور به مراجعه به قوه قضاییه می گردند و قضات با استناد اینکه طبق ماده ۵۳ شرایط عمومی پیمان داور در قراردادهای عمرانی شورای فنی تعیین گردیده است اقدام به استماع دعوی نمی نمایند و پیمانکاران بایستی سیکل شورای عالی فنی را طی نموده و سپس به قوه قضاییه مراجعه نمایند، که آنهم بسیار زمان بر است.	ایرادات و مشکلات مطروحه
نظرات اعضا حاضر در جلسه کارشناسی در پنجاه و چهارمین نشست دبیرخانه شورا: اعضای دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی بر لزوم افزایش نقش و حق رأی پیمانکاران در شورای فنی استان تاکید کردند. به گفته منوچهری، حل اختلافات قراردادی در سیستم دولتی دچار مشکلاتی است که پیمانکاران را ناچار به طی کردن روند طولانی قضایی می کند. حمید ماهرانی رئیس انجمن پیمانکاران استان سیستان و بلوچستان بیان کرد: روال حاکم بر حل اختلاف قراردادهای برخی مواقع زمان بر و متوقف کننده است، بند الف-۲ ماده ۵۳ شرایط عمومی پیمان که امکان استفاده از ظرفیت کارشناسی را برای طرفین مهیا می سازد و در زمان کوتاهی اختلافات طرفین را حل و فصل می نماید، ولی به دلیل عدم امکان مصالحه برای دستگاه های اجرایی، مهجور مانده و قابلیت اجرایی ندارد. همچنین در مواردی که تفسیر متون و بخشنامه ها مدنظر می باشد و به کمیته پیمان در سازمان مدیریت و برنامه ریزی هر استان ارجاع می گردد، کمیته پیمان متشکل از کارشناسان قراردادی دستگاه های اجرایی بوده و طبیعتاً نگاه کارفرمایی (زیر سایه نهادهای نظارتی) در آرا و تفاسیر صادره از طرف کمیته مذکور تاثیر به سزایی دارد و مواردی نیز که به شورای عالی فنی ارجاع می گردد علاوه بر اینکه مشمول اطلاع دادرسی می گردد، شورای عالی فنی در موارد مهمی همچون پرداخت مطالبات تایید شده، خسارت تاخیر در پرداخت مطالبات مازاد بر ۱۲۵ درصد قرارداد، زیان ناشی از تنزیل اسناد خزانه اسلامی و اوراق مالی اسلامی خسارت تاخیر در تادیه ناشی از عدم اجرای رای ورود نمی نماید و پیمانکاران مجبور به مراجعه به قوه قضاییه می گردند و قضات نیز با استناد اینکه ماده ۵۳ شرایط عمومی پیمان داور در قراردادهای عمرانی شورای فنی تعیین	جمع بندی جلسه کارگروه تخصصی (کارشناسی) به تاریخ ۱۴۰۳/۱۱/۱۷

گردیده است اقدام به استماع دعوی نمی نمایند و پیمانکاران بایستی سیکل بی نتیجه شورای عالی فنی را طی نموده و سپس به قوه قضاییه مراجعه نمایند، که آنهم بسیار زمان بر است .

رضایی، نائب رئیس انجمن شرکت های ساختمانی همچنین با انتقاد از تاخیر ۱۸ ماهه در فرآیند پرداخت خسارت های ناشی از رای دادگاه ، عنوان کرد: در این مدت، هیچ تعدیل یا سودی به پیمانکاران تعلق نمی گیرد که این امر فشار مالی شدیدی را به آنان تحمیل می کند. او پیشنهاد کرد که در صورت تاخیر در پرداخت ها، مبالغ بدهی به طور خودکار از بودجه دستگاه های اجرایی کسر و واریز شود.

کریم پور فرد، نایب رئیس کمیسیون عمران اتاق بازرگانی خراسان جنوبی با اشاره به اصلاح ماده ۵۳ پیشنهادی را بدین صورت مطرح نمود: در خصوص بند ۳ که ۱۸ ماه تنفس برای آن در نظر گرفته شده است، دستگاه قضایی تاخیر تادیه را برای پیمانکار در نظر نمی گیرد و پیمانکاران متضرر می گردند. وی در ادامه افزود: در این خصوص سازمان مدیریت نیز موظف است از دستگاهی که محکوم گردیده است، وجه را کسر و به حساب پیمانکار واریز نماید که در این مورد تفویض اختیار به استان ها انجام نشده است و توصیه می گردد این اختیار به استان ها واگذار گردد. کریم پور در ادامه با اشاره به بحث محاسبه تاخیر تادیه افزود: ضرورت دارد سازمان مدیریت مکلف گردد وجه را از اعتبار دستگاه کسر نماید و ظرف مدت ۳۰ روز به حساب پیمانکار واریز نماید و تاخیر تادیه نیز محاسبه گردد. همچنین پیشنهاد می گردد، مبنای محاسبه تاخیر تادیه بر اساس تعدیل و یا شاخص بانک مرکزی محاسبه و واریز گردد.

در ادامه آزادیگی نماینده محترم انجمن پیمانکاران استان خراسان شمالی افزود : در خصوص داوری همانگونه که همکاران استان سیستان و بلوچستان بیان داشتند ماده ۵۳ شرایط پیمان بند الف کاملاً در مورد ظرفیت کارشناسی صحبت کرده است و اجرا نشدنش بحثی است که بایستی پیگیری شود ولی در حال حاضر پیشنهاد ما این است که از ظرفیت داوری های تخصصی و خصوصی استفاده کرد که در این مورد تاثیر گذار باشد.

لزوم ایجاد توازن در حق رأی بخش خصوصی و دولتی در شورای فنی

«حامد اسماعیل زاده»، کارشناس سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان خراسان رضوی، با اشاره به آیین نامه هیئت حل اختلاف قراردادی، اظهار داشت: این سازوکار می تواند روند رسیدگی به اختلافات را تسهیل کند، اما تاکنون به طور کامل اجرایی نشده است. وی تاکید کرد که تعیین یک چارچوب مشخص برای حل اختلافات پیمانکاری ضروری است.

لطیفی، مدیر نظام فنی روابط سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان خراسان جنوبی با اشاره به نگاه کلی به قراردادها قانون بهبود مستمر کسب و کار و ماده ۲۳ گفت: این ماده قانونی، دستگاه های اجرایی را مکلف نموده که تیپ قراردادهای واحدی داشته باشند و سازمان مدیریت در استان ها نیز از این موضوع تبعیت می نمایند. لطیفی در ادامه افزود: از این رو بر اساس قراردادهای تیپ، استان ها مجاز به استفاده قرارداد با فرمت دیگر نمی باشند. وی با اشاره به اینکه بر اساس ماده ۵۳ ، بخشنامه های تجمیعی توسط سازمان برنامه بودجه کشور تدوین گردیده است، گفت: بر این اساس برای حل اختلاف هم مواردی پیش بینی شده است که می توان از این ظرفیت نیز استفاده کرد. لطیفی در ادامه با اشاره به اصل ۱۳۹ قانون اساسی، گفت: بر اساس این اصل، انواع و اقسام ماده های قانونی مطروحه رعایت گردیده است و این موضوع

بیانگر آن است که در قراردادهای نیز این مسئله رعایت شده است، چرا که این قراردادهای مانند زنجیره است و نباید در آن دست برد و آن را تغییر داد. پیشنهاد می گردد شرایط داوری نیز در این موضوع دیده شود و در بحث انتخاب کارشناسی طرفین نیز زمان قرارداد و مرجع طرفین مشخص گردد. لطیفی با اشاره به رای کارگروه پیمان در شورای فنی و ماده ۶ شورای فنی، گفت: بر این اساس ماده شش آیین نامه شورای فنی اعلام میدارد که رای صادره نافذ است. وی در ادامه افزود: بر این اساس پیمانکاران به طولانی بودن روند معترض هستند، اما باید در نظر داشته باشند که این مسئله زمان بر بوده و ضروری است شوراهای نظارتی در استان ها به بررسی موضوع بپردازند و باید در نظر داشت که جهت حل اختلاف در نظام فنی اجرائی، مصوبات استانی نافذ است. مدیر نظام فنی روابط سازمان مدیریت و برنامه ریزی با اشاره به طولانی بودن ساز و کارها گفت: ضروری است جهت کوتاه تر نمودن بازه زمانی، شوراهای استانی ورود کنند. وی در ادامه افزود: انجمن پیمانکاران عمران، انجمن مشاوران، انجمن کشاورزی و انجمن بتن راهکارهایی هستند که جهت حل اختلافات درون استانی، بعنوان مرجع پیشنهاد می گردند. لطیفی در ادامه با اشاره به اینکه در کارگروه پیمان و شورای فنی، نماینده انجمن ها دعوت می گردند، گفت: در این خصوص دفاع خوبی نیز انجام می گیرد و همچنین در خصوص موارد خارج از ماده ۵۳ در کارگروه پیمان استان، عادلانه عمل کرده ایم.

لبافی پیشنهاد داد پیگیری شود هیات تخصصی کمیته حل اختلاف قراردادهای در استان ها تشکیل شود و وزن حضور و حق رای نمایندگان بخش خصوصی در کمیته پیمان لحاظ گردد که با افزایش حضور پیمانکاران در جلسات شورای فنی و بهره گیری از ظرفیت های تخصصی استان ها، عدالت بیشتری در تصمیم گیری های این شورا برقرار شود.

در بخش پایانی جلسه، لبافی، رئیس دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی خراسان رضوی با تاکید بر لزوم شفاف سازی پرداخت های پیمانکاران، خواستار اصلاح روند تخصیص اعتبارات و الزام دستگاه های اجرایی به پیش بینی پرداخت ها در زمان مقرر شد.

دستگاه های استانی دارای نماینده در جلسه:

استان خراسان رضوی: مدیرکل محترم دفتر هماهنگی امور سرمایه گذاری و اشتغال استانداری خراسان رضوی، سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان خراسان رضوی، معاونت محترم امور مالیاتی خراسان رضوی، رئیس محترم کمیسیون خدمات فنی، مهندسی، مشاوره ای و عمران اتاق بازرگانی خراسان رضوی، انجمن صنفی کارفرمایی شرکت های ساختمانی و تاسیساتی خراسان رضوی، رئیس هیأت مدیره انجمن مهندسان مشاور خراسان رضوی.

استان خراسان شمالی: معاونت امور اقتصادی و دارایی خراسان شمالی، سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان خراسان شمالی، اداره کل امور مالیاتی خراسان شمالی، انجمن پیمانکاران عمرانی استان خراسان شمالی، دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی استان خراسان شمالی.

استان خراسان جنوبی: استانداری خراسان جنوبی، ریاست محترم اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان جنوبی، سازمان مدیریت و برنامه ریزی خراسان جنوبی، اداره کل امور مالیاتی، رئیس کمیسیون عمران، انجمن شرکت

های مهندسين مشاور استان، انجمن پيمانكاران عمراني استان، دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی خراسان جنوبی.

استان گلستان: دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی گلستان.

استان سیستان و بلوچستان: انجمن پيمانكاران ساختمان استان سیستان و بلوچستان، دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی سیستان و بلوچستان.

غائبین در جلسه: اداره کل امور اقتصادی و دارایی خراسان رضوی، مشاور مالیاتی اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی.

جمع بندی مورد توافق اعضا:

۱- روال حاکم بر حل اختلاف قراردادهای زمان بر و متوقف کننده است، بند الف-۲ ماده ۵۳ شرایط عمومی پیمان که امکان استفاده از ظرفیت کارشناسی را برای طرفین مهیا می سازد و در زمان کوتاهی اختلافات طرفین را حل و فصل می نماید، متأسفانه به دلیل عدم امکان مصالحه برای دستگاه های اجرایی، مهجور مانده و قابلیت اجرایی ندارد.

۲- در مواردی که در خصوص تفسیر متون و بخشنامه ها می باشد و به کمیته پیمان در سازمان مدیریت و برنامه ریزی هر استان ارجاع می گردد، کمیته پیمان متشکل از کارشناسان قراردادی دستگاه های اجرایی بوده و طبیعتاً نگاه کارفرمایی (زیر سایه نهادهای نظارتی) در آرا و تفاسیر صادره از طرف کمیته مذکور تاثیر به سزایی دارد.

۳- مواردی که به شورای عالی فنی ارجاع می گردد علاوه بر اینکه مشمول اطاله دادرسی می گردد، شورای عالی فنی در موارد مهمی همچون پرداخت مطالبات تایید شده، خسارت تاخیر در پرداخت مطالبات مازاد بر ۱۲۵ درصد قرارداد، زیان ناشی از تنزیل اسناد خزانه اسلامی و اوراق مالی اسلامی خسارت تاخیر در تادیه ناشی از عدم اجرای رای ورود نمی نماید و پیمانکاران مجبور به مراجعه به قوه قضاییه می گردند و قضات با استناد اینکه طبق ماده ۵۳ شرایط عمومی پیمان داور در قراردادهای عمرانی شورای عالی فنی تعیین گردیده است اقدام به استماع دعوی نمی نمایند و پیمانکاران بایستی سیکل بی نتیجه شورای عالی فنی را طی نموده و سپس به قوه قضاییه مراجعه نمایند، که آنهم بسیار زمان بر است.

مقرر گردید سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان ها موارد زیر را به صورت استانی و ملی پیگیری نمایند:

- با ابلاغ اختیار مصالحه به دستگاه های اجرایی، بند الف-۲ ماده ۵۳ شرایط عمومی پیمان احیا گردد.

- با هدف افزایش حضور پیمانکاران در جلسات شورای فنی و بهره گیری از ظرفیت های تخصصی استان ها و برقراری عدالت بیشتر در تصمیم گیری ها، در کوتاه ترین زمان ممکن هیات تخصصی کمیته حل اختلاف قراردادی در استان ها تشکیل گردیده ضمن اینکه قبل از تشکیل هیات تخصصی کمیته حل اختلاف قراردادی، وزن حضور و حق رای نمایندگان بخش خصوصی در کمیته افزایش یابد.

- با هدف کاهش اطاله دادرسی شورای عالی فنی شعبی در استان ها تاسیس نماید و همچنین شورای عالی فنی در خصوص کلیه موارد مرتبط با قرارداد از جمله امورات مازاد بر ۱۲۵ درصد قرارداد و پرداخت اصل و خسارت تاخیر تادیه مطالبات و ... منعقد و ورود نموده و از ارجاع پیمانکاران به قوه قضاییه امتناع ورزد. ضمنا خسارت تاخیر تادیه از زمان تعهد دستگاه اجرایی طبق ماده ۳۷ و ماده ۴۰ شرایط عمومی پیمان تا یوم الادا (روز پرداخت دین) بر اساس شاخص های تاخیر تادیه قوه قضاییه یا شاخص های تورمی بانک مرکزی مورد محاسبه قرار گیرد. - براساس بند ج ماده ۲۴ قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت، مراجع قضایی وظیفه دارند تا در صورت عدم اجرای حکم توسط دستگاه های اجرایی، مراتب را به سازمان مدیریت و برنامه ریزی اعلام نمایند. لذا کسر مبلغ آراء قطعی شده دادگاه یا شورای عالی فنی از حساب دستگاه اجرائی و واریز آن به حساب پیمانکار از وظایف سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور است و برای تفویض به سازمان مدیریت و برنامه ریزی باید تسریع گردد.	
دبیرخانه به شورا پیشنهاد می نماید سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان ها موارد زیر را به صورت استانی و ملی پیگیری نمایند: - با ابلاغ اختیار مصالحه به دستگاه های اجرائی، بند الف-۲ ماده ۵۳ شرایط عمومی پیمان احیا گردد. - با هدف افزایش حضور پیمانکاران در جلسات شورای فنی و بهره گیری از ظرفیت های تخصصی استان ها و برقراری عدالت بیشتر در تصمیم گیری ها، در کوتاه ترین زمان ممکن هیات تخصصی کمیته حل اختلاف قراردادی در استان ها تشکیل گردیده ضمن اینکه قبل از تشکیل هیات تخصصی کمیته حل اختلاف قراردادی، وزن حضور و حق رای نمایندگان بخش خصوصی در کمیته افزایش یابد. - با هدف کاهش اطاله دادرسی شورای عالی فنی شعبی در استان ها تاسیس نماید و همچنین شورای عالی فنی در خصوص کلیه موارد مرتبط با قرارداد از جمله امورات مازاد بر ۱۲۵ درصد قرارداد و پرداخت اصل و خسارت تاخیر تادیه مطالبات و ... منعقد و ورود نموده و از ارجاع پیمانکاران به قوه قضاییه امتناع ورزد. ضمنا خسارت تاخیر تادیه از زمان تعهد دستگاه اجرایی طبق ماده ۳۷ و ماده ۴۰ شرایط عمومی پیمان تا یوم الادا (روز پرداخت دین) بر اساس شاخص های تاخیر تادیه قوه قضاییه یا شاخص های تورمی بانک مرکزی مورد محاسبه قرار گیرد. - براساس بند ج ماده ۲۴ قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت، مراجع قضایی وظیفه دارند تا در صورت عدم اجرای حکم توسط دستگاه های اجرایی، مراتب را به سازمان مدیریت و برنامه ریزی اعلام نمایند. لذا کسر مبلغ آراء قطعی شده دادگاه یا شورای عالی فنی از حساب دستگاه اجرائی و واریز آن به حساب پیمانکار از وظایف سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور است و برای تفویض به سازمان مدیریت و برنامه ریزی باید تسریع گردد.	پیشنهادهات

۱- نامه شماره ۱۴۰۳/۲۹۳۱/ص مورخ ۱۴۰۳/۰۷/۱۸ کمیسیون فنی مهندسی و مشاوره ای و عمران اتاق بازرگانی استان ۲- صورتجلسه پنجاه و چهارمین نشست دبیرخانه شورای گفت و گو مورخ ۱۴۰۳/۱۱/۱۷ ۳- قانون شرایط عمومی پیمان مورخ ۰۳/۰۳/۱۳۷۸ سازمان مدیریت و برنامه ریزی ۴- نشریه ۴۳۱۱ سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور	فهرست مستندات و مدارک پشتوانه
---	--------------------------------------

شناسه	قانون - رویه اجرایی	تاریخ تهیه گزارش	۱۴۰۴/۰۲/۰۸
عنوان موضوع	ضرورت تسری ماده ۴۱ قانون تامین اجتماعی در قراردادهای مهندسین مشاور و پیمانکار		
مرجع طرح موضوع	کمیسیون فنی مهندسی و مشاوره ای و عمران اتاق بازرگانی - انجمن مهندسین مشاور استان		
شرح موضوع	کمیسیون فنی مهندسی و مشاوره ای و عمران اتاق بازرگانی استان در نامه شماره ۱۴۰۳/۲۹۳۱/ص مورخ ۱۴۰۳/۰۷/۱۸ تعدادی از موانع و مشکلات پیمانکاران، مهندسین و مشاوران را به دبیرخانه شورای گفت و گو منضم به پیشنهادات و مشکلات ارسال نمود. نظر به اهمیت موضوع و گستردگی جامعه مهندسین دبیرخانه شورای گفت و گو موضوع را در دستور کار قرار داد. در ماده ۴۱ قانون تامین اجتماعی مصوب سال ۱۳۵۴ عنوان شده است مواردی که نوع کار ایجاب کند سازمان می تواند به پیشنهاد هیئت مدیره و تصویب شورایعالی سازمان نسبت مزد را به کل کار انجام یافته تعیین و حق بیمه متعلق را به همان نسبت مطالبه و وصول نماید. با این حال، با توجه به اینکه ضرایب تعیین شده بر اساس مصوبات سال ۱۳۷۰ شورای عالی تأمین اجتماعی است و با تحولات محیط کسب و کار و تغییر الگوهای قراردادی همخوانی ندارد، این ضرایب در بسیاری از موارد (از جمله قراردادهای مهندسین مشاور و پیمانکاران) نامتناسب و غیرواقعی است. همچنین فرایند الکترونیکی شدن فرآیندهای بیمه ای و امکان رصد دقیق پرداخت ها از طریق سامانه های سازمان، نیاز به محاسبه حق بیمه بر اساس نسبت مزد به کل کار را منتفی ساخته است. علاوه بر آن تداوم اجرای این ماده در قراردادهای مهندسین مشاور نه تنها به ارائه لیست های غیرواقعی منجر می شود، بلکه بار اداری و مالی غیرضروری را به کارفرمایان تحمیل می کند. لذا، با استناد به اصول تناسب قوانین با شرایط روز و رفع موانع تولید و اشتغال، ضرورت دارد قراردادهای مهندسین مشاور و پیمانکاران از شمول ماده ۴۱ قانون تامین اجتماعی خارج شود تا حق بیمه این گروه بر اساس حقوق واقعی پرداختی محاسبه گردد تا شفافیت مالی افزایش یافته و از گزارش دهی غیردقیق جلوگیری شود. این اصلاح نه تنها رویه های اداری را تسهیل می کند، بلکه همسو با سیاست های بهبود فضای کسب و کار و بهره وری اقتصادی خواهد بود. مضاف بر آن در ماده ۱۱ قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی مصوبه سال ۱۳۹۸ نیز به صراحت عنوان شده: «کلیه دستگاه های موضوع ماده (۲) این قانون که طرف قرارداد با پیمانکاران، مهندسان مشاور و سازندگان می باشند مکلفند مالیات، عوارض، حق بیمه و بیمه بیکاری مربوط به هر صورت وضعیت را ظرف مدت حداکثر دو ماه پس از دریافت صورت وضعیت پرداخت کنند در غیر این صورت دستگاه مذکور علاوه بر پرداخت اصل مالیات، عوارض، حق بیمه و بیمه بیکاری متعلق، جریمه های مربوط به آن را نیز پرداخت می کند». این ماده در بخشنامه تنقیح و تلخیص ضوابط بیمه ای مقاطعه کاران نیز آمده است و بخش خصوصی خواستار اجرایی شدن آن است؛ در این ماده پروژه های عمرانی و غیرعمرانی تفکیک نشده است. لذا ماده مذکور مشمول تمامی پروژه هاست.		

بنابراین موضوع در سی و هفتمین جلسه دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی استان خراسان رضوی در سال گذشته بررسی شد. پس از برگزاری جلسه اداره کل تامین اجتماعی در پاسخ به تصمیمات منعکس شده در نامه شماره ۸۰۰/۱۴۰۳/۳۷۵۱۲ مورخ ۱۴۰۳/۰۹/۲۰ اعلام نمود در خصوص اصلاح ضرایب حق بیمه پروژه های عمرانی و عدم تسری ماده ۴۱ به کل پیمان ها از جمله قراردادهای مهندسی مشاور ضرایب پروژه های پیمانکاری بر اساس نسبت مزد به کل کار و توسط شورای عالی تامین اجتماعی در سال ۷۰ تعیین گردیده که وفق دادنامه های متعدد دیوان عدالت اداری، ضرایب موصوف تاکنون تایید گردیده است و اصلاح ضرایب وفق ماده ۴۱ قانون تامین اجتماعی، مستلزم تصویب شورای عالی سازمان (هیأت امنای سازمان) خواهد بود. ضمن آنکه وفق ماده ۱۳ قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی مصوب ۱۳۹۸/۰۲/۱۵ کلیه دستگاه های موضوع ماده ۲ این قانون که طرف قرارداد با پیمانکاران، مهندسیان مشاور و سازندگان میباشند مکلفند مالیات، عوارض حق بیمه و بیمه بیکاری مربوط به هر صورت وضعیت را ظرف مدت حداکثر دو ماه پس از دریافت صورت وضعیت پرداخت کنند در غیر این صورت دستگاه مذکور علاوه بر پرداخت اصل مالیات عوارض حق بیمه و بیمه بیکاری متعلق جریمه های مربوط به آن را نیز پرداخت می کند. همچنین طبق بخشنامه شماره ۹۴/۱۷۴۷۳۳ مورخ ۱۳۹۴/۰۷/۲۲ سازمان برنامه و بودجه از تاریخ ابلاغ بخشنامه مذکور در طرح ها و پروژه هایی که مشمول بخشنامه شماره ۵۴/۲۸۰۰-۶۷۷۲-۱ مورخ ۱۳۶۴/۰۶/۲۸ می شوند چنانچه دستگاههای اجرایی حداکثر پس از یک ماه از تائید صورتحساب مهندسان مشاور یا صورت وضعیت پیمانکاران نسبت به پرداخت آنها اقدام نمایند باید بلافاصله نسبت به واریز نمودن حق بیمه صورت حساب یا صورت وضعیت به حساب سازمان تامین اجتماعی اقدام نمایند؛ در غیر این صورت چنانچه مشاور یا پیمانکار به دلیل تاخیر دستگاه اجرایی مشمول جریمه دیرکرد در پرداخت حق بیمه و بیمه بیکاری کارکنان شاغل شود دستگاه اجرایی موظف به پرداخت اصل حق بیمه و جرایم حاصل از دیرکرد پرداخت آن خواهد بود لیکن آن بخش از اقدامات مطالباتی شامل اعلام بدهی رسیدگی به اعتراض پیمانکار وفق مواد (۴۲) و (۴۳) قانون تامین اجتماعی به طرفیت پیمانکار و اقدامات اجرایی ماده (۵۰) قانون تامین اجتماعی در این خصوص می بایست علیه واگذارنده کار انجام پذیرد بر این اساس انجام عملیات اجرایی ماده اخیرالذکر از مقاطعه کاران منتفی میباشد. لذا همانطور که اشاره شد موضوع مطروحه صرفا در خصوص طرح های عمرانی مصداق داشته و قابل تسری به طرحهای غیر عمرانی نمی باشد و در خصوص طرح های غیر عمرانی پیگیری مطالبات می بایست از پیمانکار وفق ماده ۵۰ قانون صورت پذیرد لذا ضرورت دارد مراتب به کلیه دستگاههای اجرایی جهت رعایت ماده (۱۳) قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی مصوب ۱۳۹۸/۰۲/۱۵ ابلاغ تا مشکل پیمانکاران و شرکت های مهندسی مشاور تا حد زیادی برطرف گردد.	
- وفق ماده ۱۳ قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی مصوب ۱۳۹۸/۰۲/۱۵ کلیه دستگاه های موضوع ماده ۲ این قانون که طرف قرارداد با پیمانکاران، مهندسیان مشاور و سازندگان میباشند مکلفند مالیات، عوارض حق بیمه و بیمه بیکاری مربوط به هر صورت وضعیت را ظرف مدت حداکثر دو ماه پس از دریافت صورت وضعیت پرداخت کنند در غیر این صورت دستگاه مذکور علاوه بر پرداخت اصل مالیات عوارض حق بیمه و بیمه بیکاری متعلق جریمه های مربوط به آن را نیز پرداخت می کند. اما در حال حاضر دستگاه های طرف قرار داد این موضوع را رعایت ننموده و مهندسیان و پیمانکاران می بایست بدون آنکه صورت وضعیت ها پرداخت شود مطالبات تامین اجتماعی را پرداخت نمایند.	ایرادات و مشکلات مطروحه

- ضرورت دارد مطابق ماده ۱۳ قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی مصوب ۱۳۹۸/۰۲/۱۵ پرداخت مطالبات در زمان موعود صورت گرفته و چنانچه به هر دلیل دستگاه طرف قرار داد قادر به پرداخت نبود ضرورت دارد پیمانکار از پرداخت مطالبات مبرا باشد. - بر اساس بخشنامه شماره ۹۴۰۱۷۴۷۳۳ مورخ ۱۳۹۴/۰۷/۲۲ سازمان برنامه و بودجه از تاریخ ابلاغ این بخشنامه در طرح ها و پروژه هایی که مشمول بخشنامه شماره ۱-۶۷۷۲-۵۴۰۲۸۰۰ مورخ ۱۳۶۴/۰۶/۲۸ می شوند چنانچه دستگاههای اجرایی حداکثر پس از یک ماه از تأیید صورتحساب مهندسان مشاور یا صورت وضعیت پیمانکاران نسبت به پرداخت آنها اقدام نمایند باید بلافاصله نسبت به واریز نمودن حق بیمه صورت حساب یا صورت وضعیت به حساب سازمان تامین اجتماعی اقدام نمایند؛ در غیر این صورت چنانچه مشاور یا پیمانکار به دلیل تاخیر دستگاه اجرایی مشمول جریمه دیرکرد در پرداخت حق بیمه و بیمه بیکاری کارکنان شاغل شود دستگاه اجرایی موظف به پرداخت اصل حق بیمه و جرایم حاصل از دیر کرد پرداخت آن خواهد بود که در حال حاضر توسط دستگاه های اجرایی انجام نمی شود. - ضرایب تعیین شده بر اساس مصوبات سال ۱۳۷۰ شورای عالی تأمین اجتماعی است و با تحولات محیط کسب و کار و تغییر الگوهای قراردادی همخوانی ندارد، این ضرایب در بسیاری از موارد (از جمله قراردادهای مهندسین مشاور و پیمانکاران) نامتناسب و غیرواقعی است. - الکترونیکی شدن فرآیندهای بیمه ای و امکان رصد دقیق پرداختها از طریق سامانه های سازمان، نیاز به محاسبه حق بیمه بر اساس نسبت مزد به کل کار را منتفی ساخته است. - تداوم اجرای این ماده در قراردادهای مهندسین مشاور نه تنها به ارائه لیست های غیرواقعی منجر می شود، بلکه بار مالی و اداری غیر ضرور تحمیل می نماید.	
نظرات اعضا حاضر در جلسه کارشناسی در سی و هفتمین نشست دبیرخانه شورا: در سی و هفتمین جلسه دبیرخانه شورای گفت و گو موضوعات مهندسین مشاور و پیمانکاران بررسی شد. غیب دوست، رئیس هیات مدیره انجمن مهندسین مشاور خراسان رضوی در خصوص دستور کار این نشست مبنی بر عدم تسری ماده ۴۱ قانون تامین اجتماعی در قراردادهای مهندسین مشاور و پیمانکار اظهار کرد: متن ماده ۴۱ قانون تامین اجتماعی به صراحت اشاره دارد: «در مواردی که نوع کار ایجاب کند سازمان می تواند به پیشنهاد هیئت مدیره و تصویب شورای عالی سازمان نسبت مزد را به کل کار انجام یافته تعیین و حق بیمه متعلق را به همان نسبت مطالبه و وصول نماید». حال با توجه به اینکه ضرایب اعلامی ماده ۴۱ قانون مصوب سال ۱۳۷۰ شورای عالی تامین اجتماعی است و با عنایت به تغییر محیط کسب و کار در حال حاضر و تغییر نحوه انجام کار، ضرایب تعیین شده برای حق بیمه قراردادهای نامتناسب است، از طرفی با الکترونیکی شدن بیمه پردازی و کنترل آن از طریق سامانه های سازمان، ضرورتی بر محاسبه حق بیمه بر اساس نسبت مزد به کل کار نیست، بنابراین می بایست قراردادهای مهندسین مشاور از شمول	جمع بندی جلسه کارگروه تخصصی (کارشناسی) به تاریخ ۱۴۰۳/۰۷/۳۰

ماده ۴۱ خارج شود. عدم تسری ماده ۴۱ قانون تامین اجتماعی در قراردادهای مهندسين مشاور و پیمانکار می تواند از یکسو مانع از ارائه لیست غیرواقعی شود و از سوی دیگر مشکلات کارفرمایان را کاهش دهد.

وی افزود: متأسفانه گاهی مصوبات شورای گفت و گو یا به شعب ارجاع نمی شود و یا این که شعب به طور مستقل عمل می کند. به طور مثال سازمان تامین اجتماعی کشور در خصوص ماده ۳۶ قانون تامین اجتماعی ابلاغیه ای ارسال کرد تا لیست بیمه توسط تامین اجتماعی پذیرفته شود اما متأسفانه قانون اجرایی نمی شود. حداقل ۱۰ شرکت مشاور این مساله را به ما منعکس کردند که شعب در پاسخ به شرکت های مشاور عنوان کرده که ۲ ماه حق بیمه از سوی کارفرما ارسال نشده است.

غیب دوست افزود: ماده ۳۶ تکلیف قانونی در جهت دفاع از منافع کارگر است و اگر کارفرما قادر به پرداخت لیست حق بیمه نیست قصوری متوجه کارگر نیست. لذا اگر کارفرما نمی تواند حق بیمه را پرداخت کند تامین اجتماعی باید لیست را بپذیرد. این مهم تکلیف قانونی است که کماکان اجرایی نمی شود.

وی ادامه داد: ماده ۱۱ قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی مصوبه سال ۱۳۹۸ نیز به صراحت عنوان می کند: «کلیه دستگاه های موضوع ماده (۲) این قانون که طرف قرارداد با پیمانکاران، مهندسان مشاور و سازندگان می باشند مکلفند مالیات، عوارض، حق بیمه و بیمه بیکاری مربوط به هر صورت وضعیت را ظرف مدت حداکثر دو ماه پس از دریافت صورت وضعیت پرداخت کنند در غیر این صورت دستگاه مذکور علاوه بر پرداخت اصل مالیات، عوارض، حق بیمه و بیمه بیکاری متعلق، جریمه های مربوط به آن را نیز پرداخت می کند». این ماده در بخشنامه تنقیح و تلخیص ضوابط بیمه ای مقاطعه کاران نیز آمده است و بخش خصوصی خواستار اجرایی شدن آن است؛ در این ماده پروژه های عمرانی و غیرعمرانی تفکیک نشده است. لذا ماده مذکور مشمول تمامی پروژه ها است و تامین اجتماعی نباید این ماده قانونی را تفسیر به رای کند.

تامین اجتماعی نباید رأساً اختیار مسدودسازی حساب پیمانکار را داشته باشد

در ادامه این نشست، «جلال رضایی»، رئیس انجمن شرکت های ساختمانی و تاسیساتی خراسان رضوی یادآور شد: دولت، مطالبه پیمانکاران را سر موعد مقرر پرداخت نمی کند اما در مقابل تامین اجتماعی از پیمانکار مطالبه حق بیمه دارد که در صورت عدم پرداخت حق بیمه از سوی پیمانکار، حساب وی مسدود می شود. پیمانکار نیز به منظور پرداخت حق بیمه مجبور به تعدیل نیروی کار است که این مساله در تضاد با اشتغالزایی است.

وی خاطرنشان کرد: از آن جا که تمام امور الکترونیکی است در صورت مسدودسازی حساب، پیمانکار دیگر نمی تواند ضمانتنامه بانکی دریافت کند. لذا پیشنهاد می شود تامین اجتماعی دیگر اختیار مسدودسازی حساب پیمانکار را نداشته باشد مگر آن که این مساله در هیات های تجدیدنظر مصوب شود. همچنین پیمانکار باید حق اعتراض و تنفس داشته باشد.

امکان پرداخت حق بیمه از محل مطالبات پیمانکار از کارفرما

صبحی: تمامی بدهی ها قابلیت طرح در هیات های بدوی و تشخیص را ندارند، چرا که بعضا لیست بدهی مقطوع و قطعی است و قابلیت اعتراض ندارد. بر همین اساس ظرف ۴۸ ساعت پس از اخطار در صورت عدم پرداخت حق بیمه، حکم به مرحله اجرا می رسد.

وی یادآور شد: خارج کردن حساب از مسدودی، چالش های بسیاری دارد؛ لذا پیمانکار در مرحله قبل از اخطار و مسدودی حساب می تواند به تامین اجتماعی مراجعه کند تا ما این مساله را به اداره اجرایات منتقل می کنیم تا تقاضای پیمانکار مبنی بر اخذ حق بیمه از واگذارکننده در دستور کار قرار بگیرد. قطعاً این مهم به تمام شعب استان ابلاغ می شود.

پرداخت حق بیمه از محل مطالبات پیمانکار از کارفرما منوط به همکاری دستگاه واگذارکننده است

خلیقی، نماینده اداره کل تامین اجتماعی خراسان رضوی نیز عنوان کرد: عدم تسری ماده ۴۱ قانون تامین اجتماعی در قراردادهای مهندسين مشاور و پیمانکار، خارج از حیطه اختیارات مدیران استان است؛ چرا که مصوبات مجلس شورای اسلامی را نمی توان تغییر داد. این که پیمانکاران و مهندسين مشاور خواستارند تا دفاترشان در حیطه کارگاه های ثابت حسابرسی شود مورد پذیرش تامین اجتماعی است اما تامین اجتماعی نمی تواند ضرایب را حذف کند یا کاهش دهد. با این حال اداره کل تامین اجتماعی مطالبات بخش خصوصی را از تهران پیگیری خواهد کرد.

وی یادآور شد: بعضی از شرکت های مهندسين مشاور با تفکری مبنی بر داشتن یک سال فرصت واریز، پرداخت حق بیمه را به آخر سال موکول می کنند و با توجه به وضعیت اقتصادی موجود، این حق بیمه ها انباشته شده و چاره ای جز مسدودسازی حساب نیست. لذا تامین اجتماعی نمی تواند از مطالبه قانونی خود امتناع کند.

لبافی در جمع بندی مباحث دستور کار سوم یادآور شد: به نظر می رسد تعیین ضرایب حق بیمه تامین اجتماعی نباید در پروژه های عمرانی از یک منطقه به منطقه دیگر متفاوت باشد؛ چرا که نیروی کار در این پروژه ها یکسان است اما در حال حاضر این ضرایب تفاوت فاحشی را در حق بیمه ایجاد می کند. لذا اداره کل تامین اجتماعی باید در جهت اصلاح این قانون پیشنهادات اصلاحی را به مرکز منعکس کند تا قوانین مغل کسب و کار حذف شوند.

وی ادامه داد: علاوه بر این، تامین اجتماعی قبل از مسدودسازی حساب پیمانکاران باید این مساله را با دستگاه واگذارکننده پروژه مطرح کند تا حق بیمه از محل مطالبات پیمانکار از کارفرما کسر شود. ناگفته نماند ماده ۳۶ قانون تامین اجتماعی نیز تکلیف قانونی است؛ لذا بایستی برای اجرای شدن این ماده و تقسیت حق بیمه نیز ادله لازم توسط متقاضی تقسیت ارائه شود تا امکان تصمیم گیری توسط تامین اجتماعی فراهم گردد.

دستگاه های استانی دارای نماینده در جلسه:

دفتر هماهنگی امور سرمایه گذاری و اشتغال استانداری خراسان رضوی، اداره کل تامین اجتماعی استان خراسان رضوی، خانه صنعت، معدن و تجارت استان خراسان رضوی، کمیسیون خدمات فنی، مهندسی، مشاوره ای و عمران اتاق، کمیسیون کار و تامین اجتماعی اتاق، انجمن مدیران صنایع خراسان رضوی، انجمن مهندسان مشاور خراسان

رضوی، کانون انجمن های صنفی کارفرمایی صنایع خراسان رضوی، انجمن صنفی کارفرمایی شرکتهای ساختمانی و تاسیساتی خراسان رضوی.

جمع بندی مورد توافق اعضا:

با توجه به اینکه ضرایب اعلامی ماده ۴۱ قانون مصوب ۱۳۷۰/۱/۲۴ شورای عالی تامین اجتماعی می باشد و با عنایت به تغییر محیط کسب و کار در حال حاضر و تغییر نحوه انجام کار، ضرایب تعیین شده برای حق بیمه قراردادهای نامتناسب است، از طرفی با الکترونیکی شدن بیمه پردازی و کنترل آن از طریق سامانه های سازمان، ضرورتی بر محاسبه حق بیمه بر اساس نسبت مزد به کل کار نمی باشد و بنابراین می بایست قراردادهای مهندسیین مشاور از شمول ماده ۴۱ خارج شود.

طبق ماده ۴۱ قانون تامین اجتماعی: در مواردی که نوع کار ایجاب کند سازمان می تواند به پیشنهاد هیئت مدیره و تصویب شورای عالی سازمان نسبت مزد را به کل کار انجام یافته تعیین و حق بیمه متعلق را به همان نسبت مطالبه و وصول نماید.

همچنین طبق ماده ۱۱ قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور (مصوب ۱۳۹۸/۰۴/۰۲) سازمان تامین اجتماعی موظف است حق بیمه قراردادهای و پیمانهای غیر عمرانی (غیر تملک دارایی سرمایه ای) پیمانکاران و یا پیمانکاران طراحی و ساخت دارای کارگاههای صنعتی، خدماتی، تولیدی و یا فنی و مهندسی ثابت را که موضوع پیمان (با مصالح یا بدون مصالح) در کارگاه های ثابت پیمانکار و توسط کارکنان شاغل در آن کارگاه ها انجام می شود را بر مبنای صورت مزد یا حقوق ماهیانه کارکنان یا بازرسی انجام شده، محاسبه و وصول نموده و مفاصاحساب قرارداد یا پیمان را صادر کند. در مواردی که در این گونه قراردادهای و پیمانها عملیات اجرائی شامل ساخت توأم با یکپارچه سازی، سرهم بندی (مونتاژ)، نصب، نظارت، بازرسی، آزمون و راه اندازی، آموزش، نگهداری و تعمیر و خدمات پس از فروش توسط کارکنان شاغل همان کارگاه در کل طرح (پروژه) کارفرما انجام شود، به طریق فوق اقدام و مفاصاحساب قرارداد (پیمان) را صادر کند. محاسبه و در این «نسبت مزد به کل کار انجام یافته» مطالبه حق بیمه بر اساس روش قراردادهای و پیمانها ممنوع است.

تبصره - در صورتی که پیمانکاران و یا پیمانکاران طراحی و ساخت برای اجرای قراردادهای و یا پیمانهای صدر این ماده از کارگاه های غیر ثابت استفاده کنند، منحصراً حق بیمه این بخش از پیمان و یا قرارداد مشمول روش مذکور (بر مبنای صورت مزد یا حقوق ماهیانه) عمل نشده و بر اساس روشهای قانونی مربوطه محاسبه خواهد شد.

- نظر به اینکه دستمزد نیروی کار که مبنای پرداخت حق بیمه می باشد در هریک از شهرها یکسان بوده و تابع مکان های خاصی در شهرها نمی باشد و از طرفی طبیعی است حق بیمه می بایست براساس درصدی از مزد توسط تامین اجتماعی دریافت شود و تعیین ضرایب حق بیمه تامین اجتماعی نباید در پروژههای عمرانی از یک منطقه به منطقه دیگر متفاوت باشد؛ چرا که نیروی کار در این پروژهها یکسان است اما در حال حاضر این ضرایب

تفاوت فاحشی را در حق بیمه و مشکلاتی را برای کارفرمایان ایجاد می نماید حتی در برخی مواقع مانع از ارائه لیست واقعی می شود لذا پیشنهاد می گردد: - اداره کل تامین اجتماعی استان طبق ماده ۱۱ قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور(مصوب ۱۳۹۸/۰۴/۰۲)، پیشنهادات اصلاحی در خصوص عدم تسری ماده ۴۱ به کل پیمانها از جمله قراردادهای مهندسیین مشاور را به مرکز منعکس تا در جهت کاهش و تعدیل ضرایب حق بیمه تامین اجتماعی بازنگری لازم صورت گیرد. - طبق ماده ۳۶ قانون تامین اجتماعی کارفرما مسئول پرداخت حق بیمه سهم خود و بیمه شده به سازمان میباید و مکلف است در موقع پرداخت مزد یا حقوق و مزایا سهم بیمه شده را کسر نموده و سهم خود را بر آن افزوده به سازمان تأدیه نماید. در صورتی که کارفرما از کسر حق بیمه سهم بیمه شده خودداری کند شخصاً مسئول پرداخت آن خواهد بود تأخیر کارفرما در پرداخت حق بیمه یا عدم پرداخت آن رافع مسئولیت و تعهدات سازمان در مقابل بیمه شده نخواهد بود. لذا در خصوص مسدودسازی حساب پیمانکاران، تامین اجتماعی قبل از مسدودسازی مساله را با دستگاه واگذارکننده پروژه مطرح تا حق بیمه از محل مطالبات پیمانکار از کارفرما کسر شود. بایستی برای اجرایی شدن این ماده و تقسیط حق بیمه ادله لازم توسط متقاضی تقسیط ارائه شود تا امکان تصمیم گیری توسط اداره کل تامین اجتماعی استان فراهم گردد.	
دبیرخانه شورا با جمع بندی جميع جهات به شورا پیشنهاد می نماید: - اداره کل تامین اجتماعی استان طبق ماده ۱۱ قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور(مصوب ۱۳۹۸/۰۴/۰۲)، پیشنهادات اصلاحی در خصوص عدم تسری ماده ۴۱ به کل پیمانها از جمله قراردادهای مهندسیین مشاور را به مرکز منعکس تا در جهت کاهش و تعدیل ضرایب حق بیمه تامین اجتماعی بازنگری لازم صورت گیرد. - طبق ماده ۳۶ قانون تامین اجتماعی کارفرما مسئول پرداخت حق بیمه سهم خود و بیمه شده به سازمان میباید و مکلف است در موقع پرداخت مزد یا حقوق و مزایا سهم بیمه شده را کسر نموده و سهم خود را بر آن افزوده به سازمان تأدیه نماید. در صورتی که کارفرما از کسر حق بیمه سهم بیمه شده خودداری کند شخصاً مسئول پرداخت آن خواهد بود تأخیر کارفرما در پرداخت حق بیمه یا عدم پرداخت آن رافع مسئولیت و تعهدات سازمان در مقابل بیمه شده نخواهد بود. لذا در خصوص مسدودسازی حساب پیمانکاران، تامین اجتماعی قبل از مسدودسازی مساله را با دستگاه واگذارکننده پروژه مطرح تا حق بیمه از محل مطالبات پیمانکار از کارفرما کسر شود. بایستی برای اجرایی شدن این ماده و تقسیط حق بیمه ادله لازم توسط متقاضی تقسیط ارائه شود تا امکان تصمیم گیری توسط اداره کل تامین اجتماعی استان فراهم گردد.	پیشنهادهات

۱- صورتجلسه سی و هفتمین نشست دبیرخانه شورای گفت و گو مورخ ۱۴۰۳/۰۷/۳۰	فهرست مستندات و مدارک پشتوانه
۲- نامه شماره ۱۴۰۳/۲۹۳۱/ص مورخ ۱۴۰۳/۰۷/۱۸ کمیسیون فنی مهندسی و مشاوره ای و عمران اتاق بازرگانی استان	
۳- ماده ۴۱ قانون تامین اجتماعی عنوان شده است مصوب سال ۱۳۵۴	
۴- ماده ۱۱ قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی مصوبه سال ۱۳۹۸	
۵- نامه شماره ۱۴۰۳/۳۷۵۱۲ مورخ ۱۴۰۳/۰۹/۲۰ اداره کل تامین اجتماعی استان	
۶- ماده ۴۱ قانون مصوب ۱۳۷۰/۱/۲۴ شورای عالی تامین اجتماعی	
۷- بخشنامه شماره ۹۴،۱۷۴۷۳۳ مورخ ۱۳۹۴،۰۷،۲۲ سازمان برنامه و بودجه	

شناسه	رویه اجرایی	تاریخ تهیه گزارش	۱۴۰۴/۰۲/۱۳
عنوان موضوع	موانع و مشکلات حوزه مهندسی و مشاوران در نظام فنی و اجرایی پیرامون عدم پذیرش بخشی از اعتبارات مالیاتی پیمانکاران		
مرجع طرح موضوع	کمیسیون فنی مهندسی و مشاوره ای و عمران اتاق بازرگانی		
شرح موضوع	بر اساس نامه شماره ۱۴۰۳/۲۹۳۱/ص مورخ ۱۴۰۳/۰۷/۱۸ کمیسیون خدمات فنی، مهندسی، مشاوره ای و عمران اتاق بازرگانی خراسان رضوی مشکلات شرکت های مهندسان مشاور و پیمانکاران در حوزه نظام فنی و اجرایی در حوزه امور مالیاتی بررسی شد. پیمانکاران در حین اجرای پروژه ها با هزینه های سنگینی مواجه می شوند، اما به دلیل نامشخص بودن منابع درآمدی، هنگام وصول مطالبات خود با چالش های مالیاتی روبه رو می گردند. این مسئله باعث شده بسیاری از آن ها، با وجود تأخیر در دریافت پرداخت ها، ملزم به پرداخت مالیات بر درآمدی شوند که هزینه های مرتبط به آن سال ها پیش پرداخت شده است. اگر شاخص ها به موقع ابلاغ شوند، هزینه های پیمانکاران کاهش یافته و به تبع آن، بار مالیاتی آن ها نیز کم می شود. فاکتورهای پیمانکاران در سامانه ثبت و توسط طرفین تأیید شده است، اما اسناد واسطه ای (مانند هزینه حمل) اغلب به سختی قابل اثبات هستند و این موضوع فرآیند پرداخت مالیات را برای پیمانکاران پیچیده می کند. بعضا فاکتورهای پیمانکاران در سامانه ثبت و توسط طرفین تأیید شده است، اما اسناد واسطه ای (مانند هزینه حمل) اغلب به سختی قابل اثبات هستند و این موضوع فرآیند پرداخت مالیات را برای پیمانکاران پیچیده می کند. بعلاوه عدم تناسب بین هزینه ها و درآمد پیمانکاران ناشی از تأخیر در ابلاغ شاخص ها است که موجب شده همواره هزینه ها از درآمدها پیشی بگیرد. وی پیشنهاد کرد تا زمان ابلاغ شاخص های تعدیل، ثبت وضعیت مالی پیمانکاران متوقف شود و فرصت مناسبی برای تسویه حساب به آن ها داده شود. همچنین تأکید کرد که همزمان با ابلاغ شاخص ها، تعدیل درآمد و هزینه باید بدون جریمه انجام پذیرد. بنابراین موضوع در پنجاه و چهارمین نشست دبیرخانه شورای گفت و گو که بصورت مشترک با دبیرخانه های شرقی برگزار گردید بررسی شد.		
ایرادات و مشکلات مطروحه	عدم همخوانی استانداردهای حسابداری و حسابرسی با واقعیت های صنعت پیمانکاری، علت اصلی این چالش های مالیاتی پیمانکاران است. درحالی که اصل تطابق درآمد و هزینه در حسابداری استاندارد ضروری است، در پروژه های عمرانی، تأخیر در ابلاغ شاخص ها و پرداخت ها این اصل را مختل کرده است. ضمن آنکه به علت تأخیر در ابلاغ شاخص های تعدیل بخش قابل توجهی از تعدیل قراردادها (که جزئی از بهای کار انجام شده و به عبارتی درآمد پیمانکار می باشد) در سال بعد مشخص می گردد.		

همچنین به علت عدم اجرای تعهدات قراردادی از طرف دستگاههای اجرائی، پیمانکار ناچار به طرح شکایت در مراجع قضائی و یا داوری می گردد که در نتیجه آن دو تا سه سال بعد مبالغی به عنوان در آمد به حساب پیمانکار واریز می گردد. لذا همواره بخشی از درآمد سالانه اجرائی پیمانکاران مربوط به کارهایی است که هزینه آنها در سالهای قبل صورت گرفته است. از طرف دیگر اگر پیمانکار هزینه های فوق الذکر را در سال انجام کار ارائه نماید در بسیاری موارد (به علت مشخص نبودن درآمد و امکان محقق نشدن کل یا بخشی از ۲ مورد فوق الذکر) دفاتر آنها براساس زیان ارائه و تنظیم خواهد شد که در این صورت:

اولاً: بطور معمول زیان مورد پذیرش ممیزین محترم سازمان مالیاتی قرار نمی گیرد و از طریق عدم قبول برخی هزینه ها (که در حوزه پیمانکاری هزینه هایی که برای آنها امکان تهیه فاکتور معتبر وجود ندارد قابل توجه است) در محدوده سود حاصل از ضرائب علی الراس، برگ تشخیص صادر می شود.

ثانیاً: فارغ از قبول یا عدم قبول زیان توسط ممیزین محترم آن سازمان، صرف اعلام زیان از طرف پیمانکار در اظهارنامه مالیاتی، باعث قفل شدن کلیه ضمانتنامه ها و تسهیلات بانکی و حتی بروز مشکل در رتبه پیمانکاری شرکت می گردد و پیمانکار را با چالش های قابل توجهی روبرو می نماید. لذا پیمانکاران اجباراً متناسب با درآمد ابرازی سالانه (که بخشی از آن مربوط به کارهای سال قبل است) اعلام هزینه می نمایند و با توجه به توالی این موضوع در سالهای بعد، بخشی از هزینه ها هیچوقت در دفاتر اعلام نمی گردد و بخشی از درآمدها نیز بدون هزینه خواهد بود.

نظرات اعضا حاضر در جلسه کارشناسی در پنجاه و چهارمین نشست دبیرخانه شورا:

تاخیر طولانی مدت در پرداخت مطالبات پیمانکاران از سوی کارفرمایان، یکی از چالش های جدی این صنف است. سازمان امور مالیاتی، وجه دریافتی پیمانکاران را پس از چند سال تاخیر، به عنوان درآمد خالص محاسبه کرده و این موضوع، مشکلات مالی بسیاری را برای آنها ایجاد کرده است.

وی افزود: پیمانکاران در طول اجرای پروژه، هزینه های زیادی متحمل می شوند، اما به دلیل عدم مشخص بودن مبادی درآمدی، در زمان دریافت مطالبات، با مشکلات مالیاتی مواجه می شوند. این موضوع باعث شده که بسیاری از پیمانکاران، علی رغم تاخیر در پرداخت، مجبور به پرداخت مالیات بر درآمدی شوند که سال ها قبل هزینه های آن را پرداخته اند.

کریم پورفرد، نایب رئیس کمیسیون عمران اتاق بازرگانی خراسان جنوبی با اشاره به اینکه حاشیه سود پیمانکاران منفی است، گفت: علت این موضوع عدم ابلاغ به موقع شاخص ها بوده، که اگر این موضوع به موقع ابلاغ گردد، سبب حذف هزینه های پیمانکاران و به تبع آن اعتبار نیز هزینه ها حذف می گردد. وی در ادامه با اشاره به اعتبارهای مالیاتی پیمانکاران گفت: فاکتورهای پیمانکاران در سامانه ثبت گردیده دو طرف نیز موضوع را تایید کرده اند، اما متأسفانه اسنادی که با واسطه انجام می گردد و نمونه آن اسناد مربوط به هزینه حمل است که اثبات آن پیمانکاران را با مشکل رو به رو می نماید و روال پرداخت مالیات توسط پیمانکاران با مشکل زیادی مواجه است. عدم تناسب هزینه و درآمد پیمانکاران، به دلیل عدم ابلاغ شاخص ها بوده و بنابراین همواره هزینه ها بالاتر از درآمد پیمانکاران بوده است. در این خصوص پیشنهاد می گردد، تا زمان ابلاغ شاخص های تعدیل ثبت وضعیت ها توسط پیمانکاران انجام نگردد و برای

جمع بندی جلسه
کارگروه تخصصی
(کارشناسی) به تاریخ

۱۴۰۳/۱۱/۱۷

پرداخت هزینه فرصتی برای پیمانکاران در نظر گرفته شود. کریم پور فرد در ادامه افزود: همچنین پیشنهاد می گردد، همزمان با ابلاغ شاخص ها بالانس درآمد هزینه ها توسط پیمانکاران صورت گیرد و این موضوع نیز مشمول جریمه نگردد.

مسکنی در توضیح این موضوع، اظهار کرد: عدم تطابق استانداردهای حسابداری و حسابرسی با شرایط پیمانکاری، موجب بروز چنین مشکلاتی شده است. در حالی که اصل تطابق درآمد و هزینه در سیستم حسابداری استاندارد مورد توجه قرار می گیرد، در پروژه های عمرانی، این اصل به دلیل تاخیر در ابلاغ شاخص ها و پرداخت ها، دچار مشکل شده است.

«غلامی» نماینده اداره کل امور مالیاتی خراسان شمالی افزود: پیشنهادی که اکنون مطرح می گردد این است که همه را علی الرأس اعلام کنیم ولی باز هم اختیاری است خود مودی و یا پیمانکار اگر نیاز به رسیدگی دارد درخواست می کند رسیدگی گردد و مدارک را کامل ارائه می دهد تا رسیدگی گردد هر چند در قانون جدید علی الرأس حذف شده است ولی اگر نیاز به محاسبه مالیات از طریق اینتاکد داشته باشد مسلماً اسناد را به امور مالیاتی ارائه و از طریق اعمال ضریب انجام می گردد و این موضوع تمام شده است و نیاز به بررسی بیشتر ندارد.

لبافی در جمع بندی چالش عدم تناسب هزینه و درآمد دفاتر پیمانکاران طرح های عمرانی، تاکید کرد: پیمانکاران می توانند در این خصوص، پیشنهادی تحت عنوان علی الرأس را با ارائه مدارک لازم به سازمان امور مالیاتی ارائه کنند. همچنین مقرر شد که پیشنهاد مساعدت مالیاتی برای درآمدهای حاصل از رأی دادگاه و همچنین تاخیر در پرداخت های کارفرما، جهت بررسی و اجرا به سازمان امور مالیاتی ارائه شود.

دستگاه های استانی دارای نماینده در جلسه:

استان خراسان رضوی: مدیرکل محترم دفتر هماهنگی امور سرمایه گذاری و اشتغال استانداری خراسان رضوی، سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان خراسان رضوی، معاونت محترم امور مالیاتی خراسان رضوی، رئیس محترم کمیسیون خدمات فنی، مهندسی، مشاوره ای و عمران اتاق بازرگانی خراسان رضوی، انجمن صنفی کارفرمایی شرکت های ساختمانی و تاسیساتی خراسان رضوی، رئیس هیأت مدیره انجمن مهندسان مشاور خراسان رضوی.

استان خراسان شمالی: معاونت امور اقتصادی و دارائی خراسان شمالی، سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان خراسان شمالی، اداره کل امور مالیاتی خراسان شمالی، انجمن پیمانکاران عمرانی استان خراسان شمالی، دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی استان خراسان شمالی.

استان خراسان جنوبی: استانداری خراسان جنوبی، ریاست محترم اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان جنوبی، سازمان مدیریت و برنامه ریزی خراسان جنوبی، اداره کل امور مالیاتی، رئیس کمیسیون عمران، انجمن شرکت های مهندسی مشاور استان، انجمن پیمانکاران عمرانی استان، دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی خراسان جنوبی.

استان گلستان: دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی گلستان.

استان سیستان و بلوچستان: انجمن پیمانکاران ساختمان استان سیستان و بلوچستان، دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی سیستان و بلوچستان.

غائبین در جلسه: اداره کل امور اقتصادی و دارایی خراسان رضوی، مشاور مالیاتی اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی.

جمع بندی مورد توافق اعضا:

۱- به علت تاخیر در ابلاغ شاخص های تعدیل بخش قابل توجهی از تعدیل قراردادها (که جزئی از بهای کار انجام شده و به عبارتی درآمد پیمانکار می باشد) در سال بعد مشخص می گردد.

۲- به علت عدم اجرای تعهدات قراردادی از طرف دستگاههای اجرائی، پیمانکار ناچار به طرح شکایت در مراجع قضائی و یا داوری می گردد که در نتیجه آن دو تا سه سال بعد مبالغی به عنوان در آمد به حساب پیمانکار واریز می گردد. لذا همواره بخشی از درآمد سالانه اجرائی پیمانکاران مربوط به کارهایی است که هزینه آنها در سالهای قبل صورت گرفته است. از طرف دیگر اگر پیمانکار هزینه های فوق الذکر را در سال انجام کار ارائه نماید در بسیاری موارد (به علت مشخص نبودن درآمد و امکان محقق نشدن کل یا بخشی از ۲ مورد فوق الذکر) دفاتر آنها براساس زیان ارائه و تنظیم خواهد شد که در این صورت:

اولاً: بطور معمول زیان مورد پذیرش ممیزین محترم سازمان مالیاتی قرار نمی گیرد و از طریق عدم قبول برخی هزینه ها (که در حوزه پیمانکاری هزینه هایی که برای آنها امکان تهیه فاکتور معتبر وجود ندارد قابل توجه است) در محدوده سود حاصل از ضرائب علی الراس، برگ تشخیص صادر می شود.

ثانیاً: فارغ از قبول یا عدم قبول زیان توسط ممیزین محترم آن سازمان، صرف اعلام زیان از طرف پیمانکار در اظهارنامه مالیاتی، باعث قفل شدن کلیه ضمانتنامه ها و تسهیلات بانکی و حتی بروز مشکل در رتبه پیمانکاری شرکت می گردد و پیمانکار را با چالش های قابل توجهی روبرو می نماید. لذا پیمانکاران اجباراً متناسب با درآمد ابرازی سالانه (که بخشی از آن مربوط به کارهای سال قبل است) اعلام هزینه می نمایند و با توجه به توالی این موضوع در سالهای بعد، بخشی از هزینه ها هیچوقت در دفاتر اعلام نمی گردد و بخشی از درآمدها نیز بدون هزینه خواهد بود.

- در حوزه پیمانکاری برای هزینه هایی که برای آنها امکان تهیه فاکتور معتبر وجود ندارد مقرر شد مودیان و یا پیمانکارانی که تمایل به رسیدگی پرونده بصورت علی الراس دارند با ارائه مدارک لازم به ادارات کل امور مالیاتی مراجعه تا پرونده مورد رسیدگی قرار گیرد.

- در خصوص درآمدهای حاصل از رأی دادگاه و همچنین درآمدهای پرداخت شده با تاخیر که هزینه های مرتبط با آنها مربوط به سالهای قبل بوده است، جهت بررسی و مساعدت مالیاتی و اعمال ضریب علی الراس (این تاکد) با ارائه مدارک لازم به ادارات کل امور مالیاتی مراجعه شود.

به شورا پیشنهاد می شود: - در حوزه پیمانکاری برای هزینه هایی که برای آنها امکان تهیه فاکتور معتبر وجود ندارد مقرر شد مودیان و یا پیمانکارانی که تمایل به رسیدگی پرونده بصورت علی الرأس دارند با ارائه مدارک لازم به ادارات کل امور مالیاتی مراجعه تا پرونده مورد رسیدگی قرار گیرد. - در خصوص درآمدهای حاصل از رأی دادگاه و همچنین درآمدهای پرداخت شده با تاخیر که هزینه های مرتبط با آنها مربوط به سالهای قبل بوده است ، جهت بررسی و مساعدت مالیاتی و اعمال ضریب علی الرأس (این تاکد) با ارائه مدارک لازم به ادارات کل امور مالیاتی مراجعه شود. - در خصوص تسهیل روند صدور اظهارنامه های مالیاتی برای شرکت های مهندسی مشاور و پیمانکاران توسط ادارات کل امور مالیاتی، تغییرات سامانه مودیان و تمدید تاریخ های مالیاتی شفاف سازی لازم صورت گیرد.	پیشنهادهات
۱- نامه شماره ۱۴۰۳/۲۹۳۱/ص مورخ ۱۴۰۳/۰۷/۱۸ کمیسیون فنی مهندسی و مشاوره ای و عمران اتاق بازرگانی استان ۲- صورتجلسه پنجاه و چهارمین نشست دبیرخانه شورای گفت و گو مورخ ۱۴۰۳/۱۱/۱۷	فهرست مستندات و مدارک پشتوانه

شناسه	قانون بودجه - تصویب نامه هیات وزیران	تاریخ تهیه گزارش	۱۴۰۴/۰۲/۰۸
عنوان موضوع	لزوم افزایش میزان حفظ قدرت خرید اسناد خزانه و به روزرسانی و تدوین بخشنامه های حق الزحمه مهندسين مشاور و پيمانكاران (تصويب بخشنامه جبران آثار ناشی از نوسانات نرخ تنزیل اسناد خزانه اسلامی)		
مرجع طرح موضوع	کمیسیون فنی مهندسی و مشاوره ای و عمران اتاق بازرگانی		
شرح موضوع	در بازار سرمایه ایران ابزارهای معاملاتی مختلفی وجود دارد که با استفاده از این ابزار می توان خطرات سرمایه گذاری را به میزان قابل توجهی کاهش داد. اسناد خزانه اسلامی یکی از ابزار های معاملاتی مطمئن با ریسک پایین در بازار سرمایه کشور است. این اسناد که در بازار سرمایه با نام اوراق اخزا شناخته می شود، نوعی اوراق بدهی دولتی هستند. اسناد خزانه اسلامی یا اخزا نوعی اوراق با نام دارای قیمت اسمی و سررسید مشخص است که دولت برای تسویه بدهی های خود به پیمانکاران طلبکار غیر دولتی واگذار می نماید. دولت با استفاده از این روش تا زمان سررسید اوراق می تواند زمان پرداخت بدهی های خود را به تعویق بیندازد. اوراق اخزا پرداخت سود (تقسیم سود نقدی) ندارند و سرمایه گذاران از تفاوت قیمت خرید و فروش در بازار فرابورس و یا در صورت نگهداری اوراق تا زمان سررسید، سود کسب می کنند. به نرخ بازدهی اوراق تا زمان سررسید اصطلاحاً “YTM” گفته می شود. اوراق خزانه نقش مهمی در اقتصاد دارند و از جنبه های مختلفی مورد استفاده قرار می گیرند (تامین مالی دولت، سیاست های پولی و شاخص گذاری) کمیسیون فنی مهندسی و مشاوره ای و عمران اتاق بازرگانی استان در نامه شماره ۱۴۰۳/۲۹۳۱/ص مورخ ۱۴۰۳/۰۷/۱۸ عنوان نمود از مهمترین و اساسی ترین مشکلات موجود در آئین نامه های مربوط به اوراق خزانه در حال حاضر، عدم تطابق حفظ قدرت خرید با نرخ تنزیل اوراق در فرابورس است که مشکلات عدیده ای را متوجه شرکت های مهندسين مشاور و پيمانكار و حتی دستگاه های اجرایی می نماید. از جمله این مشکلات برای بخش خصوصی، ضرر و زیان بسیار بالای ناشی از ما به التفاوت نرخ تنزیل و حفظ قدرت خرید است که از ۱۶ درصد تا ۴۵ درصد با توجه به تاریخ سررسید اوراق می رسد. نتیجه این موضوع، رکود پروژه های جاری، عدم تمایل به حضور در مناقصات و بلامتکلیفی و در نهایت گران تمام شدن پروژه ها برای دستگاه های اجرایی می شود. بعلاوه حق الزحمه شرکت های مهندسين مشاور و پيمانكاران در طرح های عمرانی بر اساس اسناد خزانه پرداخت می گردد و از طرفی شرکت های مذکور بابت حق بیمه تامین اجتماعی و مالیات به سازمان های مرتبط بدهکار می باشند. لازم به ذکر است در اواخر سال ۱۴۰۰ (در زمان پیشنهاد قیمت بسیاری از پیمانکاران) نرخ متوسط تنزیل سالیانه اسناد خزانه (YTM) طبق تابلوی فرابورس حدود ۲۲ درصد بوده است که با توجه به حفظ قدرت خرید پرداختی (معادل ۱۸ درصد در آن زمان)، زیان سالانه اسنادخزانه بطور متوسط حدود ۴ درصد و پیش بینی زیان برای اسناد خزانه دوساله، حدود ۸ درصد بوده است. بانک ها به دلیل تمایل به سرمایه گذاری در صندوق های پولی و دریافت سود بیشتر، اقبالی		

به خرید اسناد خزانه اسلامی ندارند و لذا قیمت اسناد خزانه اسلامی افت قابل توجهی در چند ماه اخیر داشته است. به طوری که YTM اسنادخزانه اسلامی در تاریخ ۱۴۰۳/۰۳/۲۳ به طور متوسط به حدود ۳۳/۵ درصد رسیده. درحالیکه حفظ قدرت خرید پرداختی تنها به ۲۰/۵ درصد افزایش یافته است در چنین شرایطی زبان اسنادخزانه اسلامی برای هرسال به حدود ۱۳ درصد (۲۰/۵ - ۳۳/۵) و برای اسنادخزانه اسلامی دو ساله به حدود ۲۶ درصد می رسد و بیشتر اسنادخزانه پرداختی ۲/۵ ساله هستند و این خالص به بیش از ۳۲/۵ درصد می رسد. (که با ۸ درصد زیان پیش بینی شده توسط پیمانکار بابت اسنادخزانه ۲ ساله، اختلاف قابل توجه ۲۴/۵ درصدی دارد) این زیان به هیچ عنوان در قیمت پیشنهادی پیمانکاران منظور نگردیده است. با تصمیم دولت مبنی بر کاهش نرخ سود سپرده های بانکی در یکماه گذشته ارزش ریالی اسنادخزانه اسلامی افزایش یافته است بطوریکه YTM اسنادخزانه اسلامی در تاریخ ۱۴۰۳/۴/۶ به متوسط ۲۹/۵ درصد رسیده است. در چنین شرایطی زیان پیمانکاران برای هرسال ۹ درصد برای اسنادخزانه دوساله ۱۸ درصد و برای اسناد ۲/۵ ساله ۲۲/۵ درصد خواهد بود که با فرض پیش بینی ۸ درصدی پیمانکاران در ضریب بالاسری اختلاف قابل توجه ۱۴/۵ درصدی دارد (با فرض اینکه روش پرداخت در اسناد مناقصه تماماً بصورت اسنادخزانه اسلامی بدون تاریخ سررسید مشخص باشد). به عبارت دیگر نوسانات بازار فرابورس در حوزه اسنادخزانه اسلامی بسیار قابل توجه است ، بدیهی است در صورتیکه پیمانکار همین امروز و با YTM متوسط ۲۹/۵ درصد (و با اطلاع از شرایط روز) بخواهد در مناقصه شرکت کند و زیان ۹ درصدی سالانه اسنادخزانه اسلامی را نیز در قیمت پیشنهادی خود لحاظ کند، می بایست ضریب نهایی خود را در ۱/۲۳ ضرب نماید. در اینصورت از آنجا که پیمانکار صرفاً می تواند زیان مذکور را در بخش سود بالاسری لحاظ کند، این شائبه برای کارفرما پیش می آید که پیمانکار سود نامتعارفی را برای خود در نظر گرفته است و اکثراً باعث رد قیمت پیشنهادی می گردد. ضمن اینکه حتی در صورت قبول قیمت پیشنهادی پیمانکاران، قیمتهای مناقصات بسیار متلاطم و با نوسانات زیادی همراه خواهد بود که می تواند نظارت نهادهای نظارتی را نیز (بر واگذاری پروژه هابه قیمت مناسب) دچار اخلاص نماید. به نظر می رسد بهترین راه برای شفاف کردن این موضوع ابلاغ بخشنامه جبران هزینه تنزیل در اسنادخزانه اسلامی باشد. (مشابه بخشنامه معکوس تبدیل اسنادخزانه به نقدی و یا مشابه جبران نوسانات نرخ ارز یا بخشنامه مابه التفاوت قیر ، سیمان و...) زیرا در این صورت مبنای پیشنهاد قیمت پیمانکار پرداخت نقدی خواهد بود و در صورت پرداخت با هرگونه اسناد با هر تاریخ سررسید و یا ایجاد هرگونه نوسانات شدید در بازار فرابورس به صورت شفاف حق و حقوقات طرفین قرارداد لحاظ خواهد گردید.

بنابراین موضوع در سی و هشتمین جلسه دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی استان خراسان رضوی در سال گذشته بررسی شد.

در نهایت سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان در پاسخ به طرح موضوع و تصمیمات اتخاذ شده در نامه شماره ۵۶۹۲۱۶ مورخ ۱۴۰۳/۱۱/۰۳ اعلام نمود موضوع به سازمان برنامه و بودجه انعکاس داده شده است.

- در آیین نامه های مربوط به اسناد خزانه، پذیرش اسناد مذکور توسط سازمان تامین اجتماعی و سازمان امور مالیاتی جایگزین مطالبات آنها از شرکت ها پیش بینی نشده است.
- عدم تطابق حفظ قدرت خرید با نرخ تنزیل اوراق در فرابورس است که مشکلات عدیده ای را متوجه شرکت های مهندسین مشاور و پیمانکار و حتی دستگاه های اجرایی می نماید.

ایرادات و مشکلات
مطروحه

- YTM اسناد خزانه اسلامی در تاریخ ۱۴۰۳/۰۳/۲۳ به طور متوسط به حدود ۳۳/۵ درصد رسیده. در حالیکه حفظ قدرت خرید پرداختی تنها به ۲۰/۵ درصد افزایش یافته است در چنین شرایطی زیان اسناد خزانه اسلامی برای هر سال به حدود ۱۳ درصد (۲۰/۵ - ۳۳/۵) و برای اسناد خزانه اسلامی دو ساله به حدود ۲۶ درصد می رسد و بیشتر اسناد خزانه پرداختی ۲/۵ ساله هستند و این خالص به بیش از ۳۲/۵ درصد می رسد. (که با ۸ درصد زیان پیش بینی شده توسط پیمانکار بابت اسناد خزانه ۲ ساله، اختلاف قابل توجه ۲۴/۵ درصدی دارد) که منجر می شود به پیمانکاران ضرر و زیان فراوان متحمل شوند.	
نظرات اعضا حاضر در جلسه کارشناسی در سی وهشتمین نشست دبیرخانه شورا: سی وهشتمین جلسه دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی استان با دستور کار بررسی مشکلات شرکت های مهندسی مشاور و پیمانکاران فنی و اجرایی در حوزه ساختمان و مدیریت و برنامه ریزی پیرامون مباحث «نحوه پرداخت و در اولویت قرار دادن مطالبات مهندسی مشاور» برگزار شد. خسارت شرکت های پیمانکار از حیث تفاوت نرخ تنزیل با نرخ اسناد خزانه «محسن خندان دل»، رئیس کمیسیون خدمات فنی، مهندسی، مشاوره ای و عمران اتاق بازرگانی خراسان رضوی اظهار کرد: متأسفانه در حال حاضر اسناد خزانه چالش های بسیاری را پیش روی شرکت های خدمات فنی و مهندسی قرار داده است چنان که پیمانکاران در بحث نرخ تنزیل اسناد خزانه از چند جنبه دچار ضرر و زیان می شوند، نخست آن که اسناد خزانه ۲ الی ۵ ساله با نرخ مصوب در اختیار پیمانکار قرار می گیرد و از آن جایی که پیمانکار مجبور است بخش بزرگی از هزینه های جاری خود را تامین کند، می بایست قبل از سررسید، اسناد خزانه را بسیار کمتر از نرخ اسمی آن به نقدینگی تبدیل کند. وی افزود: نکته قابل توجه آن است که فرابورس به عنوان اصلی ترین نهاد در این حوزه، متقاضی برای خرید این اسناد ندارد و لذا این اسناد کارایی خود را از دست داده است. در نتیجه این اسناد باید در بازار به فروش برسد که نرخ تنزیل آن به طور میانگین ۳۲.۵ درصد است که البته این میزان بر اساس نیاز پیمانکار به نقدینگی بعضاً تا ۳۷ الی ۳۸ درصد نیز افزایش پیدا می کند. تاکنون بخش خصوصی مطالبات خود را در خصوص چالش های مربوط به مابه التفاوت نرخ تنزیل با نرخ اسناد خزانه به مسئولین منعکس کرده؛ اما نتیجه ای به دنبال نداشته است. خندان دل با طرح این سوال که چرا اساساً اسناد خزانه در مبادلات تعهدی سازمان ها با پیمانکار مورد استفاده قرار نمی گیرد؟ افزود: متأسفانه دستگاه هایی مانند تامین اجتماعی و یا امور مالیاتی حاضر نیستند مطالبات خود را با اسناد خزانه تهاتر کنند که این مساله باید با پیگیری حل و فصل شود. رئیس کمیسیون خدمات فنی، مهندسی، مشاوره ای و عمران اتاق بازرگانی خراسان رضوی با بیان اینکه پذیرش اسناد خزانه توسط سازمان امور مالیاتی و تامین اجتماعی در ازای مطالباتشان مسبوق به سابقه بوده است، اظهار کرد: نباید	جمع بندی جلسه کارگروه تخصصی (کارشناسی) به تاریخ ۱۴۰۳/۰۸/۰۷

حذف تهاتر اسناد خزانه با مطالبات دستگاه‌های اجرایی از جمله تامین اجتماعی و امور مالیاتی در قانون بودجه به یک رویه تبدیل شود.

او یادآور شد: بعضاً مابه‌التفاوت اسناد خزانه با نرخ تنزیل ۱۵ الی ۳۶ درصد است؛ اما سازمان امور مالیاتی این مابه‌التفاوت را جز هزینه‌های جاری پیمانکار شناسایی نمی‌کند و بعضاً پیمانکار باید مالیاتی بابت تنزیل کردن اسناد نیز بپردازد.

وی در بخش دیگری از سخنان خود عنوان کرد: ماهیت صدور خدمات فنی و مهندسی با صدور کالا بسیار متفاوت است. چنان که ممکن است فرآیند ورود به مناقصه، تجهیز کارگاه، تامین نیروی انسانی و... چندین سال به طول بیانجامد؛ لذا پیشنهاد می‌شود تضامین مربوط به مطالبات شرکت‌های خدمات فنی و مهندسی از محل مطالبات دولت از سایر کشورها تامین شود تا چالش‌های مربوط به این حوزه حل و فصل گردد.

وی با اشاره به اینکه متأسفانه چالش‌های پیش روی شرکت‌های خدمات فنی و مهندسی موجب متوقف شدن پروژه‌های عمرانی شده است، یادآور شد: سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی به دلیل تسلط به آیین نامه‌ها و قوانین مربوطه می‌تواند ما را در مسیر حل این چالش‌ها یاری کند.

سپس، غیب دوست، رئیس هیات مدیره انجمن مهندسين مشاور خراسان رضوی در خصوص دستور کار مینی بر «افزایش میزان حفظ قدرت خرید اسناد خزانه» عنوان کرد: از مهمترین و اساسی ترین مشکلات موجود در آیین نامه‌های مربوط به اوراق خزانه اسلامی، عدم تطابق نرخ حفظ قدرت خرید با نرخ تنزیل اوراق در فرابورس است که مشکلات عدیده‌ای را متوجه شرکت‌های مهندسين مشاور و پیمانکار و حتی دستگاه‌های اجرایی می‌نماید. از جمله این مشکلات برای بخش خصوصی، ضرر و زیان بسیار بالای ناشی از مابه‌التفاوت نرخ تنزیل و نرخ حفظ قدرت خرید است که از ۱۶ درصد تا ۴۵ درصد (با توجه به تاریخ سررسید اوراق) می‌رسد. نتیجه این موضوع، رکود پروژه‌های جاری، عدم تمایل به حضور در مناقصات و بلامتکلیفی و در نهایت گران تمام شدن پروژه‌ها برای دستگاه‌های اجرایی است.

وی ادامه داد: حق الزحمه شرکت‌های مهندسين مشاور و پیمانکاران در طرح‌های عمرانی براساس اسناد خزانه پرداخت می‌گردد و از طرفی شرکت‌های مذکور بابت حق بیمه تامین اجتماعی و مالیات به سازمان‌های مرتبط بدهکار می‌باشند. از این رو پیشنهاد می‌شود نخست نرخ حفظ قدرت خرید در اسناد خزانه اسلامی حداقل برابر متوسط نرخ واقعی تنزیل سالانه اوراق در سال قبل در فرابورس در نظر گرفته شود. همچنین، در آیین نامه‌های مربوط به اسناد خزانه، پذیرش اسناد مذکور توسط سازمان تامین اجتماعی و سازمان امور مالیاتی به جای مطالبات آنها از شرکت‌ها پیش‌بینی شود.

وی همچنین یادآور شد: مطالبه ما آن است که اگر دستگاه اجرایی از پیمانکار مطالبه داشت بتوانیم اسناد خزانه دستگاه اجرایی دیگری را با این مطالبات تهاتر کنیم. این در حالی است که در شرایط فعلی سازمان تامین اجتماعی و امور مالیاتی صرفاً اوراق خزانه مربوط به همان پروژه را می‌پذیرند و از پذیرش اسناد خزانه پروژه‌های دیگر سرباز می‌زنند.

تهاتر مطالبات دستگاه‌های و موسسات عمومی پیمانکاران با اسناد خزانه در قانون بودجه پیش بینی شده است

اسماعیلی، کارشناس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان نیز در این رابطه یادآور شد: دولت در آیین نامه اجرایی تبصره ۵ ماده واحده قانون بودجه ۱۴۰۲ به صراحت اشاره دارد که تمامی دستگاه‌های اجرایی اعم از سازمان امور مالیاتی، تامین اجتماعی و... موظف به پذیرش اسناد خزانه در قبال مطالباتشان هستند.

وی افزود: سازمان برنامه و بودجه موافق کاهش تفاوت نرخ تنزیل با قدرت خرید اسناد خزانه است؛ کاهش تفاوت نرخ تنزیل و قدرت خرید اسناد مستلزم ابلاغ از سوی مراجع کشوری است. ما این مساله را به تهران منعکس کردیم و منتظر پاسخ هستیم.

«جلال رضایی»، رئیس هیات مدیره انجمن شرکت‌های ساختمانی و تاسیساتی خراسان رضوی نیز اظهار کرد: از آنجا که برخی از پیمانکاران از گذشته اسناد خزانه را با قدرت خرید ۲۰.۵ درصد دریافت کردند و پس از این نیز پیمانکاران دیگری این اسناد را با همین قدرت خرید دریافت می‌کنند، به نظر می‌رسد ابتدا باید عدد تفاوت نرخ تنزیل و قدرت خرید را مدنظر قرار دهیم و آن گاه از دولت تقاضا کنیم در خصوص تفاوت میان ۲۰.۵ درصد تا ۳۲ درصد به منظور جبران ضرر و زیان‌های ناشی از آن بخشنامه‌ای صادر کند.

وی افزود: در حال حاضر چالش اصلی پیمانکاران شرکت‌های خدمات فنی و مهندسی با سازمان امور مالیاتی است؛ چنان که این سازمان نه در گذشته و نه در حال حاضر، اسناد خزانه را تحت هیچ شرایطی از شرکت‌های خدمات فنی و مهندسی نمی‌پذیرد؛ اما در گذشته بودجه‌ای در این زمینه تعریف شده بود و امور مالیاتی بر اساس آن تهاتر را انجام می‌داد. در سال گذشته پیمانکاران پرداخت‌های مالیاتی خود را به صورت نقد پرداخت کرده و نتوانستند از طریق تهاتر اقدام کنند. شنیده‌ها حاکی از آن است که امسال ردیف بودجه‌ای برای تهاتر در این رابطه در نظر گرفته شده که امید می‌رود مصوب شود. حال باید استان خراسان رضوی به جد پیگیر سهم خود در این رابطه باشد.

وی خاطرنشان کرد: متأسفانه سازمان تامین اجتماعی بابت افزایش لیست و یا جرایم از پیمانکار مطالبه پرداخت نقدی دارد، در صورتی که این جرایم نیز ماهیتاً متأثر از قرارداد با دولت و اسناد خزانه است حال سوال اینجاست چرا باید این جرایم به صورت نقدی پرداخت شود؟ حل این مساله نیاز به تدبیر دارد.

«وجیهه آرمانی»، نماینده اداره کل امور اقتصادی و دارایی خراسان رضوی اظهار کرد: در گذشته سازمان امور مالیاتی مطالبات خود را با اسناد خزانه تهاتر می‌کرده و ظاهراً بدهی‌ها و درخواست‌ها در یک سامانه به ثبت می‌رسیده است؛ اما در حال حاضر برای سازمان امور مالیاتی بخشنامه‌ای صادر نشده و گویا ردیف بودجه‌ای بابت این مساله پیش بینی نشده است.

لحاظ تهاتر اسناد خزانه با مطالبات دستگاه‌های اجرایی در قانون بودجه ضروری است

«مهدی وطن پرست»، رئیس گروه تولید استاندارد خراسان رضوی عنوان کرد: از آنجا که پرداخت مطالبات شرکت‌های خدمات فنی و مهندسی در قانون بودجه به صورت لایحه است، توصیه می‌شود تا بار دیگر تهاتر اسناد خزانه با سازمان‌هایی مانند دارایی و تامین اجتماعی در این قانون لحاظ گردد. همچنین از آنجا که پذیرش اسناد خزانه توسط

دستگاه‌های تامین اجتماعی و امور مالیاتی با نرخ اسمی بعید به نظر می‌رسد، لذا باید پیشنهاد جامع تری در این حوزه مطرح شود تا مورد پذیرش دستگاه‌های اجرایی قرار بگیرد.

خندان دل، رئیس کمیسیون خدمات فنی، مهندسی، مشاوره‌ای و عمران اتاق بازرگانی خراسان رضوی نیز در این باره تصریح کرد: سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی به دلیل تسلط به آیین نامه‌ها و قوانین مربوط می‌تواند ما را در مسیر حل این چالش‌ها یاری کند. استدلال‌ات بخش خصوصی برای حل این چالش‌ها منطقی و به جا است. از آن جا که امور مالیاتی قطعا از چهارچوب‌های استاندارد برای ارائه گزارشات استفاده می‌کند تا این مسائل به نتایج مطلوب برسد، تقاضا می‌شود این سازمان، چهارچوب‌های مورد نظر خود را در اختیار کمیسیون خدمات فنی و مهندسی قرار دهد تا مبانی اطلاعاتی را در قالب پروپوزال دستگاه‌های اجرایی مربوطه مطرح کنیم. در واقع کمیسیون خدمات فنی و مهندسی در قالب چهارچوب مشخص و با ادبیات مشترک با دستگاه‌های اجرایی متقاضی حل چالش‌های این حوزه است.

دستگاه‌های استانی دارای نماینده در جلسه:

دفتر هماهنگی امور سرمایه گذاری و اشتغال استانداری خراسان رضوی، سازمان مدیریت و برنامه ریزی، اداره کل امور اقتصادی و دارایی خراسان رضوی، کمیسیون هماهنگی بانکها، خانه صنعت، معدن و تجارت استان، کمیسیون خدمات فنی، مهندسی، مشاوره ای و عمران اتاق، انجمن مدیران صنایع خراسان رضوی، انجمن مهندسان مشاور خراسان رضوی، انجمن صنفی کارفرمایی شرکتهای ساختمانی و تاسیساتی خراسان رضوی، کانون انجمن های صنفی کارفرمایی صنایع خراسان رضوی.

جمع بندی مورد توافق اعضا:

ضمن طرح در جلسه شورا پیشنهاد گردد برای حفظ قدرت خرید در اسناد خزانه اسلامی و کاهش تفاوت نرخ نزول با قدرت خرید حداقل برابر متوسط نرخ واقعی تنزیل سالانه اوراق در سال قبل در فرابورس در نظر گرفته شود. پس از بحث و تبادل نظر با توجه به اینکه (بخشنامه جبران آثار ناشی از نوسانات نرخ تنزیل اسناد خزانه اسلامی) و سایر موارد مطرح شده به صورت مشترک در سایر استانها نیز وجود دارد، مقرر گردید (بخشنامه جبران آثار ناشی از نوسانات نرخ تنزیل اسناد خزانه اسلامی) و سایر موضوعات در جلسه مشترک دبیرخانه های شرق مطرح گردد.

شورا مقرر نماید:

- برای حفظ قدرت خرید در اسناد خزانه اسلامی و کاهش تفاوت نرخ نزول با قدرت خرید حداقل برابر متوسط نرخ واقعی تنزیل سالانه اوراق در سال قبل در فرابورس در نظر گرفته شود.
- در آیین نامه‌های مربوط به اسناد خزانه، پذیرش اسناد مذکور توسط سازمان تامین اجتماعی و سازمان امور مالیاتی جایگزین مطالبات آنها از شرکت‌ها پیش‌بینی شود.

پیشنهادهات

• اداره کل امور اقتصادی و دارایی ظرف مدت یک هفته موضوع احیاء جزء ۱ و ۲ بند (ث) تبصره ۶ قانون بودجه ۱۴۰۲ و برنامه ششم توسعه، ظرفیت لازم برای تهاثر مطالبات بنگاه های اقتصادی از دولت با شبکه بانکی، بیمه ای، مالیاتی و.. را از طریق وزارت اقتصاد پیگیری نماید. • با توجه به اینکه (بخشنامه جبران آثار ناشی از نوسانات نرخ تنزیل اسناد خزانه اسلامی) و سایر موارد مطرح شده به صورت مشترک در سایر استانها نیز وجود دارد (بخشنامه جبران آثار ناشی از نوسانات نرخ تنزیل اسناد خزانه اسلامی) از طریق شورای مرکز طرح و پیگیری شود. • در قرارداد پروژه های جدید نرخ حفظ قدرت خرید بصورت شناور متناسب با نرخ تابلو فرابورس ایران تعیین گردد. • در قرارداد پروژه های در حال انجام مابه التفاوت نرخ تنزیل اوراق براساس بخشنامه حفظ قدرت خرید با نرخ تنزیل در فرابورس در قالب بخشنامه جبران آثار ناشی از نوسانات نرخ تنزیل اوراق خزانه ابلاغ گردد. (مشابه بخشنامه نرخ ارز بصورت شناور) • طبق آئین نامه های مربوط به اسناد خزانه پذیرش اسناد مذکور توسط سازمان تامین اجتماعی و سازمان امور مالیاتی به جای مطالبات آنها از شرکت ها تاکید گردد.	
۱- نامه شماره ۱۴۰۳/۲۹۳۱/ص مورخ ۱۴۰۳/۰۷/۱۸ کمیسیون فنی مهندسی و مشاوره ای و عمران اتاق بازرگانی استان ۲- صورتجلسه سی و هشتمین نشست دبیرخانه شورای گفت و گو مورخ ۱۴۰۳/۰۸/۰۷ ۳- نامه شماره ۵۶۹۲۱۶ مورخ ۱۴۰۳/۱۱/۰۳ سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان	فهرست مستندات و مدارک پشتوانه

شناسه	رویه اجرایی	تاریخ تهیه گزارش	۱۴۰۴/۰۲/۰۸
عنوان موضوع	حذف امتیاز سابقه کاری بیش از ۱۵ سال برای شرکت ها در سامانه ساجات و ایجاد درگاه در سامانه جامع تشخیص صلاحیت جهت انجام آمایش و پایش پرونده های رتبه بندی شرکت های عضو انجمن		
مرجع طرح موضوع	کمیسیون فنی مهندسی و مشاوره ای و عمران اتاق بازرگانی		
شرح موضوع	کمیسیون خدمات فنی، مهندسی، مشاوره ای و عمران اتاق بازرگانی خراسان رضوی در نامه ۱۴۰۳/۲۹۳۱/ص مورخ ۱۴۰۳/۰۷/۱۸ مشکلات شرکت های مهندسان مشاور و پیمانکاران در حوزه نظام فنی و اجرایی را منعکس نمودند. برابر مطالعات و تحقیقات در بخشنامه های تشخیص صلاحیت پیمانکاران، سوابق کاری قبل از ۱۵ سال لحاظ نمی شود و صرفاً در صورتی که تغییری در اعضای هیات مدیره صورت نگرفته باشد، ۵ درصد به ضریب سابقه کار اضافه می گردد. بعلاوه انجام تشخیص صلاحیت صرفاً بدون نظر انجمن ها توسط سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور صورت می گیرد و انجمن ها هیچ نقشی در پایش و آمایش و تعیین رتبه پیمانکاران و مهندسين مشاور ندارند. در اتحادیه های صنفی این مسئولیت مشترکاً به عهده اتحادیه و دستگاه اجرایی مرتبط است. سامانه ساجات در واقع همان سامانه جامع هوشمند تشخیص صلاحیت عوامل نظام فنی و اجرایی می باشد که سال ۱۳۸۸ توسط سازمان برنامه و بودجه کشور راه اندازی شد. اشخاص ذی نفع می توانند از طریق سامانه ساجات، رتبه بندی شرکت خود را ثبت و دریافت نمایند. به عبارتی این سامانه مراحل دریافت رتبه را سریع و شفاف کرده است. اخذ رتبه بالاتر در پیمانکاری به معنای توانایی شرکت در انجام پروژه های بزرگ تر و پیچیده تر است و می تواند نقطه عطفی در جذب سرمایه و پروژه های جدید باشد. مراجع صدور رتبه پیمانکاران، مانند سامانه جامع تشخیص صلاحیت عوامل نظام فنی و اجرایی کشور (ساجات)، به شرکت ها رتبه های بین ۱ تا ۵ اختصاص می دهند. این رتبه ها بر اساس معیارهایی همچون امکانات فنی، توان اجرایی، و تعداد نیروهای متخصص در شرکت تعیین می شوند. شرکت هایی که امکانات فنی و نیروی متخصص بیشتری دارند، شانس بیشتری برای دریافت رتبه های بالاتر (رتبه ۱ تا ۳) خواهند داشت. در مقابل، اگر شرکتی تنها حداقل معیارهای تعیین شده توسط مراجع مربوطه را برآورده کند، ممکن است پایین ترین رتبه یعنی رتبه ۵ را کسب کند. در این فرآیند، افراد امتیازآور در شرکت نقش کلیدی در تعیین رتبه آن دارند. این افراد، متخصصانی هستند که با دارا بودن مدارک تحصیلی مرتبط، تجربه کاری کافی و مهارت های فنی بالا، امتیازات قابل توجهی به شرکت اعطا می کنند. آنها معمولاً شامل مهندسان، متخصصان فنی و مدیران با تجربه هستند که توانایی های فنی و اجرایی آن ها تأثیر مستقیم بر رتبه بندی شرکت دارد. هرچه تعداد این افراد در یک شرکت بیشتر و سطح تخصص آن ها بالاتر باشد، شانس شرکت برای دریافت رتبه های بالاتر افزایش می یابد. بنابراین، برای کسب رتبه بهتر شرکت های پیمانکاری و توانایی رقابت در پروژه های بزرگ، شناسایی و تأمین نیروهای فنی مجرب و توانمند از اهمیت ویژه ای برخوردار است. این افراد به عنوان سرمایه های انسانی یک شرکت محسوب می شوند و نقش مهمی در موفقیت آن ایفا می کنند. به عبارت ساده تر، هرچه شرکت شما افراد متخصص و با تجربه		

بیشتری داشته باشد، به عنوان یک شرکت قوی تر و توانمندتر شناخته می شود و در نتیجه، شانس بیشتری برای برنده شدن در مناقصه ها و کسب پروژه های بزرگ را خواهد داشت. لذا موضوع در چهل و سومین نشست دبیرخانه شورای گفت و گو که بصورت مشترک با دبیرخانه های شرقی برگزار گردید بررسی شد.	
• مطابق ماده ۲ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار دولت مکلف است در مراحل بررسی موضوعات مربوط به محیط کسب و کار برای اصلاح و تدوین مقررات و آیین نامه ها، نظر کتبی اتاق ها و آن دسته از تشکلهای ذی ربطی که عضو اتاقها نیستند، اعم از کارفرمایی و کارگری را درخواست و بررسی کند و هرگاه لازم دید آنان را به جلسات تصمیم گیری دعوت نماید. در حال حاضر انجام تشخیص صلاحیت صرفا بدون نظر انجمن ها توسط سازمان برنامه و بودجه کشور صورت می گیرد و انجمن ها هیچ نقشی در پایش و آمایش و تعیین رتبه پیمانکاران و مهندسين مشاور ندارند که می بایست این مساله با اخذ نظر بخش ذینفع انجام گیرد. • هر سازمانی به منظور دستیابی به هدف یا اهدافی خاصی ایجاد می شود و روابط، هماهنگی ها و تخصیص منابع به منظور تحقق همان اهداف در سازمان شکل می گیرند و این نیروی انسانی است که سازمان ها را به اهدافش نزدیک می کند. با توجه به اینکه نیروی انسانی مهمترین منبع هر سازمان می باشد مدیران باید به آموزش و افزایش دانش و توانمند سازی آنان برای اداره امور سازمان توجه کافی و لازم داشته باشند. با توجه به تغییر و تحولات عصر حاضر، سازمان ها به دانش، نظرات و خلاقیت کارکنان نیازمندند، که این امر از طریق برگزاری دوره های آموزش به عنوان یکی از ابزارهای مفید ارتقاء کیفی کارکنان قابل تحقق می باشد. بنابراین برنامه ریزی دقیق آموزش و رعایت فرآیندهای آموزشی در سازمان به شیوه علمی امری حیاتی است.	ایرادات و مشکلات مطروحه
نظرات اعضا حاضر در جلسه کارشناسی در چهل و سومین نشست دبیرخانه شورا: ضرورت احتساب امتیاز سابقه کاری بیش از ۱۵ سال برای شرکت های باتجربه در سامانه ساجات منوچهری، دبیر انجمن شرکت های ساختمانی و تاسیساتی خراسان رضوی در خصوص ضرورت احتساب امتیاز سابقه کاری بیش از ۱۵ سال برای شرکت های باتجربه در سامانه ساجات، عنوان کرد: در بخشنامه های تشخیص صلاحیت پیمانکاران، سوابق کاری قبل از ۱۵ سال لحاظ نمی شود و صرفا در صورتی که تغییری در اعضای هیات مدیره صورت نگرفته باشد، ۵ درصد به ضریب سابقه کار اضافه می شود که این مشکل باعث حذف و خروج پیمانکاران با سابقه از چرخه فعالیت پیمانکاری کشور می گردد. در ادامه لبافی، رئیس دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی استان پیشنهاد کرد: محدودیت سابقه کاری ۱۵ سال در رتبه بندی شرکت ها حذف شود. منوچهری درباره درخواست ایجاد درگاه در سامانه جامع تشخیص صلاحیت جهت انجام آمایش و پایش پرونده های رتبه بندی شرکت های عضو انجمن شرکت های ساختمانی و تاسیساتی نیز، گفت: انجام تشخیص صلاحیت صرفا بدون نظر	جمع بندی جلسه کارگروه تخصصی (کارشناسی) به تاریخ ۱۴۰۳/۰۹/۱۲

انجمن‌ها توسط سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور صورت می‌گیرد و انجمن‌ها هیچ نقشی در پایش و آمایش و تعیین رتبه پیمانکاران و مهندسين مشاور ندارند. در اتحادیه‌های صنفی این مسئولیت مشترکا به عهده اتحادیه و دستگاه اجرایی مرتبط است. به همین خاطر پیشنهاد می‌شود که انجمن‌ها در درگاه سامانه جامع تشخیص صلاحیت، امکان ورود به پایش و آمایش قبل از تصویب رتبه‌بندی داشته باشند.

دستگاه‌های استانی دارای نماینده در جلسه:

حاضرین در جلسه:

خراسان رضوی: سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان خراسان رضوی، اداره کل امور اقتصادی و دارایی خراسان رضوی، معاونت امور مالیاتی خراسان رضوی، معاونت سازمان تامین اجتماعی استان خراسان رضوی، کمیسیون هماهنگی بانکها، رئیس کمیسیون خدمات فنی، مهندسی، مشاوره ای و عمران اتاق، رئیس هیات مدیره و دبیر انجمن صنفی کارفرمایی شرکت‌های ساختمانی و تاسیساتی خراسان رضوی، رئیس هیأت مدیره انجمن مهندسان مشاور خراسان رضوی.

خراسان شمالی:

سازمان مدیریت و برنامه ریزی، معاونت اداره کل امور اقتصادی و دارایی، اداره کل امور مالیاتی، معاونت سازمان تامین اجتماعی، انجمن پیمانکاران عمرانی.

خراسان جنوبی:

دفتر سرمایه گذاری و اشتغال استانداری، سازمان مدیریت و برنامه ریزی، معاونت اداره کل امور اقتصادی و دارایی، سازمان تامین اجتماعی، کمیسیون هماهنگی بانکها، انجمن پیمانکاران عمرانی، رئیس کمیسیون عمران اتاق، رئیس انجمن مهندسان مشاور.

گلستان:

معاونت اداره کل دفتر اقتصادی استانداری، سازمان مدیریت و برنامه ریزی، معاونت اداره کل امور اقتصادی و دارایی، مدیر کل امور مالیاتی، معاونت سازمان تامین اجتماعی، مدیر بانک کشاورزی، رئیس هیات مدیره انجمن پیمانکاران عمرانی، رئیس انجمن مهندسان مشاور، رئیس انجمن انبوه سازان، هیات رئیسه اتاق بازرگانی، مشاور مالیاتی اتاق.

سیستان و بلوچستان:

نماینده انجمن پیمانکاران ساختمانی.

جمع بندی مورد توافق اعضا:

محدودیت سابقه کاری ۱۵ سال در رتبه‌بندی شرکت‌ها حذف شود.

دبیرخانه به شورا پیشنهاد می دهد تا شورا مقرر نماید: محدودیت سابقه کاری ۱۵ سال در رتبه بندی شرکت ها حذف شود. در زمان تصمیم گیری پیرامون رتبه بندی نماینده تشکل ها و اتاق های مرتبط در جلسه با حق رای دعوت بعمل آید. انجمن های مهندسان مشاور و پیمانکاران در درگاه سامانه جامع تشخیص صلاحیت امکان ورود به پایش و آمایش قبل از تصویب رتبه بندی داشته باشند . با توجه به آنکه پیمانکاران جدید طبق بخشنامه های صادره موظف به گذراندن دوره آموزش ۱۶ ساعته می باشند اما پیمانکاران با سابقه که به دلیل مشکلات شغلی از آئین نامه ها و دانش فنی حرفه ای فاصله گرفته اند لازم است در تمدید و یا ارتقاء پایه موظف به گذراندن این دوره ها گردند . به منظور کاهش مشکلات اجرایی و حقوقی و آشنایی با دانش روز دوره های اجباری (طبق نظر سازمان برنامه و بودجه کشور) جهت پیمانکاران با رتبه های بالاتر نیز دوره های آموزشی در نظر گرفته شود .	پیشنهادهات
۱- نامه شماره ۱۴۰۳/۲۹۳۱/ص مورخ ۱۴۰۳/۰۷/۱۸ کمیسیون فنی مهندسی و مشاوره ای و عمران اتاق بازرگانی استان ۲- صورتجلسه چهل و سومین نشست دبیرخانه شورای گفت و گو مورخ ۱۴۰۳/۰۹/۱۲	فهرست مستندات و مدارک پشتوانه

شناسه	بخشنامه	تاریخ تهیه گزارش	۱۴۰۴/۰۲/۰۸
عنوان موضوع	به روزرسانی و تدوین بخشنامه های مهندسیین مشاور		
مرجع طرح موضوع	کمیسیون فنی مهندسی و مشاوره ای و عمران اتاق بازرگانی		
شرح موضوع	حسب دریافت نامه شماره ۱۴۰۳/۲۹۳۱/ص مورخ ۱۴۰۳/۰۷/۱۸ کمیسیون خدمات فنی، مهندسی، مشاوره ای و عمران اتاق بازرگانی خراسان رضوی پیرامون مشکلات شرکت های مهندسان مشاور و پیمانکاران در حوزه نظام فنی و اجرایی در دبیرخانه شورای گفت و گو مورد بررسی قرار گرفت. برخی از بخشنامه های مرتبط با حوزه فعالیت شرکت های مشاور بسیار قدیمی بوده و یا منقضی شده است. بنابراین ضرورت دارد سازمان برنامه و بودجه کشور، در جهت به روز کردن و ابلاغ آن ها اقدام کند. آخرین بخشنامه حق الزحمه طراحی و مطالعات ساختمان مربوط به سال ۱۳۷۰ می باشد و جداول آن پاسخگوی نیاز فعلی نیست و از طرفی کاربرد آن در سال ۱۳۸۹ محدود شده است، آخرین بخشنامه حق الزحمه مطالعات پروژه های راه مربوط به سال ۱۳۸۹ می باشد و منقضی شده است، آخرین بخشنامه حق الزحمه مطالعات آب مربوط به سال ۱۳۸۴ بوده و کاربرد آن محدود شده است و جداول آن پاسخگوی مبالغ اجرای پروژه ها نیست. بخشنامه حق الزحمه طراحی پلهای راه و راه آهن و حق الزحمه طراحی تونل مربوط به سال ۸۳ است و جداول آن پاسخگوی مبالغ اجرای پروژه ها نیست. در بخش مطالعات و طراحی نفت و گاز و حوزه طراحی و مهندسی برق بخشنامه حق الزحمه وجود ندارد. در خصوص حذف پیشنهاد قیمت های نامناسب و جلوگیری از رقابت ناسالم بخشنامه ی کاربردی وجود ندارد و نیاز به ابلاغ چنین بخشنامه ای بسیار ضروری است (بخشنامه ۱۰۰/۴۹۸۳۴ مورخ ۱۳۸۹/۰۷/۰۳ به هیچ عنوان کارایی ندارد). روش پرداخت حق الزحمه پروژه ها با اسناد خزانه اسلامی به هیچ عنوان با نوع خدمات و پرداخت های مهندسیین مشاور تناسب ندارد، لذا ضروری است سازمان برنامه و بودجه کشور نسبت به تجدید نظر و آرایه راهکار در این خصوص اقدام نماید. بخشنامه تعیین حق الزحمه خدمات نظارت (نظارت یکپارچه) مشکلات و معضلات فراوانی برای مهندسیین مشاور و دستگاه های اجرایی فراهم کرده و بروکراسی اداری شدید در رسیدگی به صورت وضعیت ها، از بین بردن استقلال مشاور و وابسته کردن آن به پیمانکار، تعارض منافع، نداشتن کارایی مناسب در همه پروژه ها و ... دارد.		
ایرادات و مشکلات مطروحه	- طبق بند ۲۰ قانون برگزاری مناقصات و آیین نامه اجرایی انتخاب مشاورین ۱۳۸۸ کارفرمایان می بایست قیمت های نامناسب را از فرایند پیشنهادات حذف نمایند اما بخشنامه ی کاربردی در این زمینه وجود ندارد و نیاز به ابلاغ چنین بخشنامه ای بسیار ضروری است.		

- در ارتقای پایه شرکتهای مشاور از ۲ به ۱ طبق تبصره ذیل بند پ ماده ۱۱ آیین نامه تشخیص صلاحیت مشاوران باید یک پروژه بیش از ۷۵ درصد مبلغ پایه حق الزحمه پایه ۱ داشته باشند که در شرایط فعلی اقتصادی و بودجه مطالعات شرکتهای مشاور امکان پذیر نمی باشد.
- بسیاری از بخشنامه ها از قبیل حق الزحمه طراحی و مطالعات ساختمان حق الزحمه طراحی پلهای راه و راه آهن و حق الزحمه طراحی تونل حق الزحمه خدمات نظارت و ... قدیمی است و نیاز به بازنگری وجود دارد.

نظرات اعضا حاضر در جلسه کارشناسی در چهل و سومین نشست دبیرخانه شورا :

در چهل و سومین نشست دبیرخانه شورای گفت و گو موضوع تاکید بر ضرورت به روزرسانی و تدوین بخشنامه های مهندسين مشاور مورد بررسی قرار گرفت.

در بخش دیگری از این جلسه، «عباس غیب دوست»، رئیس هیات مدیره انجمن مهندسين مشاور خراسان رضوی درباره به روزرسانی و تدوین بخشنامه های مهندسين مشاور، اظهار کرد: برخی از بخشنامه های مرتبط با حوزه فعالیت شرکت های مشاور بسیار قدیمی بوده و یا منقضی شده است. بنابراین ضرورت دارد سازمان برنامه و بودجه کشور، در جهت به روز کردن و ابلاغ آن ها اقدام کند.

آخرین بخشنامه حق الزحمه طراحی و مطالعات ساختمان مربوط به سال ۱۳۷۰ می باشد و جداول آن پاسخگوی نیاز فعلی نیست و از طرفی کاربرد آن در سال ۱۳۸۹ محدود شده است، آخرین بخشنامه حق الزحمه مطالعات پروژه های راه مربوط به سال ۱۳۸۹ می باشد و منقضی شده است، آخرین بخشنامه حق الزحمه مطالعات آب مربوط به سال ۱۳۸۴ بوده و کاربرد آن محدود شده است و جداول آن پاسخگوی مبالغ اجرای پروژه ها نیست به همین خاطر پیشنهاد می شود به روزرسانی و تدوین فوری بخشنامه های حق الزحمه طراحی و مطالعات ساختمان، حق الزحمه مطالعات راه، مطالعات رسته آب، طراحی پل های راه و راه آهن، حق الزحمه طراحی تونل، مطالعات و طراحی حوزه نفت و گاز و مطالعات و طراحی حوزه مهندسی برق و نیرو انجام و در سال جاری ابلاغ شود.

وی ادامه داد: نکته دیگر اینکه در خصوص حذف پیشنهاد قیمت های نامناسب و جلوگیری از رقابت ناسالم، طبق بند ۲۰ قانون برگزاری مناقصات و آیین نامه اجرایی انتخاب مشاورین ۱۳۸۸ کارفرمایان باید قیمت های نامناسب را از فرایند پیشنهادات حذف نمایند ولی بخشنامه ای کاربردی در این زمینه وجود ندارد و نیاز به ابلاغ چنین بخشنامه ای بسیار ضروری است. به همین خاطر پیشنهاد می شود که تدوین بخشنامه کاربردی در مورد حذف قیمت های نامناسب در فرایند انتخاب مشاور از نوع گروه اول، لازم الاجرا بوده و ضرورت دارد این بخشنامه تا پایان سال جاری ابلاغ شود.

غیب دوست افزود: روش پرداخت حق الزحمه پروژه ها با اسناد خزانه اسلامی به هیچ عنوان با نوع خدمات و پرداخت های مهندسين مشاور تناسب ندارد چون هزینه های مهندسين مشاور از جنس هزینه های جاری دولت است. ضروری است سازمان برنامه و بودجه کشور نسبت به تجدید نظر و ارائه راهکار در این خصوص اقدام کند. پیشنهاد می شود که تجدید نظر و جایگزینی فرایند پرداخت حق الزحمه های مهندسين مشاور با اوراق خزانه اسلامی با پرداخت نقدی و یا ۷۰

جمع بندی جلسه
کارگروه تخصصی
(کارشناسی) به تاریخ

۱۴۰۳/۰۹/۱۲

درصد نقدی و ۳۰ درصد اوراق خزانه باشد با توجه به ناکارآمدی آن و وجود مشکلات عدیده و گران تمام شدن پروژه‌ها برای دولت، انجام شود.

«انصار» رئیس انجمن مهندسين مشاور استان گلستان بيان کرد: در خصوص به روز پرداخت شدن مطالبات معوق شرکت های مهندسان مشاور، پیشنهاد میشود بخشنامه ای در خصوص پرداخت اصل مطالبات بعلاوه تاخیر تادیه مطابق روال قوه قضاییه، صادر و ابلاغ گردد همچنین در ارتقای پایه شرکتهای مشاور از ۲ به ۱ طبق تبصره ذیل بند پ ماده ۱۱ آیین نامه تشخیص صلاحیت مشاوران باید یک پروژه بیش از ۷۵ درصد مبلغ پایه حق الزحمه پایه ۱ داشته باشند که در شرایط فعلی اقتصادی و بودجه مطالعات شرکتهای مشاور امکان پذیر نمی باشد و پیشنهاد میگردد این تبصره به شکل زیر اصلاح گردد "مجموع قراردادهای متقاضیان پایه یک باید حداقل معادل ۱۲۵ درصد مبلغ پایه حق الزحمه پایه یک باشد".

نمایندگان سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان ها نیز اعلام نمودند: چنانچه تغییراتی در این خصوص اعمال شود بر اساس بخشنامه های جدید اقدام خواهد شد. بعلاوه به روز رسانی موضوعات منطبق با شرایط روز نیز امری ضروری است.

دستگاه های استانی دارای نماینده در جلسه:

حاضرین در جلسه:

خراسان رضوی : سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان خراسان رضوی، اداره کل امور اقتصادی و دارایی خراسان رضوی، معاونت امور مالیاتی خراسان رضوی، معاونت سازمان تامین اجتماعی استان خراسان رضوی، کمیسیون هماهنگی بانکها، رئیس کمیسیون خدمات فنی، مهندسی، مشاوره ای و عمران اتاق، رئیس هیات مدیره و دبیر انجمن صنفی کارفرمایی شرکت های ساختمانی و تاسیساتی خراسان رضوی، رئیس هیأت مدیره انجمن مهندسان مشاور خراسان رضوی.

خراسان شمالی:

سازمان مدیریت و برنامه ریزی، معاونت اداره کل امور اقتصادی و دارایی، اداره کل امور مالیاتی، معاونت سازمان تامین اجتماعی، انجمن پیمانکاران عمرانی .

خراسان جنوبی:

دفتر سرمایه گذاری و اشتغال استانداری ، سازمان مدیریت و برنامه ریزی، معاونت اداره کل امور اقتصادی و دارایی، سازمان تامین اجتماعی، کمیسیون هماهنگی بانکها، انجمن پیمانکاران عمرانی ، رئیس کمیسیون عمران اتاق، رئیس انجمن مهندسان مشاور.

گلستان:

معاونت اداره کل دفتر اقتصادی استانداری، سازمان مدیریت و برنامه ریزی، معاونت اداره کل امور اقتصادی و دارایی، مدیر کل امور مالیاتی، معاونت سازمان تامین اجتماعی، مدیر بانک کشاورزی، رئیس هیات مدیره انجمن پیمانکاران عمرانی، رئیس انجمن مهندسان مشاور، رئیس انجمن انبوه سازان، هیات رئیسه اتاق بازرگانی، مشاور مالیاتی اتاق. سیستان و بلوچستان: نماینده انجمن پیمانکاران ساختمانی . جمع بندی مورد توافق اعضا: با توجه به توافق انجام شده بین بخش خصوصی و دولتی مقرر گردید طبق توافقات زیر موارد بصورت ملی پیگیری شود: ۱- شاخصهای تعدیل با نرخ واقعی تورم منطبق گردد . ۲- شاخص های تعدیل در زمان مناسب یعنی در پایان هر سه ماه (پایان هر فصل) اعلام شود و صحیح تر آن است که به شکل ماهانه اعلام و تخصیص اعتبار و پرداخت نیز به فوریت انجام شود. ۳- حق الزحمه مهندسین مشاور متناسب با نرخ تورم سالانه و افزایش سنواتی حقوق قانون کار مصوب شورای عالی کار منطبق گردد . ۴- با توجه به اینکه سازمان مدیریت و برنامه ریزی سه دوره شش ماهه در خصوص واقعی سازی نرخها از بخش خصوصی استعلام نظر خواسته است لذا ضرورت دارد تشکلهای انجمنهای تخصصی نظرات خود را با اسناد و اطلاعات صحیح به سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان ظرف مدت ۱۰ روز ارسال تا سازمان این اطلاعات را که می تواند در واقعی سازی نرخها مثر باشد به مرکز منعکس نمایند.	
به شورا پیشنهاد می شود: • به روز رسانی و تدوین بخشنامه های حق الزحمه طراحی و مطالعات ساختمان، حق الزحمه مطالعات راه، حق الزحمه مطالعات رسته آب، حق الزحمه طراحی پلهای راه و راه آهن، حق الزحمه طراحی تونل، حق الزحمه مطالعات و طراحی حوزه نفت و گاز، مطالعات و طراحی حوزه مهندسی برق و نیرو و ابلاغ آن در سال جاری صورت گیرد. • تدوین بخشنامه کاربردی در مورد حذف قیمت های نامناسب در فرآیند انتخاب مشاور از نوع گروه اول و لازم الاجرا و ابلاغ آن در سال جاری انجام شود.	پیشنهادهای

• تجدید نظر و جایگزینی فرآیند پرداخت حق الزحمه های مهندسین مشاور و پیمانکاران با اوراق خزانه اسلامی با پرداخت نقدی با توجه به ناکارآمدی آن و وجود مشکلات عدیده و گران تمام شدن پروژه ها برای دولت ضرورت دارد. • حذف و ملغی کردن بخشنامه تعیین حق الزحمه نظارت جدید و ابقا و ابلاغ مجدد بخشنامه نظارت کارگاهی قدیم با توجه به اینکه کارایی بسیار بالایی دارد و از بخشنامه های بدون ایراد بوده و به مدت ۳۰ سال کارایی خود را به اثبات رسانده است.	
۱- نامه شماره ۱۴۰۳/۲۹۳۱/ص مورخ ۱۴۰۳/۰۷/۱۸ کمیسیون فنی مهندسی و مشاوره ای و عمران اتاق بازرگانی استان ۲- صورتجلسه چهل و سومین نشست دبیرخانه شورای گفت و گو مورخ ۱۴۰۳/۰۹/۱۲	فهرست مستندات و مدارک پشتوانه

شناسه	رویه اجرایی	تاریخ تهیه گزارش	۱۴۰۴/۰۲/۰۸
عنوان موضوع	لزوم پرداخت و دراولویت قراردادن مطالبات مهندسین مشاور در پروژه های عمرانی		
مرجع طرح موضوع	کمیسیون فنی مهندسی و مشاوره ای و عمران اتاق بازرگانی - انجمن مهندسین مشاور استان		
شرح موضوع	کمیسیون فنی مهندسی و مشاوره ای و عمران اتاق بازرگانی استان در نامه شماره ۱۴۰۳/۲۹۳۱/ص مورخ ۱۴۰۳/۰۷/۱۸ تعدادی از موانع و مشکلات پیمانکاران، مهندسین و مشاوران را به دبیرخانه شورای گفت و گو منضم به پیشنهادات و مشکلات ارسال نمود. گستردگی جامعه مهندسین و پیمانکاران و چالش های ناشی از تعارضات قانونی، منجر شد طرح این موضوع در دستور کار شورای گفت و گو قرار گیرد. حسب اعلام کمیسیون فنی مهندسی مشاوره ای و عمران اتاق بازرگانی و انجمن مهندسین مشاور عمده هزینه های شرکت های مهندسین مشاور حقوق و دستمزد، اجاره خودرو، هزینه بلیط، مأموریت، هزینه های اجاره دفتر، بهای آب، برق، گاز، تلفن و به طور کلی هزینه هایی از جنس هزینه های جاری دولت است که می بایست ماهانه تسویه شود و پرداخت این هزینه ها با اسناد خزانه اسلامی موجب بروز مشکلات عدیده ای برای آنها شده است. همچنین، تاخیر در پرداخت های قرار دادهای مهندسین مشاور منجر شده است که ضرورت مطالبات شرکت های مشاور مطرح شود. همچنین امکان برآورد مطالبات شرکت های مهندسین مشاور وجود دارد این مساله میبایست توسط شورای برنامه ریزی استان مصوب شود تا میزان مطالبات مشاوران مشخص شده و دستگاه های اجرایی برنامه ریزی لازم را داشته باشند. لذا ضرورت دارد سازمان مدیریت و برنامه ریزی در این خصوص اقدامات لازم را انجام دهد. همچنین شورای برنامه ریزی در خصوص الزام اولویت پرداخت مشاورین مصوبه ای را باید ابلاغ کند. همچنین هر ساله در یکی از بندهای دستورالعمل بودجه سنواتی نیز دستگاه های اجرایی ملزم به اولویت پرداخت دیون خود هستند. بنابراین مطالبات شرکت ها چه در بخش طراحی و نظارت و چه در بخش پیمان با پیشنهاد دستگاه اجرایی در بخش دیون قابل پرداخت است. لذا ضرورت دارد دستگاه های اجرایی این پیشنهاد را طرح نمایند. بعلاوه دستگاه های اجرایی طرف قرارداد با شرکتهای مهندس، باید برای پرداخت دیون خود تامین اعتبار کنند و از این حیث، بند و ماحذی را مشخص نمایند. اگر دستگاه های اجرایی این دیون را در موافقتنامه ها پیش بینی و مصوب کنند، پرداخت مطالبات پیمانکاران به صورت نقدی قابل پرداخت است و محدودیت قانونی ندارد. حال برای آن که دستگاه اجرایی ملزم به رعایت این ضوابط و در اولویت قرار دادن مطالبات پیمانکاران شود، می بایست این مهم در شورای عالی برنامه ریزی استان مصوب شود. بنابراین موضوع در سی و هشتمین جلسه دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی استان خراسان رضوی در سال گذشته بررسی شد.		
ایرادات و مشکلات مطروحه	- علیرغم اینکه ماهیت پروژه ها عمرانی است ولیکن پرداخت های مهندسان مشاور از نوع پرداخت های جاری و حقوق دستمزد است که حسب ضرورت به صورت ماهانه می بایست توسط شرکت های مهندسین مشاور		

و انجمن پرداخت و تسویه گردد و از طرفی عملاً قرارداد مهندسان مشاور به کل پروژه بسیار اندک است (حدود ۲ تا ۵ درصد) است، که می بایست این روند اصلاح گردد. - ضرورت دارد سازمان مدیریت و برنامه ریزی مطالبات مهندسين مشاور در قراردادهای دستگاه های اجرایی با پیمانکاران را مورد بررسی قرار داده و سازو کار اجرایی و جمع بندی نهایی را (سرفصل مطالعات و نظارت از سر فصل هزینه های اجرایی پروژه در موافقت نامه طرح) تفکیک و مجوز های لازم در این خصوص و اولویت پرداخت ها به مهندسين مشاور را جداسازی نماید. - عدم پرداخت دیون دستگاه ها به شرکت های مهندسين مشاور و پیمانکاران و یا تقصیر آنها نیز مشکلات عدیده ای برای این افراد بوجود آورده است. - سازمان مدیریت به عنوان متولی پروژه ها می بایست در دو مرحله به پروژه ها ورود پیدا کند. نخست آن که هنگام مبادله موافقت نامه باید نظارت کافی بر آن داشته باشد و دوم آن که در امکان تخصیص های سه ماهه اولویت باید بر پرداخت دیون باشد.	
نظرات اعضا حاضر در جلسه کارشناسی در دومین نشست دبیرخانه شورا: سی و هشتمین جلسه دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی استان با دستور کار بررسی مشکلات شرکت های مهندسين مشاور و پیمانکاران فنی و اجرایی در حوزه ساختمان و مدیریت و برنامه ریزی پیرامون مباحث «نحوه پرداخت و در اولویت قرار دادن مطالبات مهندسين مشاور» برگزار شد. پرداخت مطالبات شرکت های مشاور در اولویت قرار گیرد «عباس غیب دوست»، رئیس هیات مدیره انجمن مهندسين مشاور خراسان رضوی نیز درباره نحوه پرداخت و در اولویت قراردادن مطالبات مهندسين مشاور یادآور شد: عمده هزینه های شرکت های مهندسين مشاور حقوق و دستمزد، اجاره خودرو، هزینه بلیط، مأموریت، هزینه های اجاره دفتر، بهای آب، برق، گاز، تلفن و به طور کلی هزینه هایی از جنس هزینه های جاری دولت است که می بایست ماهانه تسویه شود و پرداخت این هزینه ها با اسناد خزانه اسلامی موجب بروز مشکلات عدیده ای برای آنها شده است. از این رو پیشنهاد می شود، نخست در قوانین و ضوابط و بخشنامه های مربوطه برای پرداخت های دستگاه اجرایی به مهندسين مشاور، حداقل ۷۰ درصد نقدی و حداکثر ۳۰ درصد به صورت اسناد خزانه اسلامی پیش بینی گردد. همچنین، پرداخت مطالبات شرکت های مشاور در اولویت قرار گیرد که راهکار پیشنهادی در این خصوص، جدا کردن سرفصل مطالعات و نظارت، از سر فصل هزینه های اجرایی پروژه در موافقت نامه طرح است. غیب دوست افزود: اگر سازمان مدیریت به عنوان متولی در ۲ گام به این حوزه ورود پیدا کند این مساله قابل حل است؛ نخست آن که هنگام مبادله موافقت نامه باید نظارت کافی بر آن داشته باشد و دوم آن که در امکان تخصیص های سه ماهه اولویت باید بر پرداخت دیون باشد. اولویت پرداخت مطالبات مشاورین مستلزم مصوبه شورای برنامه ریزی استان است	جمع بندی جلسه کارگروه تخصصی (کارشناسی) به تاریخ ۱۴۰۳/۰۸/۰۷

در ادامه، «محمد غنی آبادی»، رئیس گروه مشاوران و پیمانکاران سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان یادآور شد: از آنجا که پروژه ماهیت عمرانی دارد و مشاوره بخشی از فرآیند پیدایش یک پروژه است؛ لذا نمی‌توان این مقوله را در قسمت هزینه‌های جاری دولت قرار داد. با این حال، اگر پیش بینی دستگاه‌های اجرایی صحیح باشد و تخصیص‌ها بر اساس این پیش بینی صورت بگیرد، مساله پرداخت نقدی مطالبات پیمانکاران قابل حل است؛ چرا که رقم دستمزد مشاورین در مقابل اجرای پروژه بسیار اندک است؛ از این رو به نظر می‌رسد پرداخت ۷۰ درصدی این دستمزدها به صورت نقدی امکان پذیر باشد.

وی اظهار کرد: امکان برآورد مطالبات شرکت‌های مهندسين مشاور وجود دارد این مهم باید توسط شورای برنامه‌ریزی استان مصوب شود تا میزان مطالبات مشاوران مشخص شده و دستگاه‌های اجرایی برنامه‌ریزی لازم را داشته باشند. این مهم با همکاری سازمان مدیریت قابل تحقق است.

غنی آبادی اظهار کرد: اگر شورای برنامه‌ریزی در خصوص الزام اولویت پرداخت مشاورین مصوبه‌ای ابلاغ کند، در این رابطه نیز چالشی نخواهد بود. چنان که هر ساله در یکی از بندهای دستورالعمل بودجه سنواتی نیز دستگاه‌های اجرایی ملزم به اولویت پرداخت دیون خود هستند. بنابراین مطالبات شرکت‌ها چه در بخش طراحی و نظارت و چه در بخش پیمان با پیشنهاد دستگاه اجرایی در بخش دیون قابل پرداخت است. منتها دستگاه‌های اجرایی باید این پیشنهاد را مطرح کنند.

محدودیت قانونی برای پرداخت نقدی مطالبات شرکت‌های پیمانکار وجود ندارد

در بخش دیگری از نشست، «حامد اسماعیلی»، نماینده سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان افزود: دستگاه‌های اجرایی طرف قرارداد با شرکت‌های مهندسی، باید برای پرداخت دیون خود تامین اعتبار کنند و از این حیث، بند و مابندی را مشخص نمایند. اگر دستگاه‌های اجرایی این دیون را در موافقتنامه‌ها پیش بینی و مصوب کنند، پرداخت مطالبات پیمانکاران به صورت نقدی قابل پرداخت است و محدودیت قانونی ندارد. حال برای آن که دستگاه اجرایی ملزم به رعایت این ضوابط و در اولویت قرار دادن مطالبات پیمانکاران شود، می‌بایست این مهم در شورای عالی برنامه‌ریزی استان مصوب شود.

لبافی، رئیس دبیرخانه شورای گفت‌وگوی استان در جمع بندی دستور کار نخست یادآور شد: طبیعی است دستگاه‌های دولتی (اعم از تامین اجتماعی و سازمان امور مالیاتی) و موسسات عمومی غیردولتی مانند شهرداری و... بایستی اسناد خزانه، در قبال مطالبات خود بپذیرند. سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان می‌تواند این مهم را در دبیرخانه شورای برنامه‌ریزی استان مورد بررسی قرار داده و سازوکارها و جمع بندی آن‌ها را در اختیار مرکز قرار دهد. علاوه بر این، از آنجا که رقم دستمزد مشاوران به نسبت کل پروژه بسیار ناچیز است، شورای برنامه‌ریزی استان سازو کار اولویت پرداخت مطالبات مهندسين مشاور را در قراردادهای دستگاه‌های اجرایی با پیمانکاران فراهم نماید.

دستگاه‌های استانی دارای نماینده در جلسه:

دفتر هماهنگی امور سرمایه گذاری و اشتغال استانداری خراسان رضوی، سازمان مدیریت و برنامه ریزی، اداره کل امور اقتصادی و دارایی خراسان رضوی، کمیسیون هماهنگی بانکها، خانه صنعت، معدن و تجارت استان، کمیسیون خدمات فنی، مهندسی، مشاوره ای و عمران اتاق، انجمن مدیران صنایع خراسان رضوی، انجمن مهندسان مشاور خراسان رضوی، انجمن صنفی کارفرمایی شرکتهای ساختمانی و تاسیساتی خراسان رضوی، کانون انجمن های صنفی کارفرمایی صنایع خراسان رضوی.

جمع بندی مورد توافق اعضا:

- نظر به اینکه اسناد و مدارک موجود نشان می دهد علیرغم اینکه ماهیت پروژه ها عمرانی است و لیکن پرداخت های مهندسان مشاور از نوع پرداخت های جاری و حقوق دستمزد است که حسب ضرورت به صورت ماهانه می بایست توسط شرکت های مهندسین مشاور و انجمن پرداخت و تسویه گردد و از طرفی عملاً قرارداد مهندسان مشاور به کل پروژه بسیار اندک است (حدود ۲ تا ۵ درصد) است، لذا با توجه به آنچه در مذاکرات مندرج در صورتجلسه آمده است، مقرر گردید :

الف) سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان با طرح موضوع در شورای برنامه ریزی و توسعه استان اولویت پرداخت های جاری و مطالبات مهندسین مشاور در قراردادهای دستگاههای اجرایی با پیمانکاران را مورد بررسی قرار داده و سازو کار اجرایی و جمع بندی نهایی را (سرفصل مطالعات و نظارت از سرفصل هزینه های اجرایی پروژه در موافقتنامه طرح) تفکیک و مجوز های لازم در این خصوص و اولویت پرداخت ها به مهندسین مشاور جداسازی شود.

ب) علاوه بر بند الف، با تاکید و ابلاغ سازمان مدیریت و برنامه ریزی، پرداخت دیون دستگاهها به شرکت های مهندسین مشاور و پیمانکاران و یا تقسیط آنها نیز در اولویت قرار گیرد.

ت) سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان ظرف مدت یک هفته موضوع آیین نامه اجرایی تبصره ۵ ماده واحده قانون بودجه ۱۴۰۲ که به موجب آن تمامی دستگاههای اجرایی اعم از سازمان امور مالیاتی، تامین اجتماعی و... موظف به پذیرش اسناد خزانه در قبال مطالباتشان شده اند، در خصوص چگونگی پذیرش اسناد خزانه در قبال مطالباتشان در سال ۱۴۰۳ (اعم بانکی، مالیاتی، شهرداریها، تامین اجتماعی، شرکت های خدمات رسان اعم از گاز، آب، برق و... مورد بررسی قرار داده و در این ارتباط اعلام نظر نمایند.

شورا مقرر نماید:

نظر به اینکه اسناد و مدارک موجود نشان می دهد علیرغم اینکه ماهیت پروژه ها عمرانی است و لیکن پرداخت های مهندسان مشاور از نوع پرداخت های جاری و حقوق دستمزد است که حسب ضرورت به صورت ماهانه می بایست توسط شرکت های مهندسین مشاور و انجمن پرداخت و تسویه گردد و از طرفی عملاً قرارداد مهندسان مشاور به کل پروژه بسیار اندک است (حدود ۲ تا ۵ درصد) است، لذا با توجه به آنچه در مذاکرات مندرج آمده است:

پیشنهادهات

الف) سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان با طرح موضوع در شورای برنامه ریزی و توسعه استان اولویت پرداخت های جاری و مطالبات مهندسين مشاور در قراردادهای دستگاه های اجرایی با پیمانکاران را مورد بررسی قرار داده و سازو کار اجرایی و جمع بندی نهایی را (سرفصل مطالعات و نظارت از سر فصل هزینه های اجرایی پروژه در موافقتنامه طرح) تفکیک و مجوز های لازم در این خصوص و اولویت پرداخت ها به مهندسين مشاور جداسازی شود. ب) علاوه بر بند الف، با تاکید و ابلاغ سازمان مدیریت و برنامه ریزی، پرداخت دیون دستگاه ها به شرکت های مهندسين مشاور و پیمانکاران و یا تقسیط آنها نیز در اولویت قرار گیرد. ت) سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان ظرف مدت یک هفته موضوع آیین نامه اجرایی تبصره ۵ ماده واحده قانون بودجه ۱۴۰۲ که به موجب آن تمامی دستگاه های اجرایی اعم از سازمان امور مالیاتی، تامین اجتماعی و... موظف به پذیرش اسناد خزانه در قبال مطالباتشان شده اند، در خصوص چگونگی پذیرش اسناد خزانه در قبال مطالباتشان در سال ۱۴۰۳ اعم بانکی، مالیاتی، شهرداریها، تامین اجتماعی، شرکت های خدمات رسان اعم از گاز، آب، برق و... مورد بررسی قرار داده و در این ارتباط اعلام نظر نمایند و در صورت لزوم موضوع از سازمان برنامه و بودجه تا حصول نتیجه پیگیری شود.	
۱- نامه شماره ۱۴۰۳/۲۹۳۱/ص مورخ ۱۴۰۳/۰۷/۱۸ کمیسیون فنی مهندسی و مشاوره ای و عمران اتاق بازرگانی استان ۲- آیین نامه اجرایی تبصره ۵ ماده واحده قانون بودجه ۱۴۰۲ ۳- صورتجلسه سی و هشتمین نشست دبیرخانه شورای گفت و گو مورخ ۱۴۰۳/۰۸/۰۷	فهرست مستندات و مدارک پشتوانه

شناسه	قانون - رویه اجرایی	تاریخ تهیه گزارش	۱۴۰۴/۰۲/۰۸
عنوان موضوع	ضرورت تسری ماده ۴۱ قانون تامین اجتماعی در قراردادهای مهندسیین مشاور و پیمانکار		
مرجع طرح موضوع	کمیسیون فنی مهندسی و مشاوره ای و عمران اتاق بازرگانی - انجمن مهندسیین مشاور استان		
شرح موضوع	کمیسیون فنی مهندسی و مشاوره ای و عمران اتاق بازرگانی استان در نامه شماره ۱۴۰۳/۲۹۳۱/ص مورخ ۱۴۰۳/۰۷/۱۸ تعدادی از موانع و مشکلات پیمانکاران، مهندسیین و مشاوران را به دبیرخانه شورای گفت و گو منضم به پیشنهادات و مشکلات ارسال نمود. نظر به اهمیت موضوع و گستردگی جامعه مهندسیین دبیرخانه شورای گفت و گو موضوع را در دستور کار قرار داد. در ماده ۴۱ قانون تامین اجتماعی مصوب سال ۱۳۵۴ عنوان شده است مواردی که نوع کار ایجاب کند سازمان می تواند به پیشنهاد هیئت مدیره و تصویب شورایعالی سازمان نسبت مزد را به کل کار انجام یافته تعیین و حق بیمه متعلق را به همان نسبت مطالبه و وصول نماید. با این حال، با توجه به اینکه ضرایب تعیین شده بر اساس مصوبات سال ۱۳۷۰ شورای عالی تأمین اجتماعی است و با تحولات محیط کسب و کار و تغییر الگوهای قراردادی همخوانی ندارد، این ضرایب در بسیاری از موارد (از جمله قراردادهای مهندسیین مشاور و پیمانکاران) نامتناسب و غیرواقعی است. همچنین فرایند الکترونیکی شدن فرآیندهای بیمه ای و امکان رصد دقیق پرداخت ها از طریق سامانه های سازمان، نیاز به محاسبه حق بیمه بر اساس نسبت مزد به کل کار را منتفی ساخته است. علاوه بر آن تداوم اجرای این ماده در قراردادهای مهندسیین مشاور نه تنها به ارائه لیست های غیرواقعی منجر می شود، بلکه بار اداری و مالی غیرضروری را به کارفرمایان تحمیل می کند. لذا، با استناد به اصول تناسب قوانین با شرایط روز و رفع موانع تولید و اشتغال، ضرورت دارد قراردادهای مهندسیین مشاور و پیمانکاران از شمول ماده ۴۱ قانون تامین اجتماعی خارج شود تا حق بیمه این گروه بر اساس حقوق واقعی پرداختی محاسبه گردد تا شفافیت مالی افزایش یافته و از گزارش دهی غیردقیق جلوگیری شود. این اصلاح نه تنها رویه های اداری را تسهیل می کند، بلکه همسو با سیاست های بهبود فضای کسب و کار و بهره وری اقتصادی خواهد بود. مضاف بر آن در ماده ۱۱ قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی مصوبه سال ۱۳۹۸ نیز به صراحت عنوان شده: «کلیه دستگاه های موضوع ماده (۲) این قانون که طرف قرارداد با پیمانکاران، مهندسان مشاور و سازندگان می باشند مکلفند مالیات، عوارض، حق بیمه و بیمه بیکاری مربوط به هر صورت وضعیت را ظرف مدت حداکثر دو ماه پس از دریافت صورت وضعیت پرداخت کنند در غیر این صورت دستگاه مذکور علاوه بر پرداخت اصل مالیات، عوارض، حق بیمه و بیمه بیکاری متعلق، جریمه های مربوط به آن را نیز پرداخت می کند». این ماده در بخشنامه تنقیح و تلخیص ضوابط بیمه ای مقاطعه کاران نیز آمده است و بخش خصوصی خواستار اجرایی شدن آن است؛ در این ماده پروژه های عمرانی و غیرعمرانی تفکیک نشده است. لذا ماده مذکور مشمول تمامی پروژه هاست.		

بنابراین موضوع در سی و هفتمین جلسه دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی استان خراسان رضوی در سال گذشته بررسی شد. پس از برگزاری جلسه اداره کل تامین اجتماعی در پاسخ به تصمیمات منعکس شده در نامه شماره ۸۰۰/۱۴۰۳/۳۷۵۱۲ مورخ ۱۴۰۳/۰۹/۲۰ اعلام نمود در خصوص اصلاح ضرایب حق بیمه پروژه های عمرانی و عدم تسری ماده ۴۱ به کل پیمان ها از جمله قراردادهای مهندسی مشاور ضرایب پروژه های پیمانکاری بر اساس نسبت مزد به کل کار و توسط شورای عالی تامین اجتماعی در سال ۷۰ تعیین گردیده که وفق دادنامه های متعدد دیوان عدالت اداری، ضرایب موصوف تاکنون تایید گردیده است و اصلاح ضرایب وفق ماده ۴۱ قانون تامین اجتماعی، مستلزم تصویب شورای عالی سازمان (هیأت امنای سازمان) خواهد بود. ضمن آنکه وفق ماده ۱۳ قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی مصوب ۱۳۹۸/۰۲/۱۵ کلیه دستگاه های موضوع ماده ۲ این قانون که طرف قرارداد با پیمانکاران، مهندسیان مشاور و سازندگان میباشند مکلفند مالیات، عوارض حق بیمه و بیمه بیکاری مربوط به هر صورت وضعیت را ظرف مدت حداکثر دو ماه پس از دریافت صورت وضعیت پرداخت کنند در غیر این صورت دستگاه مذکور علاوه بر پرداخت اصل مالیات عوارض حق بیمه و بیمه بیکاری متعلق جریمه های مربوط به آن را نیز پرداخت می کند. همچنین طبق بخشنامه شماره ۹۴/۱۷۴۷۳۳ مورخ ۱۳۹۴/۰۷/۲۲ سازمان برنامه و بودجه از تاریخ ابلاغ بخشنامه مذکور در طرح ها و پروژه هایی که مشمول بخشنامه شماره ۵۴/۲۸۰۰-۶۷۷۲-۱ مورخ ۱۳۶۴/۰۶/۲۸ می شوند چنانچه دستگاههای اجرایی حداکثر پس از یک ماه از تأیید صورتحساب مهندسان مشاور یا صورت وضعیت پیمانکاران نسبت به پرداخت آنها اقدام نمایند باید بلافاصله نسبت به واریز نمودن حق بیمه صورت حساب یا صورت وضعیت به حساب سازمان تامین اجتماعی اقدام نمایند؛ در غیر این صورت چنانچه مشاور یا پیمانکار به دلیل تاخیر دستگاه اجرایی مشمول جریمه دیرکرد در پرداخت حق بیمه و بیمه بیکاری کارکنان شاغل شود دستگاه اجرایی موظف به پرداخت اصل حق بیمه و جرایم حاصل از دیرکرد پرداخت آن خواهد بود لیکن آن بخش از اقدامات مطالباتی شامل اعلام بدهی رسیدگی به اعتراض پیمانکار وفق مواد (۴۲) و (۴۳) قانون تامین اجتماعی به طرفیت پیمانکار و اقدامات اجرایی ماده (۵۰) قانون تامین اجتماعی در این خصوص می بایست علیه واگذارنده کار انجام پذیرد بر این اساس انجام عملیات اجرایی ماده اخیرالذکر از مقاطعه کاران منتفی میباشد. لذا همانطور که اشاره شد موضوع مطروحه صرفا در خصوص طرح های عمرانی مصداق داشته و قابل تسری به طرحهای غیر عمرانی نمی باشد و در خصوص طرح های غیر عمرانی پیگیری مطالبات می بایست از پیمانکار وفق ماده ۵۰ قانون صورت پذیرد لذا ضرورت دارد مراتب به کلیه دستگاههای اجرایی جهت رعایت ماده (۱۳) قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی مصوب ۱۳۹۸/۰۲/۱۵ ابلاغ تا مشکل پیمانکاران و شرکت های مهندسی مشاور تا حد زیادی برطرف گردد.	
- وفق ماده ۱۳ قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی مصوب ۱۳۹۸/۰۲/۱۵ کلیه دستگاه های موضوع ماده ۲ این قانون که طرف قرارداد با پیمانکاران، مهندسیان مشاور و سازندگان میباشند مکلفند مالیات، عوارض حق بیمه و بیمه بیکاری مربوط به هر صورت وضعیت را ظرف مدت حداکثر دو ماه پس از دریافت صورت وضعیت پرداخت کنند در غیر این صورت دستگاه مذکور علاوه بر پرداخت اصل مالیات عوارض حق بیمه و بیمه بیکاری متعلق جریمه های مربوط به آن را نیز پرداخت می کند. اما در حال حاضر دستگاه های طرف قرار داد این موضوع را رعایت ننموده و مهندسین و پیمانکاران می بایست بدون آنکه صورت وضعیت ها پرداخت شود مطالبات تامین اجتماعی را پرداخت نمایند.	ایرادات و مشکلات مطروحه

- ضرورت دارد مطابق ماده ۱۳ قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی مصوب ۱۳۹۸/۰۲/۱۵ پرداخت مطالبات در زمان موعود صورت گرفته و چنانچه به هر دلیل دستگاه طرف قرار داد قادر به پرداخت نبود ضرورت دارد پیمانکار از پرداخت مطالبات مبرا باشد. - بر اساس بخشنامه شماره ۹۴۰۱۷۴۷۳۳ مورخ ۱۳۹۴/۰۷/۲۲ سازمان برنامه و بودجه از تاریخ ابلاغ این بخشنامه در طرح ها و پروژه هایی که مشمول بخشنامه شماره ۱-۶۷۷۲-۵۴۰۲۸۰۰ مورخ ۱۳۶۴/۰۶/۲۸ می شوند چنانچه دستگاههای اجرایی حداکثر پس از یک ماه از تأیید صورتحساب مهندسان مشاور یا صورت وضعیت پیمانکاران نسبت به پرداخت آنها اقدام نمایند باید بلافاصله نسبت به واریز نمودن حق بیمه صورت حساب یا صورت وضعیت به حساب سازمان تامین اجتماعی اقدام نمایند؛ در غیر این صورت چنانچه مشاور یا پیمانکار به دلیل تاخیر دستگاه اجرایی مشمول جریمه دیرکرد در پرداخت حق بیمه و بیمه بیکاری کارکنان شاغل شود دستگاه اجرایی موظف به پرداخت اصل حق بیمه و جرایم حاصل از دیر کرد پرداخت آن خواهد بود که در حال حاضر توسط دستگاه های اجرایی انجام نمی شود. - ضرایب تعیین شده بر اساس مصوبات سال ۱۳۷۰ شورای عالی تأمین اجتماعی است و با تحولات محیط کسب و کار و تغییر الگوهای قراردادی همخوانی ندارد، این ضرایب در بسیاری از موارد (از جمله قراردادهای مهندسین مشاور و پیمانکاران) نامتناسب و غیرواقعی است. - الکترونیکی شدن فرآیندهای بیمه ای و امکان رصد دقیق پرداختها از طریق سامانه های سازمان، نیاز به محاسبه حق بیمه بر اساس نسبت مزد به کل کار را منتفی ساخته است. - تداوم اجرای این ماده در قراردادهای مهندسین مشاور نه تنها به ارائه لیست های غیرواقعی منجر می شود، بلکه بار مالی و اداری غیر ضرور تحمیل می نماید.	
نظرات اعضا حاضر در جلسه کارشناسی در دومین نشست دبیرخانه شورا: در سی و هفتمین جلسه دبیرخانه شورای گفت و گو موضوعات مهندسین مشاور و پیمانکاران بررسی شد. غیب دوست، رئیس هیات مدیره انجمن مهندسین مشاور خراسان رضوی در خصوص دستور کار این نشست مبنی بر عدم تسری ماده ۴۱ قانون تامین اجتماعی در قراردادهای مهندسین مشاور و پیمانکار اظهار کرد: متن ماده ۴۱ قانون تامین اجتماعی به صراحت اشاره دارد: «در مواردی که نوع کار ایجاب کند سازمان می تواند به پیشنهاد هیئت مدیره و تصویب شورای عالی سازمان نسبت مزد را به کل کار انجام یافته تعیین و حق بیمه متعلق را به همان نسبت مطالبه و وصول نماید». حال با توجه به اینکه ضرایب اعلامی ماده ۴۱ قانون مصوب سال ۱۳۷۰ شورای عالی تامین اجتماعی است و با عنایت به تغییر محیط کسب و کار در حال حاضر و تغییر نحوه انجام کار، ضرایب تعیین شده برای حق بیمه قراردادهای نامتناسب است، از طرفی با الکترونیکی شدن بیمه پردازی و کنترل آن از طریق سامانه های سازمان، ضرورتی بر محاسبه حق بیمه بر اساس نسبت مزد به کل کار نیست، بنابراین می بایست قراردادهای مهندسین مشاور از شمول	جمع بندی جلسه کارگروه تخصصی (کارشناسی) به تاریخ ۱۴۰۳/۰۷/۳۰

ماده ۴۱ خارج شود. عدم تسری ماده ۴۱ قانون تامین اجتماعی در قراردادهای مهندسين مشاور و پیمانکار می تواند از یکسو مانع از ارائه لیست غیرواقعی شود و از سوی دیگر مشکلات کارفرمایان را کاهش دهد.

وی افزود: متأسفانه گاهی مصوبات شورای گفت و گو یا به شعب ارجاع نمی شود و یا این که شعب به طور مستقل عمل می کند. به طور مثال سازمان تامین اجتماعی کشور در خصوص ماده ۳۶ قانون تامین اجتماعی ابلاغیه ای ارسال کرد تا لیست بیمه توسط تامین اجتماعی پذیرفته شود اما متأسفانه قانون اجرایی نمی شود. حداقل ۱۰ شرکت مشاور این مساله را به ما منعکس کردند که شعب در پاسخ به شرکت های مشاور عنوان کرده که ۲ ماه حق بیمه از سوی کارفرما ارسال نشده است.

غیب دوست افزود: ماده ۳۶ تکلیف قانونی در جهت دفاع از منافع کارگر است و اگر کارفرما قادر به پرداخت لیست حق بیمه نیست قصوری متوجه کارگر نیست. لذا اگر کارفرما نمی تواند حق بیمه را پرداخت کند تامین اجتماعی باید لیست را بپذیرد. این مهم تکلیف قانونی است که کماکان اجرایی نمی شود.

وی ادامه داد: ماده ۱۱ قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی مصوبه سال ۱۳۹۸ نیز به صراحت عنوان می کند: «کلیه دستگاه های موضوع ماده (۲) این قانون که طرف قرارداد با پیمانکاران، مهندسان مشاور و سازندگان می باشند مکلفند مالیات، عوارض، حق بیمه و بیمه بیکاری مربوط به هر صورت وضعیت را ظرف مدت حداکثر دو ماه پس از دریافت صورت وضعیت پرداخت کنند در غیر این صورت دستگاه مذکور علاوه بر پرداخت اصل مالیات، عوارض، حق بیمه و بیمه بیکاری متعلق، جریمه های مربوط به آن را نیز پرداخت می کند». این ماده در بخشنامه تنقیح و تلخیص ضوابط بیمه ای مقاطعه کاران نیز آمده است و بخش خصوصی خواستار اجرایی شدن آن است؛ در این ماده پروژه های عمرانی و غیرعمرانی تفکیک نشده است. لذا ماده مذکور مشمول تمامی پروژه ها است و تامین اجتماعی نباید این ماده قانونی را تفسیر به رای کند.

تامین اجتماعی نباید رأساً اختیار مسدودسازی حساب پیمانکار را داشته باشد

در ادامه این نشست، «جلال رضایی»، رئیس انجمن شرکت های ساختمانی و تاسیساتی خراسان رضوی یادآور شد: دولت، مطالبه پیمانکاران را سر موعد مقرر پرداخت نمی کند اما در مقابل تامین اجتماعی از پیمانکار مطالبه حق بیمه دارد که در صورت عدم پرداخت حق بیمه از سوی پیمانکار، حساب وی مسدود می شود. پیمانکار نیز به منظور پرداخت حق بیمه مجبور به تعدیل نیروی کار است که این مساله در تضاد با اشتغالزایی است.

وی خاطرنشان کرد: از آن جا که تمام امور الکترونیکی است در صورت مسدودسازی حساب، پیمانکار دیگر نمی تواند ضمانتنامه بانکی دریافت کند. لذا پیشنهاد می شود تامین اجتماعی دیگر اختیار مسدودسازی حساب پیمانکار را نداشته باشد مگر آن که این مساله در هیات های تجدیدنظر مصوب شود. همچنین پیمانکار باید حق اعتراض و تنفس داشته باشد.

امکان پرداخت حق بیمه از محل مطالبات پیمانکار از کارفرما

صبحی: تمامی بدهی ها قابلیت طرح در هیات های بدوی و تشخیص را ندارند، چرا که بعضا لیست بدهی مقطوع و قطعی است و قابلیت اعتراض ندارد. بر همین اساس ظرف ۴۸ ساعت پس از اخطار در صورت عدم پرداخت حق بیمه، حکم به مرحله اجرا می رسد.

وی یادآور شد: خارج کردن حساب از مسدودی، چالش های بسیاری دارد؛ لذا پیمانکار در مرحله قبل از اخطار و مسدودی حساب می تواند به تامین اجتماعی مراجعه کند تا ما این مساله را به اداره اجرایات منتقل می کنیم تا تقاضای پیمانکار مبنی بر اخذ حق بیمه از واگذارکننده در دستور کار قرار بگیرد. قطعاً این مهم به تمام شعب استان ابلاغ می شود.

پرداخت حق بیمه از محل مطالبات پیمانکار از کارفرما منوط به همکاری دستگاه واگذارکننده است

خلیقی، نماینده اداره کل تامین اجتماعی خراسان رضوی نیز عنوان کرد: عدم تسری ماده ۴۱ قانون تامین اجتماعی در قراردادهای مهندسين مشاور و پیمانکار، خارج از حیطه اختیارات مدیران استان است؛ چرا که مصوبات مجلس شورای اسلامی را نمی توان تغییر داد. این که پیمانکاران و مهندسين مشاور خواستارند تا دفاترشان در حیطه کارگاه های ثابت حسابرسي شود مورد پذیرش تامین اجتماعی است اما تامین اجتماعی نمی تواند ضرایب را حذف کند یا کاهش دهد. با این حال اداره کل تامین اجتماعی مطالبات بخش خصوصی را از تهران پیگیری خواهد کرد.

وی یادآور شد: بعضی از شرکت های مهندسين مشاور با تفکری مبنی بر داشتن یک سال فرصت واریز، پرداخت حق بیمه را به آخر سال موکول می کنند و با توجه به وضعیت اقتصادی موجود، این حق بیمه ها انباشته شده و چاره ای جز مسدودسازی حساب نیست. لذا تامین اجتماعی نمی تواند از مطالبه قانونی خود امتناع کند.

لبافی در جمع بندی مباحث دستور کار سوم یادآور شد: به نظر می رسد تعیین ضرایب حق بیمه تامین اجتماعی نباید در پروژه های عمرانی از یک منطقه به منطقه دیگر متفاوت باشد؛ چرا که نیروی کار در این پروژه ها یکسان است اما در حال حاضر این ضرایب تفاوت فاحشی را در حق بیمه ایجاد می کند. لذا اداره کل تامین اجتماعی باید در جهت اصلاح این قانون پیشنهادات اصلاحی را به مرکز منعکس کند تا قوانین مغل کسب و کار حذف شوند.

وی ادامه داد: علاوه بر این، تامین اجتماعی قبل از مسدودسازی حساب پیمانکاران باید این مساله را با دستگاه واگذارکننده پروژه مطرح کند تا حق بیمه از محل مطالبات پیمانکار از کارفرما کسر شود. ناگفته نماند ماده ۳۶ قانون تامین اجتماعی نیز تکلیف قانونی است؛ لذا بایستی برای اجرای شدن این ماده و تقسیت حق بیمه نیز ادله لازم توسط متقاضی تقسیت ارائه شود تا امکان تصمیم گیری توسط تامین اجتماعی فراهم گردد.

دستگاه های استانی دارای نماینده در جلسه:

دفتر هماهنگی امور سرمایه گذاری و اشتغال استانداری خراسان رضوی، اداره کل تامین اجتماعی استان خراسان رضوی، خانه صنعت، معدن و تجارت استان خراسان رضوی، کمیسیون خدمات فنی، مهندسی، مشاوره ای و عمران اتاق، کمیسیون کار و تامین اجتماعی اتاق، انجمن مدیران صنایع خراسان رضوی، انجمن مهندسان مشاور خراسان

رضوی، کانون انجمن های صنفی کارفرمایی صنایع خراسان رضوی، انجمن صنفی کارفرمایی شرکتهای ساختمانی و تاسیساتی خراسان رضوی.

جمع بندی مورد توافق اعضا:

با توجه به اینکه ضرایب اعلامی ماده ۴۱ قانون مصوب ۱۳۷۰/۱/۲۴ شورای عالی تامین اجتماعی می باشد و با عنایت به تغییر محیط کسب و کار در حال حاضر و تغییر نحوه انجام کار، ضرایب تعیین شده برای حق بیمه قراردادهای نامتناسب است، از طرفی با الکترونیکی شدن بیمه پردازی و کنترل آن از طریق سامانه های سازمان، ضرورتی بر محاسبه حق بیمه بر اساس نسبت مزد به کل کار نمی باشد و بنابراین می بایست قراردادهای مهندسیین مشاور از شمول ماده ۴۱ خارج شود.

طبق ماده ۴۱ قانون تأمین اجتماعی: در مواردی که نوع کار ایجاب کند سازمان می تواند به پیشنهاد هیئت مدیره و تصویب شورای عالی سازمان نسبت مزد را به کل کار انجام یافته تعیین و حق بیمه متعلق را به همان نسبت مطالبه و وصول نماید.

همچنین طبق ماده ۱۱ قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور (مصوب ۱۳۹۸/۰۴/۰۲) سازمان تامین اجتماعی موظف است حق بیمه قراردادهای و پیمانهای غیر عمرانی (غیر تملک دارایی سرمایه ای) پیمانکاران و یا پیمانکاران طراحی و ساخت دارای کارگاههای صنعتی، خدماتی، تولیدی و یا فنی و مهندسی ثابت را که موضوع پیمان (با مصالح یا بدون مصالح) در کارگاه های ثابت پیمانکار و توسط کارکنان شاغل در آن کارگاه ها انجام می شود را بر مبنای صورت مزد یا حقوق ماهیانه کارکنان یا بازرسی انجام شده، محاسبه و وصول نموده و مفاصاحساب قرارداد یا پیمان را صادر کند. در مواردی که در این گونه قراردادهای و پیمانها عملیات اجرائی شامل ساخت توأم با یکپارچه سازی، سرهم بندی (مونتاژ)، نصب، نظارت، بازرسی، آزمون و راه اندازی، آموزش، نگهداری و تعمیر و خدمات پس از فروش توسط کارکنان شاغل همان کارگاه در کل طرح (پروژه) کارفرما انجام شود، به طریق فوق اقدام و مفاصاحساب قرارداد (پیمان) را صادر کند. محاسبه و در این «نسبت مزد به کل کار انجام یافته» مطالبه حق بیمه بر اساس روش قراردادهای و پیمانها ممنوع است.

تبصره - در صورتی که پیمانکاران و یا پیمانکاران طراحی و ساخت برای اجرای قراردادهای و یا پیمانهای صدر این ماده از کارگاه های غیر ثابت استفاده کنند، منحصراً حق بیمه این بخش از پیمان و یا قرارداد مشمول روش مذکور (بر مبنای صورت مزد یا حقوق ماهیانه) عمل نشده و بر اساس روشهای قانونی مربوطه محاسبه خواهد شد.

- نظر به اینکه دستمزد نیروی کار که مبنای پرداخت حق بیمه می باشد در هریک از شهرها یکسان بوده و تابع مکان های خاصی در شهرها نمی باشد و از طرفی طبیعی است حق بیمه می بایست براساس درصدی از مزد توسط تامین اجتماعی دریافت شود و تعیین ضرایب حق بیمه تامین اجتماعی نباید در پروژه های عمرانی از یک منطقه به منطقه دیگر متفاوت باشد؛ چرا که نیروی کار در این پروژه ها یکسان است اما در حال حاضر این ضرایب

تفاوت فاحشی را در حق بیمه و مشکلاتی را برای کارفرمایان ایجاد می نماید حتی در برخی مواقع مانع از ارائه لیست واقعی می شود لذا پیشنهاد می گردد: - اداره کل تامین اجتماعی استان طبق ماده ۱۱ قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور(مصوب ۱۳۹۸/۰۴/۰۲)، پیشنهادات اصلاحی در خصوص عدم تسری ماده ۴۱ به کل پیمانها از جمله قراردادهای مهندسیین مشاور را به مرکز منعکس تا در جهت کاهش و تعدیل ضرایب حق بیمه تامین اجتماعی بازنگری لازم صورت گیرد. - طبق ماده ۳۶ قانون تامین اجتماعی کارفرما مسئول پرداخت حق بیمه سهم خود و بیمه شده به سازمان می باشد و مکلف است در موقع پرداخت مزد یا حقوق و مزایا سهم بیمه شده را کسر نموده و سهم خود را بر آن افزوده به سازمان تأدیه نماید. در صورتی که کارفرما از کسر حق بیمه سهم بیمه شده خودداری کند شخصاً مسئول پرداخت آن خواهد بود تأخیر کارفرما در پرداخت حق بیمه یا عدم پرداخت آن رافع مسئولیت و تعهدات سازمان در مقابل بیمه شده نخواهد بود. لذا در خصوص مسدودسازی حساب پیمانکاران، تامین اجتماعی قبل از مسدودسازی مساله را با دستگاه واگذارکننده پروژه مطرح تا حق بیمه از محل مطالبات پیمانکار از کارفرما کسر شود. بایستی برای اجرایی شدن این ماده و تقسیط حق بیمه ادله لازم توسط متقاضی تقسیط ارائه شود تا امکان تصمیم گیری توسط اداره کل تامین اجتماعی استان فراهم گردد.	
دبیرخانه شورا با جمع بندی جميع جهات به شورا پیشنهاد می نماید: - اداره کل تامین اجتماعی استان طبق ماده ۱۱ قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور(مصوب ۱۳۹۸/۰۴/۰۲)، پیشنهادات اصلاحی در خصوص عدم تسری ماده ۴۱ به کل پیمانها از جمله قراردادهای مهندسیین مشاور را به مرکز منعکس تا در جهت کاهش و تعدیل ضرایب حق بیمه تامین اجتماعی بازنگری لازم صورت گیرد. - طبق ماده ۳۶ قانون تامین اجتماعی کارفرما مسئول پرداخت حق بیمه سهم خود و بیمه شده به سازمان می باشد و مکلف است در موقع پرداخت مزد یا حقوق و مزایا سهم بیمه شده را کسر نموده و سهم خود را بر آن افزوده به سازمان تأدیه نماید. در صورتی که کارفرما از کسر حق بیمه سهم بیمه شده خودداری کند شخصاً مسئول پرداخت آن خواهد بود تأخیر کارفرما در پرداخت حق بیمه یا عدم پرداخت آن رافع مسئولیت و تعهدات سازمان در مقابل بیمه شده نخواهد بود. لذا در خصوص مسدودسازی حساب پیمانکاران، تامین اجتماعی قبل از مسدودسازی مساله را با دستگاه واگذارکننده پروژه مطرح تا حق بیمه از محل مطالبات پیمانکار از کارفرما کسر شود. بایستی برای اجرایی شدن این ماده و تقسیط حق بیمه ادله لازم توسط متقاضی تقسیط ارائه شود تا امکان تصمیم گیری توسط اداره کل تامین اجتماعی استان فراهم گردد.	پیشنهادهات

۱- نامه شماره ۱۴۰۳/۲۹۳۱/ص مورخ ۱۴۰۳/۰۷/۱۸ کمیسیون فنی مهندسی و مشاوره ای و عمران اتاق بازرگانی استان ۲- ماده ۴۱ قانون تامین اجتماعی عنوان شده است مصوب سال ۱۳۵۴ ۳- ماده ۱۱ قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی مصوبه سال ۱۳۹۸ ۴- نامه شماره ۱۴۰۳/۳۷۵۱۲/ص مورخ ۱۴۰۳/۰۹/۲۰ اداره کل تامین اجتماعی استان ۵- ماده ۴۱ قانون مصوب ۱۳۷۰/۱/۲۴ شورای عالی تامین اجتماعی ۶- بخشنامه شماره ۹۴،۱۷۴۷۳۳ مورخ ۱۳۹۴،۰۷،۲۲ سازمان برنامه و بودجه	فهرست مستندات و مدارک پشتوانه
---	--------------------------------------

شناسه	رویه اجرایی	تاریخ تهیه گزارش	۱۴۰۴/۰۲/۰۸
عنوان موضوع	مشکلات مربوط به عدم تطبیق شاخص های تعدیل با تورم واقعی و نیز تاخیر در ابلاغ بخشنامه های مرتبط		
مرجع طرح موضوع	کمیسیون فنی مهندسی و مشاوره ای و عمران اتاق بازرگانی		
شرح موضوع	حسب دریافت نامه شماره ۱۴۰۳/۲۹۳۱/ص مورخ ۱۴۰۳/۰۷/۱۸ کمیسیون خدمات فنی، مهندسی، مشاوره ای و عمران اتاق بازرگانی خراسان رضوی پیرامون مشکلات شرکت های مهندسان مشاور و پیمانکاران در حوزه نظام فنی و اجرایی در دبیرخانه شورای گفت و گو مورد بررسی قرار گرفت. باتوجه به شرایط اقتصادی جامعه و افزایش قیمت ها، پیمانکاران خواستار تطبیق شاخص های تعدیل با تورم واقعی جامعه هستند تا قیمت های تعدیل به صورت واقعی ابلاغ شود. شاخص های بانک مرکزی و تورم در بازار مشخص است و هم اکنون نرخ های تعدیل با نرخ بازار تطابق ندارد. به همین خاطر ضرورت دارد بخشنامه های مرتبط با این موارد در زمان مناسب ابلاغ و شاخص های تعدیل در پایان هر سه ماه (پایان هر فصل) اعلام گردد. مطابق بررسی های صورت گرفته کلیه تشکلهای پیمانکاری به کمبود شاخص های تعدیل در سه ماهه سوم و چهارم سال گذشته معترض بوده و علاوه بر این انتظار داشتند تعدیل های سال جاری نیز به زودی اعلام شود. اما درنهایت از طرف سازمان برنامه و بودجه ناهماهنگی هایی در این مسیر ایجاد شده که موضوع را دچار چالش نموده است. فعالان حوزه پیمان کاری معتقدند اگر شاخص های تعدیل کنترل نشود، پیمانکاران نمی توانند پروژه را به اتمام برسانند و درنهایت بار مالی بیشتری بر پیمانکاران تحمیل خواهد شد. ضمن آنکه همین سیاست دولت منجر به نگرانی پیمانکاران از استمرار ناعادلانه بودن شاخص های آتی می شود.		
ایرادات و مشکلات مطروحه	- علیرغم پیگیری های مکرر پیمانکاران در خصوص انطباق ضرائب تعدیل با ضرائب تورم واقعی اختلاف زیادی وجود دارد. - عدم هم نشانی هر کدام از فهرست بهای سالهای گذشته بعضا تعدیل آنها با فهرست بهای سال جاری وجود دارد. - تاخیر در ابلاغ شاخص های تعدیل و کاهش شدید نقدینگی در پروژه ها - علیرغم اینکه شرکت های مهندسین مشاور در پرداخت حقوق و مزایای پرسنل خود تابع قانون کار هستند و این موضوع در بخشنامه های حق الزحمه نظارت سازمان برنامه و بودجه نیز تاکید شده است، لیکن افزایش سنواتی حق الزحمه های مهندسین مشاور هیچ تناسبی با نرخ تورم و همچنین افزایش سنواتی حقوق و دستمزد قانون کار ندارد. - شاخص تورم اعلامی توسط بانک مرکزی در بازه ۱۰ ساله از سال ۱۳۹۲ تا ۱۴۰۲، مشاهده می شود که افزایش تورم ۱۴۰۰ درصد (۱۴ برابر) شده و با بررسی افزایش حقوق و دستمزد مصوب شورای عالی کار		

مشاهده می گردد که در بازه ۱۰ ساله از سال ۱۳۹۲ تا ۱۴۰۲ حقوق و دستمزد قانون کار ۱۱ برابر شده در صورتیکه که حق الزحمه عوامل نظارت مهندسیین مشاور ۹ برابر شده که مغایرت با قانون کار دارد. - عدم انطباق شاخص ها با قیمت های واقعی بازار در بخش تأمین مصالح، دستمزدها، کرایه ماشین آلات و غیره، علاوه بر این منطبق نبودن شاخص های اعلامی با نرخ هایی که از سوی بانک مرکزی اعلام می شود به عنوان یکی از مواردی که تولید مشکل می کند، مطرح است.	
نظرات اعضا حاضر در جلسه کارشناسی در چهل و سومین نشست دبیرخانه شورا : در چهل و سومین نشست دبیرخانه شورای گفت و گو موضوع مشکلات مربوط به عدم تطبیق شاخص های تعدیل با تورم واقعی و نیز تاخیر در ابلاغ بخشنامه های مرتبط مورد بررسی قرار گرفت. «حسین احمدی»، رئیس هیئت مدیره انجمن شرکت های ساختمانی و تاسیساتی خراسان رضوی با اشاره به مشکلات مربوط به عدم تطبیق «شاخص های تعدیل آحاد بها» با تورم واقعی و نیز تاخیر در ابلاغ بخشنامه های این حوزه اختصاص داد و افزود: باتوجه به شرایط اقتصادی جامعه و افزایش قیمت ها، پیمانکاران خواستار تطبیق شاخص های تعدیل با تورم واقعی جامعه هستند تا قیمت های تعدیل به صورت واقعی ابلاغ شود. شاخص های بانک مرکزی و تورم در بازار مشخص است و هم اکنون نرخ های تعدیل با نرخ بازار تطابق ندارد. به همین خاطر ضرورت دارد بخشنامه ها در زمان مناسب ابلاغ و شاخص های تعدیل در پایان هر سه ماه (پایان هر فصل) اعلام گردد. همچنین پیشنهاد می شود که شاخص های تعدیل با توجه به شرایط به صورت ماهانه ابلاغ شود و حق الزحمه مهندسیین مشاور نیز، با نرخ تورم سالانه و افزایش سنواری حقوق قانون کار مصوب شورای عالی کار، منطبق گردد. «مریم محروقی» معاون مجامع و تشکل های خراسان شمالی بیان کرد: نکته ای که پیرامون موضوع چالش های شاخص های تعدیل پیمانکاران حوزه نظام فنی و اجرایی بایستی به آن پرداخته شود این است که این موضوع برای تمامی استان ها مشترک است و لذا باید مدت زمان بررسی ۶ ماهه به ماهانه یا فصلی تغییر یابد. «امید اکبرزاده» دبیر انجمن پیمانکاران عمرانی خراسان شمالی پیشنهاد داد در صورت امکان شاخص های تعدیل به صورت ماهانه و در صورتی که به دلیل تورم حال حاضر این امکان وجود نداشت بصورت حداکثر سه ماهه شاخص ها ابلاغ گردد. «مرتضی مقری» رئیس کمیسیون عمران اتاق بازرگانی خراسان جنوبی نیز بیان نمود ابلاغ شاخص های تعدیل بصورت دوره سه ماهه در آخر ماه بعد باشد. «محمود انصار» رئیس انجمن مهندسیین مشاور استان گلستان در اینخصوص پیشنهاد داد: زمانیکه مدت مطالعات طولانی می شود و تاخیرات مشاور مجاز می باشد بخشنامه ای در خصوص پرداخت تعدیل حق الزحمه صادر و ابلاغ گردد.	جمع بندی جلسه کارگروه تخصصی (کارشناسی) به تاریخ ۱۴۰۳/۰۹/۱۲

در ادامه، «علی لطیفی»، مدیر نظام فنی و اجرایی و دبیرخانه شورای فنی سازمان مدیریت و برنامه ریزی خراسان جنوبی نیز که به صورت برخط با این نشست در ارتباط بود، عنوان کرد: یکی از چالش‌های اساسی در این حوزه، تهیه و تدوین شاخص‌ها در مرکز کشور است و متأسفانه از سایر استان‌ها نظرخواهی صورت نمی‌گیرد. این موضوع باید از طریق شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی مرکز پیگیری شود. ولی انجمن‌ها و سندیکا می‌توانند با ارسال به موقع اطلاعات به سازمان مدیریت و برنامه ریزی جهت ابلاغ در این زمینه همکاری نمایند.

«حامد اسماعیلی»، نماینده سازمان مدیریت و برنامه ریزی خراسان رضوی نیز افزود: در صورتی که این موضوع در شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی کشور با حضور مسئولین کشوری مطرح گردد، چالش برطرف خواهد شد؛ با توجه به اینکه سازمان مدیریت و برنامه ریزی سه دوره شش ماهه استعلام اخذ نموده است لذا ضرورت دارد تشکلهای و انجمن‌های تخصصی نظرات خود را با اسناد و اطلاعات صحیح به سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان ارسال تا سازمان این اطلاعات را که می‌تواند در واقعی سازی شاخص‌های تعدیل مشمر ثمر باشد به مرکز منعکس نمایند.

دستگاه‌های استانی دارای نماینده در جلسه:

حاضرین در جلسه:

خراسان رضوی: سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان خراسان رضوی، اداره کل امور اقتصادی و دارایی خراسان رضوی، معاونت امور مالیاتی خراسان رضوی، معاونت سازمان تامین اجتماعی استان خراسان رضوی، کمیسیون هماهنگی بانکها، رئیس کمیسیون خدمات فنی، مهندسی، مشاوره ای و عمران اتاق، رئیس هیات مدیره و دبیر انجمن صنفی کارفرمایی شرکت‌های ساختمانی و تاسیساتی خراسان رضوی، رئیس هیأت مدیره انجمن مهندسان مشاور خراسان رضوی.

خراسان شمالی:

سازمان مدیریت و برنامه ریزی، معاونت اداره کل امور اقتصادی و دارایی، اداره کل امور مالیاتی، معاونت سازمان تامین اجتماعی، انجمن پیمانکاران عمرانی.

خراسان جنوبی:

دفتر سرمایه گذاری و اشتغال استانداری، سازمان مدیریت و برنامه ریزی، معاونت اداره کل امور اقتصادی و دارایی، سازمان تامین اجتماعی، کمیسیون هماهنگی بانکها، انجمن پیمانکاران عمرانی، رئیس کمیسیون عمران اتاق، رئیس انجمن مهندسان مشاور.

گلستان:

معاونت اداره کل دفتر اقتصادی استانداری، سازمان مدیریت و برنامه ریزی، معاونت اداره کل امور اقتصادی و دارایی، مدیر کل امور مالیاتی، معاونت سازمان تامین اجتماعی، مدیر بانک کشاورزی، رئیس هیات مدیره انجمن پیمانکاران عمرانی، رئیس انجمن مهندسان مشاور، رئیس انجمن انبوه سازان، هیات رئیسه اتاق بازرگانی، مشاور مالیاتی اتاق.

سیستان و بلوچستان: نماینده انجمن پیمانکاران ساختمانی . جمع بندی مورد توافق اعضا: با توجه به توافق انجام شده بین بخش خصوصی و دولتی مقرر گردید طبق توافقات زیر موارد بصورت ملی پیگیری شود: ۱- شاخصهای تعدیل با نرخ واقعی تورم منطبق گردد . ۲- شاخص های تعدیل در زمان مناسب یعنی در پایان هر سه ماه (پایان هر فصل) اعلام شود و صحیح تر آن است که به شکل ماهانه اعلام و تخصیص اعتبار و پرداخت نیز به فوریت انجام شود. ۳- حق الزحمه مهندسین مشاور متناسب با نرخ تورم سالانه و افزایش سنواتی حقوق قانون کار مصوب شورای عالی کار منطبق گردد . ۴- با توجه به اینکه سازمان مدیریت و برنامه ریزی سه دوره شش ماهه در خصوص واقعی سازی نرخها از بخش خصوصی استعلام نظر خواسته است لذا ضرورت دارد تشکلهای و انجمنهای تخصصی نظرات خود را با اسناد و اطلاعات صحیح به سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان ظرف مدت ۱۰ روز ارسال تا سازمان این اطلاعات را که می تواند در واقعی سازی نرخها مثر باشد به مرکز منعکس نمایند.	
دبیرخانه به شورا پیشنهاد می دهد تا شورا مقرر نماید: با توجه به توافق انجام شده بین بخش خصوصی و دولتی طبق توافقات زیر موارد بصورت ملی پیگیری شود: ۱- شاخصهای تعدیل با نرخ واقعی تورم منطبق گردد . ۲- شاخص های تعدیل در زمان مناسب یعنی در پایان هر سه ماه (پایان هر فصل) اعلام شود و صحیح تر آن است که به شکل ماهانه اعلام و تخصیص اعتبار و پرداخت نیز به فوریت انجام شود. ۳- حق الزحمه مهندسین مشاور متناسب با نرخ تورم سالانه و افزایش سنواتی حقوق قانون کار مصوب شورای عالی کار منطبق گردد . ۴- با توجه به اینکه سازمان مدیریت و برنامه ریزی سه دوره شش ماهه در خصوص واقعی سازی نرخها از بخش خصوصی استعلام نظر خواسته است لذا ضرورت دارد تشکلهای و انجمنهای تخصصی نظرات خود را با اسناد و اطلاعات صحیح به سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان ظرف مدت ۱۰ روز ارسال تا سازمان این اطلاعات را که می تواند در واقعی سازی نرخها مثر باشد به مرکز منعکس نمایند.	پیشنهادهای

۱- نامه شماره ۱۴۰۳/۲۹۳۱/ص مورخ ۱۴۰۳/۰۷/۱۸ کمیسیون فنی مهندسی و مشاوره ای و عمران اتاق بازرگانی استان	فهرست مستندات و مدارک پشتوانه
۲- صورتجلسه چهل و سومین نشست دبیرخانه شورای گفت و گو مورخ ۱۴۰۳/۰۹/۱۲	

شناسه	قانون - بخشنامه - رویه اجرایی	تاریخ تهیه گزارش	۱۴۰۴/۰۲/۰۸
عنوان موضوع	موانع و مشکلات حوزه مهندسی و مشاوران در نظام فنی و اجرایی مرتبط با سازمان تأمین اجتماعی		
مرجع طرح موضوع	کمیسیون فنی مهندسی و مشاوره ای و عمران اتاق بازرگانی		
شرح موضوع	بر اساس نامه شماره ۱۴۰۳/۲۹۳۱/ص مورخ ۱۴۰۳/۰۷/۱۸ کمیسیون خدمات فنی، مهندسی، مشاوره ای و عمران اتاق بازرگانی خراسان رضوی مشکلات شرکت های مهندسان مشاور و پیمانکاران در حوزه نظام فنی و اجرایی در حوزه تأمین اجتماعی بررسی شد. مطابق با ماده ۳۸ قانون، پیمانکاران در زمره مشتریان سازمان تأمین اجتماعی به حساب می آیند. بنابر مفاد این قانون، در قراردادهای پیمانکاری، پیمانکاران موظفند شرایط لازم را برای بیمه شدن کارگران خود و پرداخت حق بیمه مربوط به سازمان تأمین اجتماعی فراهم کنند. در برخی مواقع عدم انجام جامع و کامل این وظایف منجر به بروز مشکل بین پیمانکاران و سازمان تأمین اجتماعی می شود. پیمانکاران به عنوان جمعی از کارفرمایان جامعه، جایگاه مهمی در توسعه و تحرک چرخه اقتصادی کشور دارند. قانون تأمین اجتماعی در سال ۱۳۵۴ به تصویب رسیده و دارای ۱۱۷ ماده قانونی است که در حدود ۷ ماده این قانون به طور مستقیم یا غیرمستقیم مرتبط با بیمه پیمانکاران می باشد. در این قانون مواد ۳۸ و ۴۱ به طور مستقیم و مواد ۴۲، ۴۳، ۴۹، ۵۰ و ۹۷ به طور غیرمستقیم با بیمه پیمانکاران در ارتباط است. مطابق با ماده ۳۸، در مواردی که انجام کار به طور مقطعه به اشخاص حقیقی یا حقوقی واگذار می شود، کارفرما باید در قراردادهایی که منعقد می کند مقطعه کار را متعهد می کند که کارکنان خود و همچنین کارکنان مقطعه کاران فرعی را نزد سازمان تأمین اجتماعی بیمه کند و حق بیمه مربوطه را مطابق با قانون به سازمان تأمین اجتماعی پرداخت کند. پرداخت ۵ درصد بهای کل کار مقطعه از طرف کارفرما موکول به رایحه مفاصا حساب از طرف سازمان خواهد بود. در مورد پیمانکارانی که صورت مزد و حق بیمه کارکنان خود را در موعد مقرر به سازمان تسلیم و پرداخت نکنند، معادل حق بیمه پرداخت بنا به درخواست سازمان از منبع مذکور آزاد خواهد شد. هرگاه کارفرما آخرین قسط مقطعه کار را بدون مطالعه مفاصا حساب سازمان بپردازد، مسؤول پرداخت حق بیمه مقرر و خسارات مربوطه خواهد بود و حق دارد وجوهی را که از این بابت به سازمان پرداخت می کند از مقطعه کار مطالبه و وصول کند. کلیه وزارتخانه ها و مؤسسات شرکت های دولتی، همچنین شهرداری ها و اطلاق اصناف و مؤسسات دولتی و غیردولتی و مؤسسات خیریه و عام المنفعه مشمول این ماده می باشند. اما در اردیبهشت سال ۱۳۷۲، از سوی مجلس الحاقیه ای به این ماده اضافه شد که براساس آن کلیه کارفرمایان موضوع ماده ۳۸ قانون، مکلفند مطالبات سازمان تأمین اجتماعی از مقطعه کاران و مهندسی مشاوره که حداقل یک سال از تاریخ خاتمه، تعلیق یا فسخ قرارداد آنان گذشته و در این فاصله برای پرداخت حق بیمه کارکنان شاغل در اجرای قرارداد		

و آرایه مفاسد حساب سازمان تأمین اجتماعی مراجعه نکرده‌اند، را ضمن اعلام فهرست مشخصات مقاطعه کاران و مهندسين مشاور، از ۵ درصد کل کار و آخرین قسط نگهداری شده به این سازمان پرداخت کند.

در ماده ۴۱ نیز عنوان شده: در مواردی که نوع کار ایجاب کند سازمان تأمین اجتماعی می‌تواند به پیشنهاد هیأت مدیره و تصویب شورای عالی سازمان نسبت مزد را به کل کار انجام یافته تعیین و حق بیمه متعلقه را به همان نسبت مطالبه و وصول کند.

مواد ۴۲، ۴۳، ۴۹، ۵۰ و ۷۹ نیز از موادی هستند که به‌طور غیرمستقیم با بیمه پیمانکاران در ارتباط می‌باشد. به عبارتی این مواد در ارتباط با کارفرمایان در حالت کلی می‌باشد که پیمانکاران نیز جزیی از این کارفرمایان می‌باشد.

مأخذ حق بیمه پیمان‌های طرح‌های عمرانی به شرح زیر است

طرح‌های عمرانی خود به دو دسته قراردادهای مشاوره‌ای و قراردادهای پیمانکاری (اجرایی) تقسیم می‌شود. حق بیمه قراردادهای مشاوره‌ای مقطوعاً ۱۴ درصد ناخالص کارکرد به اضافه ۱/۶ درصد به‌عنوان حق بیمه بیکاری جمعاً به میزان ۱۵/۶ درصد ناخالص کارکرد می‌باشد. (۳/۶ درصد سهم مهندس مشاور و ۱۲ درصد سهم کارفرما).

حق بیمه قراردادهای پیمانکاری (اجرایی) مقطوعاً ۶ درصد ناخالص کارکرد به اضافه ۰/۶ درصد به‌عنوان بیمه بیکاری جمعاً به میزان ۶/۶ درصد ناخالص کارکرد می‌باشد (۱/۶ درصد سهم پیمانکار و ۵ درصد سهم کارفرما). شایان ذکر است طبق مصوبه مورخ ۶۶/۵/۱۸ شورای عالی تأمین اجتماعی در صورتی که پیمانکاران مجری قراردادهای مشمول طرح‌های عمرانی بخشی از اجرای عملیات و موضوع پیمان را طی قرارداد به پیمانکاران فرعی واگذار کنند، چنانچه حق بیمه متعلق به قراردادهای اصلی بر مبنای ناخالص کل کارکرد قرارداد پرداخت شود، در این صورت حق بیمه‌ای بابت قراردادهای فرعی، مطالبه و دریافت نخواهد شد.

در حال حاضر تأمین اجتماعی برای دریافت حق بیمه و تاخیرات پرداختی به سراغ پیمانکاران پروژه می‌رود و یکی از چالش‌های اساسی اداره کل تأمین اجتماعی، عدم پرداخت حق بیمه در قراردادهای عمرانی و غیرعمرانی توسط دستگاه‌های اجرایی است. در قانون ذکر شده است که پرداخت حق بیمه به عهده کارفرماست. ضمانت و جرایم برای دستگاه مربوطه نیز در نظر گرفته شده است. لذا پرداخت حق بیمه باید توسط دستگاه اجرایی انجام شود. در نظر گرفتن تعریف عمرانی و غیرعمرانی مفهومی نداشته و دریافت ماهانه عملکرد پروژه‌های اجرایی ضرورتی ندارد.

بعلاوه در طرح‌های غیرعمرانی پیمانکاری، ۵ درصد حق بیمه به صورت ماهانه توسط دستگاه اجرایی پرداخت نمی‌شود. لذا همانند طرح‌های عمرانی عمل شده و ۵ درصد حق بیمه محفوظ نگردد و مستقیماً به حساب تأمین اجتماعی واریز شود. این تفاوت به پروژه‌ها صدمه وارد می‌کند. ضروری است دستورالعمل کلی در این حوزه از سازمان تأمین اجتماعی دریافت شود.

بنابراین موضوع در چهل و سومین نشست دبیرخانه شورای گفت و گو که بصورت مشترک با دبیرخانه های شرقی برگزار گردید بررسی شد.

• در قراردادهای شرکتهای مهندس مشاور و پیمانکار با توجه به مفاد ماده ۱۳ قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی که بیان نموده "کلیه" دستگاههای اجرائی موضوع ماده ۲ این قانون که طرف قرارداد با پیمانکاران و مهندسين مشاور میباشند مکلفند مالیات، عوارض، حق بیمه و بیمه بیکاری مربوط به هر صورت وضعیت را حداکثر ظرف مدت دوماه پس از دریافت صورت وضعیت پرداخت نمایند. در غیر اینصورت علاوه بر پرداخت اصل آنها مکلف به پرداخت جرائم آنها نیز میباشند " با توجه به مشکلات اعتباری دولت در طرح های عمرانی و غیر عمرانی و تاخیر در پرداخت حق بیمه سهم کارفرما شعب سازمان تامین اجتماعی از پذیرش لیست های بیمه استنکاف ورزیده و مبلغ لیست و حتی جرائم تاخیر را از پیمانکاران مطالبه می نمایند. • پرداخت حق بیمه به استناد آیین نامه طرح های عمرانی و به استناد بخشنامه های سازمان مدیریت همچنین ماده ۱۳ قانون حداکثر استفاده از توان تولید مصوب ۹۸ به عهده واگذارنده کار است. از آنجاییکه قاعده این است که پرداخت حق بیمه بر عهده واگذارنده کار است، شعب تامین اجتماعی در طول اجرای قرارداد از پیمانکار مطالبه ای بابت ۲۰٪ انجام نمی دهند و پیگیری ها بر اساس اسناد خزانه یا هر طریق دیگر از واگذارنده کار انجام می شود. در خصوص قراردادهای غیر عمرانی نیز در ماده ۳۸ قانون تامین اجتماعی بیان شده است که واگذارنده کار پیمانکار و پیمانکاران فرعی ملزم به ارائه لیست به سازمان تامین اجتماعی می باشند و حق بیمه را نیز باید مطابق ماده ۳۸ به سازمان تامین اجتماعی پرداخت کنند . • پرداخت حق بیمه باید توسط دستگاه اجرایی انجام شود. در نظر گرفتن تعریف عمرانی و غیرعمرانی مفهومی نداشته و دریافت ماهانه عملکرد پروژه های اجرایی ضرورتی ندارد. • در ارتباط با پرداخت حق بیمه های قراردادهای غیر عمرانی ماده ۳۸ قانون تامین اجتماعی در مواردیکه انجام کار به صورت مقاطعه به اشخاص حقیقی یا حقوقی واگذار می شود کارفرما یعنی واگذارنده کار باید در قراردادی که منعقد می کند مقاطعه کار یعنی پیمانکار را متعهد نماید که کارکنان خود و همچنین کارکنان مقاطعه کاران فرعی را نزد سازمان بیمه نماید و کل حق بیمه را به ترتیب مقرر در ماده ۲۸ قانون بپردازد علاوه بر آن ماده ۱۳ حداکثر از توان تولیدی نیز موجود است . زمانیکه قانون خاص داریم قانون عام نمی تواند تخصیص یابد. به لحاظ حقوقی ماده ۱۳ را نمی توان به قراردادهای غیر عمرانی تسری داد و نیازمند اصلاحات قانونی است. مشکل در قراردادهای عمرانی خود دستگاه های اجرایی است و نیازمند ورود سازمان مدیریت و مقررات صریح در اینخصوص هستیم .	ایرادات و مشکلات مطروحه
<u>نظرات اعضا حاضر در جلسه کارشناسی در چهل و سومین نشست دبیرخانه شورا:</u> چالش عدم پذیرش لیست های بیمه پیمانکاران طرح های عمرانی و غیر عمرانی به دلیل عدم پرداخت سهم کارفرما و راهکارهای آن	جمع بندی جلسه کارگروه تخصصی (کارشناسی) به تاریخ ۱۴۰۳/۰۹/۱۲

لبافی، رئیس دبیرخانه شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی خراسان رضوی در خصوص عدم پذیرش لیست‌های بیمه پیمانکاران طرح‌های غیر عمرانی به دلیل عدم پرداخت سهم کارفرما، عنوان کرد: در قراردادهای شرکت‌های مهندسی مشاور و پیمانکار با توجه به مفاد ماده ۱۳ قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی، کلیه دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده ۲ این قانون که طرف قرارداد با پیمانکاران و مهندسی مشاور است را مکلف می‌کند که مالیات، عوارض، حق بیمه و بیمه بیکاری مربوط به هر صورت وضعیت را حداکثر ظرف مدت دوماه پس از دریافت صورت وضعیت پرداخت کنند. در غیر این صورت، علاوه بر پرداخت اصل آن‌ها، مکلف به پرداخت جرایم نیز هستند. اما با توجه به مشکلات اعتباری دولت در طرح‌های عمرانی و غیرعمرانی و تاخیر در پرداخت حق بیمه سهم کارفرما، شعب سازمان تامین اجتماعی از پذیرش لیست‌های بیمه استنکاف ورزیده و مبلغ لیست و حتی جرائم تاخیر را از پیمانکاران مطالبه می‌کنند.

وی افزود: این موضوع در سی و هفتمین جلسه دبیرخانه شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی خراسان رضوی نیز مطرح شده بود. به همین خاطر پیشنهاد می‌شود که طبق ماده ۳۶ قانون تامین اجتماعی، کارفرما مسئول پرداخت حق بیمه سهم خود و بیمه شده به سازمان بوده و مکلف گردد در موقع پرداخت مزد، حقوق و مزایا سهم بیمه شده را کسر نموده و سهم خود را بر آن افزوده به سازمان پرداخت کند. در صورتی که کارفرما از کسر حق بیمه سهم بیمه شده خودداری کند، شخصاً مسئول پرداخت آن خواهد بود. تأخیر کارفرما در پرداخت حق بیمه یا عدم پرداخت آن رافع مسئولیت و تعهدات سازمان در مقابل بیمه شده نخواهد بود. لذا در خصوص مسدودسازی حساب پیمانکاران، تامین اجتماعی قبل از مسدودسازی مساله را با دستگاه واگذارکننده پروژه مطرح تا حق بیمه از محل مطالبات پیمانکار از کارفرما کسر شود. بایستی برای اجرایی شدن این ماده و تقسیت حق بیمه لازم توسط متقاضی تقسیت ارائه شود تا امکان تصمیم‌گیری توسط اداره کل تامین اجتماعی استان فراهم گردد.

«سیدحسین ساداتی خادر»، معاون منابع بیمه‌ای اداره کل تامین اجتماعی خراسان رضوی در این خصوص، اظهار کرد: یکی از چالش‌های اساسی اداره کل تامین اجتماعی استان، عدم پرداخت حق بیمه در قراردادهای عمرانی و غیرعمرانی توسط دستگاه‌های اجرایی است. در قانون ذکر شده است که پرداخت حق بیمه به عهده کارفرماست. ضمانت و جرایم برای دستگاه مربوطه نیز در نظر گرفته شده است. ما مطالبه‌گر دریافت حق بیمه از دستگاه‌های اجرایی هستیم.

سپس، «بهرام صیفی»، رئیس هیئت مدیره انجمن پیمانکاران استان گلستان تاکید کرد: در طرح‌های غیرعمرانی پیمانکاری، ۵ درصد حق بیمه به صورت ماهانه توسط دستگاه اجرایی پرداخت نمی‌شود. لذا پیشنهاد می‌گردد همانند طرح‌های عمرانی عمل شده و ۵ درصد حق بیمه محفوظ نگردد و مستقیماً به حساب تامین اجتماعی واریز شود. این تفاوت به پروژه‌ها صدمه وارد می‌کند. ضروری است دستورالعمل کلی در این حوزه از سازمان تامین اجتماعی دریافت شود.

«اکبرزاده»، دبیر محترم انجمن پیمانکاران استان خراسان شمالی در اینخصوص عنوان نمود: در خصوص موضوع بیمه طرح‌های عمرانی در استان خراسان شمالی مشکلی وجود ندارد. مساله اصلی در پروژه و طرح‌های غیر عمرانی است. در طرح‌های غیر عمرانی، پیمانکار هر ماه لیستی ارائه می‌دهد و کل وجه لیست را به اداره کل تامین اجتماعی پرداخت

می کند. دستگاه اجرایی در این بازه ۵٪ از مبلغ کل پیمان را مسدود می کند یعنی عملاً مبلغ سنگینی در حساب دستگاه می ماند. اگر پیمانکار پرداخت نکند در حالی که سازمان تامین اجتماعی بیمه را از ما نیز دریافت نکند و آن به عنوان ضمانت باشد مشکلی نیست ولی وقتی هر ماه سازمان تامین اجتماعی لیست را دریافت می کند و بدون پرداخت لیستی را تأیید نمی کند عملاً ایجاد اختلال می کند، نقدینگی پروژه کاهش می یابد. بر اساس تبصره یک ماده ۳۸ سازمان مکلف است ۵٪ حق بیمه ها را تا ارائه مفاسد حساب نزد خودش سپرده کند، پیشنهاد ما این است که مطابق طرح های عمرانی عمل شود یعنی مستقیماً به حساب تامین اجتماعی واریز شود و مسدودی صورت نگیرد در غیر اینصورت به پروژه ها صدمه می زند.

«نبوی»، نماینده اداره کل تامین اجتماعی خراسان شمالی در این خصوص بیان کرد: در طرح های عمرانی، پرداخت حق بیمه به استناد قانون و بخشنامه ها به عهده واگذارنده کار است. به همین خاطر از پیمانکار طرح های عمرانی، مطالبه حق بیمه با ارسال لیست بیمه انجام نمی شود. در طرح های غیرعمرانی نیز براساس قانون، پرداخت حق بیمه باید توسط پیمانکار انجام شود و ضمانت تعهد نیز از او دریافت می گردد.

پرداخت حق بیمه به استناد آیین نامه طرح های عمرانی و به استناد بخشنامه های سازمان مدیریت همچنین ماده ۱۳ قانون حداکثر استفاده از توان تولید مصوب ۹۸ به عهده واگذارنده کار است. از آنجاییکه قاعده این است که پرداخت حق بیمه بر عهده واگذارنده کار است، شعب تامین اجتماعی در طول اجرای قرارداد از پیمانکار مطالبه ای بابت ۲۰٪ انجام نمی دهند و پیگیری ها بر اساس اسناد خزانه یا هر طریق دیگر از واگذارنده کار انجام می شود. در خصوص قراردادهای غیر عمرانی نیز در ماده ۳۸ قانون تامین اجتماعی بیان شده است که واگذارنده کار پیمانکار و پیمانکاران فرعی ملزم به ارائه لیست به سازمان تامین اجتماعی می باشند و حق بیمه را نیز باید مطابق ماده ۲۸ به سازمان تامین اجتماعی پرداخت کنند بنابراین سامانه پرداخت هوشمند سازمان منطبق با ماده ۳۸ و ۳۹ قانون عمل می کند. در واقع در پروژه های غیر عمرانی ۵٪ هر صورت وضعیت و قسط آخر برابر ماده ۳۸ قانون مسدود می شود، آن موضوع در ادامه ماده ۳۸ قانون پیش بینی شده است یعنی اگر پیمانکار لیست ها را به سازمان ارسال کرد، پرداخت های حق بیمه را هم به صورت دوره ای انجام داد، می تواند به سازمان مراجعه کند و درخواست کند که وجه از سپرده های ۵٪ صورت وضعیتش خارج شود و مشکل قانونی ندارد.

در ارتباط با پرداخت حق بیمه های قراردادهای غیر عمرانی ماده ۳۸ قانون تامین اجتماعی در مواردیکه انجام کار به صورت مقاطعه به اشخاص حقیقی یا حقوقی واگذار می شود کارفرما یعنی واگذارنده کار باید در قراردادی که منعقد می کند مقاطعه کار یعنی پیمانکار را متعهد نماید که کارکنان خود و همچنین کارکنان مقاطعه کاران فرعی را نزد سازمان بیمه نماید و کل حق بیمه را به ترتیب مقرر در ماده ۲۸ قانون بپردازد علاوه بر آن ماده ۱۳ حداکثر از توان تولیدی را داریم. زمانی که ما قانون خاص داریم قانون عام نمی تواند تخصیص بزند. به لحاظ حقوقی ماده ۱۳ را نمی توان به قراردادهای غیر عمرانی تسری داد و نیازمند اصلاحات قانونی است که ممکن به نظر نمی آید. مشکل در قراردادهای عمرانی خود دستگاه های اجرایی است و نیازمند ورود سازمان مدیریت و مقررات صریح در اینخصوص هستیم.

سازمان تامین اجتماعی به موجب ماده ۳۹ و ۱۰۱ قانون تامین اجتماعی حق بررسی لیست های ارسالی تمام کارفرماها را به صورت عام دارد و زمانی که در اصالت لیستی تردید کند حق قانونی سازمان است که برای حفاظت از قانون عامه ورود کند و لیست را بررسی کند.

غیب دوست، رئیس هیات مدیره انجمن مهندسين مشاور خراسان رضوی تاکید کرد: پرداخت حق بیمه باید توسط دستگاه اجرایی انجام شود. در نظر گرفتن تعریف عمرانی و غیرعمرانی مفهومی نداشته و دریافت ماهانه عملکرد پروژه های اجرایی ضرورتی ندارد.

لبافی در این بخش از جلسه خاطرنشان کرد: دستگاه اجرایی مربوطه متعهد به پرداخت حق بیمه در پروژه های عمرانی و غیرعمرانی است؛ اما اسناد پیشرفت پروژه و فعالیت ها باید توسط پیمانکاران ارائه شود. باتوجه به اختلاف میان بخش خصوصی و دولتی، این موضوع توسط مشاوران حقوقی اتاق بازرگانی استان های شرق کشور بررسی و در جلسه آتی طرح خواهد شد.

در ادامه این نشست، منوچهری، دبیر انجمن شرکت های ساختمانی و تاسیساتی خراسان رضوی در خصوص حذف مستندات پرداخت حقوق پرسنل از حساب های شرکت جهت صدور مفاصا حساب، عنوان کرد: با توجه به مشکلات پروژه های عمرانی تامین و پرداخت حقوق پرسنل بعضا از حساب هایی به جز حساب های شرکت صورت می گیرد به همین خاطر پیشنهاد می شود که این محدودیت در صدور مفاصا حساب برداشته شود.

دستگاه های استانی دارای نماینده در جلسه:

حاضرین در جلسه:

خراسان رضوی : سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان خراسان رضوی، اداره کل امور اقتصادی و دارایی خراسان رضوی، معاونت امور مالیاتی خراسان رضوی، معاونت سازمان تامین اجتماعی استان خراسان رضوی، کمیسیون هماهنگی بانکها، رئیس کمیسیون خدمات فنی، مهندسی، مشاوره ای و عمران اتاق، رئیس هیات مدیره و دبیر انجمن صنفی کارفرمایی شرکت های ساختمانی و تاسیساتی خراسان رضوی، رئیس هیأت مدیره انجمن مهندسان مشاور خراسان رضوی.

خراسان شمالی:

سازمان مدیریت و برنامه ریزی، معاونت اداره کل امور اقتصادی و دارایی، اداره کل امور مالیاتی، معاونت سازمان تامین اجتماعی، انجمن پیمانکاران عمرانی .

خراسان جنوبی:

دفتر سرمایه گذاری و اشتغال استانداری ، سازمان مدیریت و برنامه ریزی، معاونت اداره کل امور اقتصادی و دارایی، سازمان تامین اجتماعی، کمیسیون هماهنگی بانکها، انجمن پیمانکاران عمرانی ، رئیس کمیسیون عمران اتاق، رئیس انجمن مهندسان مشاور.

گلستان:

معاونت اداره کل دفتر اقتصادی استانداری، سازمان مدیریت و برنامه ریزی، معاونت اداره کل امور اقتصادی و دارایی، مدیر کل امور مالیاتی، معاونت سازمان تامین اجتماعی، مدیر بانک کشاورزی، رئیس هیات مدیره انجمن پیمانکاران عمرانی، رئیس انجمن مهندسان مشاور، رئیس انجمن انبوه سازان، هیات رئیسه اتاق بازرگانی، مشاور مالیاتی اتاق.

سیستان و بلوچستان:

نماینده انجمن پیمانکاران ساختمانی.

جمع بندی مورد توافق اعضا:

با توجه به اینکه موضوع در سی و هفتمین جلسه دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی استان خراسان رضوی مورخ ۱۴۰۳/۰۷/۳۰ مطرح گردید:

- طبق ماده ۳۶ قانون تامین اجتماعی کارفرما مسئول پرداخت حق بیمه سهم خود و بیمه شده به سازمان می باشد و مکلف است در موقع پرداخت مزد یا حقوق و مزایا سهم بیمه شده را کسر نموده و سهم خود را بر آن افزوده به سازمان تأدیه نماید. در صورتی که کارفرما از کسر حق بیمه سهم بیمه شده خودداری کند شخصاً مسئول پرداخت آن خواهد بود تأخیر کارفرما در پرداخت حق بیمه یا عدم پرداخت آن رافع مسئولیت و تعهدات سازمان در مقابل بیمه شده نخواهد بود. لذا در خصوص مسدودسازی حساب پیمانکاران، تامین اجتماعی قبل از مسدودسازی مساله را با دستگاه واگذارکننده پروژه مطرح تا حق بیمه از محل مطالبات پیمانکار از کارفرما کسر شود. بایستی برای اجرایی شدن این ماده و تقسیط حق بیمه ادله لازم توسط متقاضی تقسیط ارائه شود تا امکان تصمیم گیری توسط اداره کل تامین اجتماعی استان فراهم گردد.
- با عنایت به اینکه دستگاه اجرایی مربوطه متعهد به پرداخت حق بیمه در پروژه های عمرانی و غیرعمرانی می باشد؛ اما اسناد پیشرفت پروژه و فعالیت ها باید توسط پیمانکاران ارائه شود. باتوجه به اختلاف میان بخش خصوصی و دولتی، مقرر گردید نظریه مشاور تامین اجتماعی اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی اخذ و در پیشنهادات دبیرخانه به شورا لحاظ گردد.
- این محدودیت در صدور مفاسدا حساب برداشته شود.
- با توجه به مشکلات اعتبارات پروژه ها تامین اجتماعی قبل از مسدود نمودن حساب پیمانکار مسئله را با دستگاه اجرائی واگذار کننده کار درمیان گذاشته تا حق بیمه از محل مطالبات پیمانکار کسر گردد ضمن اینکه شرایط تقسیط مطالبات معوق نیز فراهم گردد.
- رعایت مفاد بخشنامه تقسیط مطالبات معوق شماره ۱۱۳۲/۹۴/۵۰۰ مورخه ۱۳۹۴/۹/۲

• باتوجه به سامانه ای شدن نظام مالیاتی کشور، دوره بررسی عملکرد مالی پروژه های عمرانی و غیر عمرانی در دفاتر شرکتهای طرف قرارداد این پروژه ها بجای سالانه بصورت پروژه محور در پایان دوره قرارداد صورت پذیرد.	
دبیرخانه به شورا پیشنهاد می دهد تا شورا مقرر نماید: • طبق ماده ۳۶ قانون تامین اجتماعی کارفرما مسئول پرداخت حق بیمه سهم خود و بیمه شده به سازمان میباشد و مکلف است در موقع پرداخت مزد یا حقوق و مزایا سهم بیمه شده را کسر نموده و سهم خود را بر آن افزوده به سازمان تأدیه نماید. در صورتی که کارفرما از کسر حق بیمه سهم بیمه شده خودداری کند شخصاً مسئول پرداخت آن خواهد بود تأخیر کارفرما در پرداخت حق بیمه یا عدم پرداخت آن رافع مسئولیت و تعهدات سازمان در مقابل بیمه شده نخواهد بود. لذا در خصوص مسدودسازی حساب پیمانکاران، تامین اجتماعی قبل از مسدودسازی مساله را با دستگاه واگذارکننده پروژه مطرح تا حق بیمه از محل مطالبات پیمانکار از کارفرما کسر شود. بایستی برای اجرایی شدن این ماده و تقسیط حق بیمه ادله لازم توسط متقاضی تقسیط ارائه شود تا امکان تصمیم گیری توسط اداره کل تامین اجتماعی استان فراهم گردد. • محدودیت در صدور مفاصا حساب برداشته شود. • با توجه به مشکلات اعتبارات پروژه ها تامین اجتماعی قبل از مسدود نمودن حساب پیمانکار مسئله را با دستگاه اجرائی واگذار کننده کار درمیان گذاشته تا حق بیمه از محل مطالبات پیمانکار کسر گردد ضمن اینکه شرایط تقسیط مطالبات معوق نیز فراهم گردد.	پیشنهادهات
۱- نامه شماره ۱۴۰۳/۲۹۳۱/ص مورخ ۱۴۰۳/۰۷/۱۸ کمیسیون فنی مهندسی و مشاوره ای و عمران اتاق بازرگانی استان ۲- صورتجلسه چهل و سومین نشست دبیرخانه شورای گفت و گو مورخ ۱۴۰۳/۰۹/۱۲ ۳- قانون تامین اجتماعی کشور مصوب سال ۱۳۵۴	فهرست مستندات و مدارک پشتوانه